

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/242/2008
Rady Miasta Starogard Gdański z dnia 25.06.2008 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich miasta Starogard Gdański na lata 2008 – 2013

Opracowanie:

Dr hab. inż. arch. Piotr Lorens
Wydział Architektury
Politechniki Gdańskiej

Gdańsk, 9 czerwca 2008r.

Spis treści:

1.	Wstęp	Str. 3
2.	Wprowadzenie do problematyki rewitalizacji struktur miejskich	Str. 5
2.1.	Pojęcie rewitalizacji	Str. 5
2.2.	Cele rewitalizacji	Str. 5
2.3.	Wymiary procesu rewitalizacji	Str. 6
2.4.	Typologia obszarów poddawanych procesom rewitalizacji	Str. 7
2.5.	Strategie i metody planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych	Str. 8
2.6.	Poszczególne projekty i zamierzenia jako podstawa planowania i realizacji programów rewitalizacji	Str. 9
2.7.	Problemy wiążące się z rewitalizacją struktur miejskich w Polsce	Str. 10
2.8.	Wnioski do Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański	Str. 10
3.	Przyjęty tryb prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański	Str. 11
4.	Syntetyczna charakterystyka Miasta Starogard Gdański	Str. 13
5.	Synteza zapisów dokumentów strategicznych dotyczących rewitalizacji Miasta Starogard Gdański	Str. 14
5.1.	Poziom krajowy	Str. 14
5.2.	Poziom regionalny	Str. 18
5.3.	Poziom miejski	Str. 21
5.4.	Wnioski do Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański	Str. 24
6.	Określenie obszaru rewitalizacji objętego zapisami planu	Str. 25
7.	Analiza problemów związanych z rewitalizacją Miasta Starogard Gdański	Str. 26
8.	Analiza SWOT dla programu rewitalizacji Miasta Starogard Gdański	Str. 28
9.	Podsumowanie przeprowadzonych konsultacji społecznych	Str. 31
10.	Określenie i wybór celów rewitalizacji Miasta Starogard Gdański	Str. 49
12.	Identyfikacja projektów i przedsięwzięć do realizacji wraz z ich hierarchizacją	Str. 51
13.	Szczegółowy opis poszczególnych projektów i przedsięwzięć	Str. 54
15.	System wdrażania i nadzoru nad realizacją programu	Str. 118
16.	Podsumowanie	Str. 119

1. Wstęp

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański, który – na mocy umowy podpisanej pomiędzy władzami miasta a Wydziałem Architektury Politechniki Gdańskiej oraz przy współpracy ekspertów Towarzystwa Urbanistów Polskich Oddział Gdańsk – został wypracowany w trybie partycypacyjnym, przy szerokim udziale społeczności lokalnej, w okresie od lutego do czerwca 2008r.

Dokument ten stanowi aktualizację dokumentu uchwalonego w kwietniu 2004r. przez radę Miasta Starogardu Gdańskiego. Konieczność jego aktualizacji wynikała z potrzeb dostosowania dokumentu do wymogów stawianych przed projektami ubiegającymi się o dofinansowanie z funduszy europejskich oraz dążenia władz miejskich do przedyskutowania zagadnień rewitalizacji w kontekstach: społecznym, ekonomicznym i przestrzennym. Bazując na dorobku poprzedniego dokumentu, publicznej dyskusji poddano kluczowe jego decyzje a następnie – w trybie warsztatowym – wypracowano kluczowe zapisy dokumentu. Wszystkie decyzje starano się podejmować metodą konsensusu w trakcie spotkań warsztatowych i konsultacyjnych.

W pracach nad programem łącznie wzięło udział ponad 80 osób, reprezentujących różne sfery życia miasta, w tym – licznie przybyli radni oraz prywatne osoby zainteresowane problematyką warsztatów.

Warsztaty zostały przygotowane i przeprowadzone przy aktywnym udziale reprezentantów władz miejskich. Szczególne podziękowania w tym względzie należą się p. Leszkowi Krzykowskiemu, odpowiedzialnemu za techniczne przygotowanie warsztatów i współpracę z zespołem przy przygotowaniu i przeprowadzeniu badań socjologicznych.

Koordinacja prac nad programem powierzona została dr hab. Piotrowi Lorensonowi z Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. W pracach redakcyjnych udział wzięł także p. Wojciech Nowik, a za przeprowadzenie badań socjologicznych odpowiedzialna była dr Małgorzata Dymnicka z Towarzystwa Urbanistów Polskich.

Równoległe z programem przygotowany został raport z badań socjologicznych, a wnioski z niego zostały ujęte w niniejszym dokumencie.

Zdjęcia z sesji warsztatowych – udostępnione przez Urząd Miasta Starogardu Gdańskiego

2. Wprowadzenie do problematyki rewitalizacji struktur miejskich

Współczesne procesy rozwoju miast coraz częściej wiążą się z zagadnieniem rewitalizacji. Pojęcie to bywa nadużywane, bardzo często określa się bowiem za jego pomocą procesy sanacji czy przywrócenia systemów miejskich do stanu pełnej sprawności. Niezależnie od tego, właściwie rozumiane procesy rewitalizacyjne – czyli kompleksowa odnowa, także w wymiarze społeczno – ekonomicznym, starych dzielnic miejskich – zyskują coraz więcej zainteresowania samorządów lokalnych, społeczeństwa, mediów. Dzieje się tak m.in. z uwagi na fakt, iż procesy te – niezależnie od polepszenia stanu technicznego istniejącej starej zabudowy oraz sanacji społeczno – ekonomicznej – przyczyniają się do ochrony tożsamości kulturowej danego obszaru, dzielnicy, miejscowości – w tym poprzez ochronę istotnych wartości krajobrazu kulturowego.

2.1. Pojęcie rewitalizacji

Jak zaznaczono we wstępie, bardzo często pojęciem rewitalizacji określa się działania, które nie mają z nią wiele wspólnego. Dlatego też, w ślad za systematyką przyjętą przez Forum Rewitalizacji, poniżej przytoczono podstawowe definicje odnoszące się do procesów zachodzących w budynkach, budowlach, ich zespołach, wreszcie – w strukturach urbanistycznych:

- **Remonty** – to przywrócenie takiego stanu budynku lub zespołu zabudowy, jaki istniał na początku poprzedniego cyklu jego eksploatacji
- **Modernizacje** – to remonty uzupełnione wprowadzaniem nowych, lepszych, sprawniejszych lub nawet dodatkowych, podnoszących komfort, elementów wyposażenia
- **Rewaloryzacja** – to przywrócenie wartości, czyli remont lub modernizacja obiektów o szczególnej wartości zabytkowej – co wymaga przeważnie dodatkowych prac badawczych i realizacyjnych, mających na celu wyeksponowanie wartości zabytkowych lub kulturowych budynków czy zespołów architektonicznych

Natomiast

rewitalizacja – to pojęcie odnoszące się do kompleksowych akcji podejmowanych w obszarach miast, w szczególności – w dzielnicach starych i na obszarach wybranych, wiążących działania poprzednio wymienione z działaniem zmierzającym do ożywienia społeczno – gospodarczego.

Jednocześnie należy pamiętać o konieczności nieco innego rozumienia pojęcia rewitalizacji w odniesieniu do terenów mieszkaniowych (gdzie poprawa struktury fizycznej wiąże się z działaniami zmierzającymi do ożywienia społeczno – ekonomicznego ze szczególnym uwzględnieniem poprawy sytuacji społeczności lokalnej) oraz zdegradowanych struktur związanych ze zdegradowaną infrastrukturą techniczną i przemysłową (gdzie kreacja nowych struktur fizycznych wiąże się czasami z rewaloryzacją historycznej zabudowy czy też zabytków techniki, ale przede wszystkim z wprowadzaniem na te tereny nowych aktywności gospodarczych oraz kreacją nowych społeczności lokalnych).

2.2. Cele rewitalizacji

Cele podejmowania wysiłku rewitalizacyjnego są odmienne w każdym z opisanych w literaturze przedmiotu przypadków. Wynika to z odmiennej sytuacji i problemów każdego z miast i ośrodków, podejmujących tego typu działania. Bardzo często jednak cele te są do siebie podobne, lub też dotyczą podobnych zagadnień. Można więc je grupować w odniesieniu do zagadnień, jakich procesy rewitalizacji dotyczą. I tak, wyróżnić można następujące grupy celów rewitalizacji:

- **Przestrzenne** – związane z remontem i modernizacją – lub czasami rewaloryzacją – zespołów architektonicznych, w tym mieszkaniowych i przemysłowych, a także ze świadomym kształtowaniem krajobrazu kulturowego danego obszaru, jak i z poprawą jakości struktur miejskich – w tym infrastruktury technicznej i drogowej;
- **Spoleczne** – związane z zatrzymaniem rozwoju negatywnych tendencji społecznych, przeciwdziałaniem patologiom i wykluczeniu społecznemu, a także z poprawą stanu bezpieczeństwa;
- **Ekonomiczne** – związane z ożywieniem gospodarczym, w tym z promocją przedsiębiorczości, rozwojem turystyki i realizacją nowych przedsięwzięć o charakterze komercyjnym;

Wymienione grupy celów rewitalizacji są wzajemnie ze sobą związane. Wynika to wzajemnego wpływu na siebie np. poprawy stanu struktur miejskich i polepszenia jakości środowiska czy stworzeniem warunków dla ożywienia społeczno – ekonomicznego. Oznacza to, iż każde z działań, podejmowanych w ramach procesu rewitalizacji, wiąże się z efektami w innej sferze, a także może negatywnie bądź pozytywnie wpływać na nią. Klasycznym przykładem jest tu podejmowanie szeroko zakrojonych działań urbanistyczno – architektonicznych, nie popartych działaniami w sferze społecznej i ekonomicznej. Efektem tych programów – mimo ogromnych ilości pieniędzy wydanych na remonty i modernizacje poszczególnych obiektów i ich zespołów – stała się ich ponowna szybka degradacja. Dlatego też tak istotnym jest podejmowanie działań we wszystkich sferach procesów rewitalizacyjnych, a w szczególności – w sferze społecznej i ekonomicznej.

2.3. Wymiary procesu rewitalizacji

Niezależnie od przyjętych celów rewitalizacji, przygotowanie tego procesu wiąże się z koniecznością podjęcia działań na wielu różnych polach. Oznacza to, że konieczne jest działanie interdyscyplinarne, wielowątkowe i wielowymiarowe. Działania te możemy sklasyfikować w obrębie trzech podstawowych grup:

- **planistyczno – projektowych** – związanych z opracowaniem stosownych planów i strategii postępowania;
- **organizacyjno – finansowych** – związanych z ukształtowaniem struktur organizacyjnych prowadzących proces rewitalizacji oraz z zapewnieniem niezbędnych funduszy;
- **promocyjno – informacyjnych** – związanych z podjęciem współpracy ze społecznością lokalną przy formułowaniu celów i kierunków procesu rewitalizacji.

Niezbędna jest integracja wszystkich wyżej wymienionych wymiarów podejmowanych działań. Zaniechanie podjęcia działań w którymkolwiek z nich może zagrozić powodzeniu całego projektu. Przykładowo – nie podejmowanie na czas konsultacji społecznych i zaniechanie autentycznej partycypacji społeczności lokalnej (w szczególności w przypadku rewitalizacji struktur mieszkaniowych) może prowadzić do napięć i konfliktów, szybko przenoszonych na grunt lokalnej polityki, a efektem stać się może paraliż całego procesu.

Podobnie z działaniami organizacyjno – finansowymi – bardzo często istniejące struktury zarządzające nie są w stanie zarządzać tak skomplikowanymi, złożonymi przedsięwzięciami i programami. Powierzenie im zadań w tym zakresie może doprowadzić do opóźnień we wdrażaniu programu, a czasami jego zaniechaniu lub jedynie wyrywkowej realizacji. To samo odnosi się do kwestii finansowych – operator procesu rewitalizacji musi posiadać umiejętność łączenia różnych środków budżetowych, pomocowych i prywatnych w celu zapewnienia właściwego poziomu finansowania poszczególnych przedsięwzięć. Także wymiar planistyczny – projektowy nie jest tu bez znaczenia – jedynie określenie właściwej strategii postępowania, a następnie umiejętne przełożenie jej na programy i projekty operacyjne, doprowadzić może do ostatecznego sukcesu podejmowanego procesu.

2.4. Typologia obszarów poddawanych procesom rewitalizacji

Procesy rewitalizacyjne podejmowane są w odniesieniu do całego szeregu obszarów i struktur miejskich. Jak zaznaczono we wstępie do niniejszego artykułu, rewitalizacja istniejących struktur częstokroć stanowi alternatywę dla rozwoju miasta prowadzonego na zewnątrz istniejących struktur. Jednocześnie mówić można o specyfice tych procesów, prowadzonych w odniesieniu do różnych typów obszarów. Każdy z nich charakteryzuje się odmiennymi problemami, cechami struktury fizycznej i stopniem ich degradacji, wreszcie – odmiennymi celami (także omówionymi powyżej). Obszary te podzielić można na wiele różnych grup. Najwłaściwszym kryterium podziału – przyjmowanym także w literaturze przedmiotu – wydaje się być podział ze względu na pełnioną poprzednio funkcję oraz – w drugiej kolejności – ze względu na okres historyczny ukształtowania struktur. Drugim istotnym kryterium stanowić może ich wielkość i znaczenie w strukturze miejskiej. Obie te klasyfikacje przytoczono poniżej.

W odniesieniu do pierwszego z zaproponowanych kryteriów wyróżnić można cztery zasadnicze grupy obszarów zdegradowanych: mieszkaniowe, kompleksy wielofunkcyjne, tereny związane z infrastrukturą techniczną i przemysłową miast oraz obszary nazywane często „nieużytkami miejskimi”. Każde z nich dzieli się na szereg podgrup, omówionych poniżej.

Obszary mieszkaniowe posiadają bardzo zróżnicowaną charakterystykę, zarówno co do typu struktury, stanu własnościowego, stanu technicznego, jak i natężenia problemów technicznych, społecznych i ekonomicznych.

Osobną dużą grupą terenów zdegradowanych są **kompleksy wielofunkcyjne**. Wyróżnić tu można dwie zasadnicze ich grupy: obszary śródmiejskie oraz zespoły krajobrazowe (w tym tereny sportowe, rekreacyjne, dawne cmentarze itp.). Zazwyczaj są to obszary o bardzo różnej charakterystyce, a dodatkowo o bogatym zróżnicowaniu wewnętrznym

Kolejną grupą są obszary związane z **infrastrukturą techniczną i przemysłową** miast. Zasadniczą cechą, odróżniającą je od poprzednio omówionych, jest ich częstokroć całkowite opuszczenie przez dotychczasowych użytkowników oraz rezygnacja z ich aktywnego wykorzystywania na cele techniczne czy przemysłowe, a co za tym idzie – całkowita utrata dotychczasowego znaczenia. Wyróżnić możemy cztery ich podstawowe kategorie: obszary poprzemysłowe, poportowe, powojskowe i pokolejowe.

Ostatnią wreszcie kategorią obszarów zdegradowanych są różnego rodzaju **nieużytki miejskie**. Generalnie tereny te można scharakteryzować jako zagospodarowane tymczasowo

lub nie zagospodarowane w ogóle, a ich geneza wynikać może z całego szeregu sytuacji. W oparciu o ich analizę wyróżnić można następujące ich grupy: tereny zniszczone w trakcie działań wojennych i nie odbudowane oraz tereny pozostawione samym sobie w trakcie procesów rozwoju współczesnych miast.

Zaprezentowana powyżej typologia ta ma charakter uniwersalny. Wszystkie z wymienionych powyżej grup obszarów podzielić można według drugiego z przyjętych kryteriów – czyli skali i znaczenia w strukturze miast. Wyróżnić tu można trzy podstawowe kategorie:

- pojedyncze **budynki i związane z nimi działki**, stanowiące element tkanki miasta – a więc zespoły stanowiące element ciągłej tkanki miejskiej, i nie będące samodzielnym elementem struktury miejskiej;
- wyodrębniające się **założenia i zespoły urbanistyczne**, składające się z wielu typów struktury, będące jednakże elementem ciągłej tkanki miasta, w tym – obejmujące całe kwartały miejskie;
- złożone kompleksy, obejmujące szereg rozmaitych założeń o różnej kompozycji i pierwotnym przeznaczeniu, tworzące całe **dzielnice miejskie**.

2.5. Strategie i metody planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych – próba przeglądu

W odniesieniu do procesu planowania rewitalizacji obszarów zdegradowanych możliwymi do wykorzystania jest szereg strategii i modeli sposobów postępowania, w tym – odnoszących się do poszczególnych wymiarów tego zagadnienia. Poniżej zaprezentowano podstawowe grupy strategii, możliwych do wykorzystania przy podejmowaniu procesu planowania.

I tak, w odniesieniu do zagadnień planistyczno – projektowych możliwymi do zastosowania są następujące sposoby planowania:

- planowanie eksperckie – czyli powierzenie całości procesu wynajętym ekspertom;
- planowanie ekspercko – uspołecznione – czyli podjęcie współpracy pomiędzy reprezentantami społeczności lokalnej i/lub interesariuszy programu oraz zespołami eksperckimi;
- planowanie uspołecznione – czyli powierzenie przygotowania całości dokumentu zespołowi społecznemu.

Natomiast w odniesieniu do zagadnień organizacyjno – finansowych możliwe jest wykorzystanie w procesie planistycznym następujących modeli finansowych:

- „komercyjnego” – czyli oparcia procesu realizacji poszczególnych zadań na wykorzystaniu funduszy prywatnych;
- „partnerstwa publiczno – prywatnego” – czyli współpracy sektora publicznego i prywatnego;
- „budżetowego” – czyli oparcia procesu realizacji projektów na finansowaniu ze źródeł gminnych i ew. funduszy pomocowych.

Z kolei w odniesieniu do zagadnień promocyjno – informacyjnych możliwe jest wykorzystanie następujących strategii:

- opartej na zaangażowaniu poszczególnych wydziałów urzędu miasta lub gminy;

- związanej z zaangażowaniem operatora rewitalizacji, prowadzącego specjalne biuro zajmujące się koordynacją działań i promocją, w tym – poszukiwaniem inwestorów;
- opartej na powołaniu specjalnej firmy deweloperskiej, prowadzącej proces rewitalizacji.

Przedstawione powyżej warianty mogą być modyfikowane w zależności od warunków realizacji poszczególnych zadań. Jednocześnie należy pamiętać iż odmienne strategie i modele można stosować przy przygotowaniu i realizacji różnych projektów i przedsięwzięć.

Jednakże – mimo tej różnorodności możliwych dróg postępowania – niepodważalne wydają się być dwie podstawowe zasady:

- **prowadzenie całości procesu w oparciu o metodologię planowania strategicznego** – a więc jasne określenie oczekiwanego rezultatu, a następnie takie zaprojektowanie działań realizacyjnych że ich podjęcie doprowadzi do realizacji przyjętych na początku celów i założeń;
- **przełożenie ogólnych celów i wizji na szczegółowe projekty i przedsięwzięcia** – a więc wygenerowanie w trakcie procesu planistycznego określonej liczby projektów (np. dotyczących rozwoju infrastruktury, żywienia gospodarczego czy też sanacji społecznej), szczegółowe ich opisanie, a następnie określenie sposobu realizacji, w tym – budżetu i studium wykonalności.

Rzecz jasna, teoretycznie istnieją inne możliwości podejścia do procesu planowania i realizacji programów rewitalizacji, nie wydaje się jednak iżby w polskich warunkach były one łatwe do zastosowania.

2.6. Poszczególne projekty i zamierzenia jako podstawa planowania i realizacji programów rewitalizacji

Jak już wskazano, celem wysiłku planistycznego w odniesieniu do obszarów objętych rewitalizacją jest wykreowanie szeregu projektów, z których każdy może być realizowany przez inny podmiot i mieć będzie określony budżet. Założenie takie wynika z faktu iż jedynie tak określone projekty mogą zostać sfinansowane ze źródeł budżetowych oraz uzyskać dofinansowanie z funduszy europejskich.

Dla każdego z projektów określone winny zostać następujące elementy:

- znaczenie projektu dla realizacji całości zamierzonego programu;
- zakres projektu (czyli jakie działania zamierza się zrealizować w ramach projektu);
- zakładane wyniki realizacji projektu (czyli co stanie się rezultatem i w jaki sposób jego osiągnięcie przyczyni się do osiągnięcia celów całości programu);
- analiza sił, słabości, szans i zagrożeń dla projektu;
- centralny cel projektu (czyli po co się go realizuje);
- cele rewitalizacji, do realizacji których przyczynia się projekt;
- matryca logiczna projektu (pozwalająca szczegółowo określić specyfikę projektu).

Kolejnym etapem prac nad projektami winno stać się określenie ważności i pilności ich realizacji (w stosunku do zamierzonych celów całego programu) a także dalsze jego opisanie. W szczególności koniecznym jest sporządzenie studium wykonalności projektu oraz oszacowanie kosztów jego realizacji. Dopiero tak przygotowany materiał może stać się przedmiotem podejmowania decyzji o przeznaczeniu środków na realizację danego

zamierzenia, w tym także służyć do pozyskiwania środków zewnętrznych – zarówno z funduszy publicznych jak i prywatnych.

2.7. Problemy wiążące się z rewitalizacją struktur miejskich w Polsce

Rewitalizacja struktur miejskich w Polsce wiąże się z szeregiem problemów, które utrudniają lub też często uniemożliwiają odniesienie sukcesu. Wśród najważniejszych z nich odnaleźć można m.in.:

- brak dobrych, rodzimych przykładów kompleksowej rewitalizacji dzielnic miejskich – znaczące projekty w tym zakresie są dopiero na etapie przygotowania lub realizacji;
- brak jasno zarysowanych źródeł finansowania procesu – poza funduszami unijnymi i często skromnymi środkami wygospodarowanymi z budżetów lokalnych trudno jest odnaleźć inne źródła finansowania, w tym projektów tzw. „miękkich” – a więc nie związanych z prestiżowymi często inwestycjami;
- postępująca dekapitalizacja zasobów – głównie mieszkaniowych – prowadząca do tak znacznego pogarszania się stanu technicznego poszczególnych budynków, budowli czy struktur iż jedynym rozwiązaniem jest ich fizyczna rozbiórka i ew. późniejsza odbudowa;
- postępująca w szybkim tempie degradacja terenów przemysłowych i pokolejowych – zachodząca szczególnie w wypadku „porzucenia” terenu przez jego właścicieli;
- brak kadr gotowych podjąć proces przygotowania a następnie realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Omówione powyżej zagadnienia są jedynie wybranymi problemami związanymi z rewitalizacją bądź przekształceniami poszczególnych obszarów. Zazwyczaj dla każdego z nich konieczne jest przeprowadzenie starannej analizy problemów rewitalizacji, w tym w odniesieniu do wszystkich analizowanych sfer.

2.8. Wnioski do Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański

Podobnie jak ujęto to w definicji rewitalizacji opracowanej przez Forum Rewitalizacji, w trakcie przygotowań do prac nad niniejszym programem zadecydowano o opracowaniu dokumentu obejmującego nie tylko działania techniczno–materialne (odnoszące się do samej struktury urbanistycznej), ale także związane z regeneracją społeczno–ekonomiczną. Oznaczało to także konieczność podjęcia partnerskiego – wraz z reprezentacją wszystkich zainteresowanych stron i przedstawicieli społeczności lokalnej – wysiłku planistycznego prowadzącego do wspólnego wypracowania zasadniczych zapisów Programu Rewitalizacji Miasta Starogard Gdański, a następnie ich uszczegółowienia do stopnia pozwalającego na czytelne zidentyfikowanie poszczególnych zadań, projektów i przedsięwzięć do realizacji.

Takie rozumienie zagadnienia rewitalizacji jest także obecne w dokumentach opracowanych na szczeblu rządowym i samorządu województwa, które stanowiąc będą podstawę do ubiegania się o środki unijne na realizację projektów w polskich miastach. Przyjęcie go za punkt wyjścia pozwoli na wpisanie się szczegółowych projektów i przedsięwzięć w politykę wyższego szczebla, co pozwoli na osiągnięcie wysokiego stopnia zgodności celów rewitalizacji miasta z zapisami w/w dokumentów.

3. Przyjęty tryb prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański

Wraz z przystąpieniem do opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański zdecydowano o przyjęciu modelu uspołecznionego prac nad projektem, przy udziale zaproszonych ekspertów odpowiedzialnych za przygotowanie i przeprowadzenie całości procesu, a także za przeprowadzenie badań ankietowych społeczności lokalnej. Przyjęto, iż zasadnicze elementy składające się na ostateczny kształt dokumentu Programu zostaną wypracowane w trakcie serii moderowanych sesji warsztatowych. Jednocześnie na ostateczny kształt dokumentu złożą się wypracowane i opisane projekty i przedsięwzięcia zarówno ze sfery materialnej jak i społecznej i ekonomicznej. Finalna struktura dokumentu Programu wzorowana jest na zapisach uzupełnienia do ZPORR funkcjonującego w latach 2004-2006. W trakcie prac nad Programem szczególny nacisk został położony na identyfikację poszczególnych projektów i przedsięwzięć oraz ich kompleksowy opis, co stać się może podstawą budowy wniosku aplikacyjnego do funduszy unijnych.

Przyjęto także następujący harmonogram prac – do realizacji w okresie od lutego do czerwca 2008r.:

- **Etap „0”**
 - Przegląd zapisów istniejących dokumentów planistycznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym
- **I warsztat**
 - Analiza problemów związanych z rewitalizacją miasta
 - Wstępne sformułowanie celów rewitalizacji
 - Wstępne sformułowanie analizy SWOT dla programu
 - Wyznaczenie granic obszaru do objęcia Programem
- **I etap badań ankietowych**
 - Zebranie opinii mieszkańców nt. podstawowych problemów rewitalizacji miasta
- **II warsztat**
 - Hierarchizacja celów rewitalizacji miasta
 - Identyfikacja projektów i przedsięwzięć do realizacji
 - Analiza SWOT dla poszczególnych projektów i przedsięwzięć
- **III warsztat**
 - Budowa matrycy logicznej dla poszczególnych projektów i przedsięwzięć
- **II etap badań ankietowych**
 - Określenie społecznego rankingu projektów i przedsięwzięć do realizacji
- **IV warsztat**
 - Określenie eksperckiego i warsztatowego rankingu projektów
 - Budowa wspólnego harmonogramu działania dla wszystkich projektów
 - Określenie systemu monitorowania i wdrażania Programu
- **V warsztat**
 - Doprecyzowanie zapisów przyjętych na poprzednich warsztatach
 - Określenie źródeł finansowania poszczególnych przedsięwzięć i projektów
- **Podsumowanie prac**
 - Przedstawienie wyników prac w postaci spójnego dokumentu końcowego – do uchwalenia przez Radę Miasta

Niezależnie od kolejnych etapów prac warsztatowych, w kwietniu 2008r. przedstawiono robocze wyniki ustaleń warsztatowych władzom miejskim jako materiał do ew. uwag i wniosków. Pod koniec maja odbyła się także prezentacja wstępnych wyników ustaleń warsztatowych dla Starogardzkiego Klubu Biznesu, w trakcie której omówiono cele i projekty przewidziane do realizacji.

Tak zarysowany harmonogram prac pozwolił na przedstawienie dokumentu Radzie Miasta jeszcze przed wakacyjną przerwą, a także na szybkie podjęcie kolejnych prac nad wnioskami dotyczącymi finansowania poszczególnych projektów z funduszy unijnych.

Osoby uczestniczące w sesjach warsztatowych (alfabetycznie):

Antoń Eugenia	Kubkowski Stanisław	Smuda Bernadetta
Antoń Stanisław	Kuchta Gerard	Sobecki Marek
Banach Arkadiusz	Kuling Edyta	Sobiecki Edward
Błański Zenon	Kustrzeba Wanda	Stachowicz Edmund
Borzeszkowski Grzegorz	Lamparska Krystyna	Stankiewicz-Józwicka Hanna
Brzozowska Maria	Lipińska Elżbieta	Stankiewicz-Strzykała Maria
Buda Bolesław	Lipiński Jerzy	Stępiński Piotr
Bugaj Helena	Lubawski Ryszard	Strychacki Andrzej
Cychnerski Piotr	Łobocki Piotr	Strzelczyk Jan
Czyżewski Jarosław	Mecka Mariusz	Sulikowska Regina
Dobrowolski Zdzisław	Mliczek Tadeusz	Szarmach Mariusz
Drwięga Maria	Mokwa Jan	Szarmach Wiesław
Frydrychowski Marek	Nagórski Zygmunt	Sztandur Mateusz
Fryszka Dorota	Nowotny Piotr	Śliwińska Daniela
Gajda Ryszard	Oller Grzegorz	Świeczkowska Daniela
Gburek Jerzy	Orwat Bożena	Tobolski Piotr
Gostomska Lidia	Pastwa Tomasz	Walczak Tomasz
Grądzian Ryszard	Pick Józef	Wnuk-Zaremba Hanna
Guz Anna	Piechowska Dorota	Wojciechowski Henryk
Guz Maja	Pleszkun Jarosław	Wostal Wiesław
Hempel Maria	Poczobut Joanna	Wrześniński Wiesław
Jabłonowska Anna	Prabucki Adam	Wrzoskiewicz Andrzej
Jankowski Józef	Proll Wiesław	Wyborski Andrzej
Jankowski Marek	Rupniewski Waldemar	Zadurski Tomasz
Kalkowski Mirosław	Sarnowski Przemysław	Zakrzewska Barbara
Karasek Andrzej	Serocki Mieczysław	Zaworska Bernadetta
Kiełb-Stańczuk Maria	Sikorska Regina	Zielenkiewicz Mirosław
Klecha Henryk	Skiba Józef	Zimmermann Elżbieta
Kruzel Leszek	Skiba Krzysztof	
Krzykowska Irena	Sławińska Grażyna	

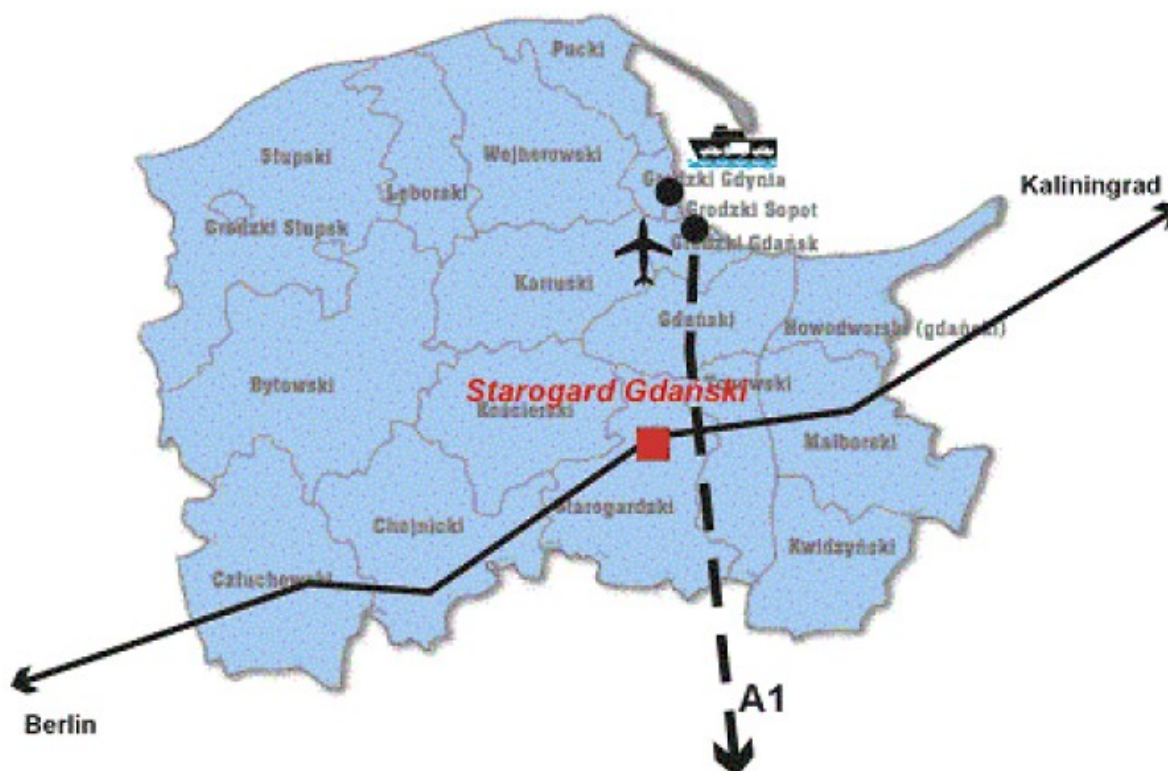
4. Syntetyczna charakterystyka Miasta Starogard Gdański

Miasto Starogard Gdański jest ważnym ośrodkiem miejskim – administracyjnym i przemysłowym – położonym w południowej części województwa pomorskiego. Ulokowany jest na historycznie ważnym szlaku komunikacyjnym Berlin – Królewiec, obecnie o mniejszym znaczeniu. Jednocześnie miasto jest stolicą Powiatu Starogardzkiego i ziemi kociewskiej.

Historia osadnictwa na terenie miasta sięga czasów neolitycznych (ok. 5 tys. lat temu), choć pierwsza pisana wzmianka o mieście pojawiła się dopiero na początku XII wieku. Z tego czasu pochodzi regularny plan Starego Miasta z najważniejszą jego przestrzenią – Rynkiem.

W XIX wieku Starogard stał się ważnym ośrodkiem przemysłowym. Wykorzystując ciek rz. Wierzycy oraz dogodne położenie komunikacyjne, w obszarze miasta ulokowano szereg zakładów przemysłowych, z czego część pracuje do dnia dzisiejszego. Na terenie miasta ulokowano także garnizon wojskowy oraz kompleks szpitala dla psychicznie i nerwowo chorych.

Obecnie miasto liczy ok. 50.000 mieszkańców, a gęstość zaludnienia to ok. 1.900 osób na km².

5. Synteza zapisów dokumentów strategicznych dotyczących rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

W niniejszym rozdziale przedstawiono omówienie podstawowych dokumentów szczebla krajowego, regionalnego i miejskiego mającego wpływ na kształt zapisów składających się na dokument Programu. Dokumenty te często określa się mianem „strategicznych”, ponieważ określona w nich jest polityka i/lub strategia rozwoju odnosząca się odpowiednio do poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego. Analiza taka pozwala określić uwarunkowania wynikające z zapisów tych dokumentów – często dokumentów wyższego rzędu w stosunku do opracowywanego Programu Opieki nad Zabytkami – dla zarówno ogólnej konstrukcji i założeń budowania zapisów planu jak i warunkujących szczegółowe rozwiązania. Jednocześnie wnioski z niniejszej analizy służyć mogą ocenie możliwości wykorzystania wsparcia ze strony środków budżetowych – w szczególności pochodzących z budżetu państwa, regionu, ale przede wszystkim środków unijnych – przy realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć, które wynikać będą z zapisów Programu.

Z uwagi na wielość dokumentów o charakterze strategicznym, które potencjalnie mogą zawierać zapisy mogące mieć wpływ na zapisy programu, siłą rzeczy przegląd ten dotyczy jedynie najważniejszych dla przedmiotu opracowania elaboratów. Pamiętać przy tym należy iż dokumenty te ulegają ciągłej ewolucji, co w szczególności dotyczy może szczegółów realizacji polityki wsparcia przy wykorzystaniu środków unijnych jak i polityki rozwoju lokalnego.

Opracowanie dotyczące analizy w/w dokumentów strategicznych podzielono na cztery zasadnicze części. Pierwsze trzy obejmują omówienie zapisów opracowanych na poziomie odpowiednio krajowym, regionalnym i lokalnym. Ostatnia natomiast obejmuje wnioski z przeprowadzonej analizy, do uwzględnienia przy budowie zapisów właściwego dokumentu Programu.

5.1. Poziom krajowy

Na poziomie krajowym wyróżnić należy przynajmniej trzy podstawowe dokumenty, związane z programowaniem rozwoju Polski w okresie 2007-2013 (a więc w najbliższym okresie budżetowym Unii Europejskiej oraz odnoszące się do okresu objętego Programem) i mające związek z problematyką rewitalizacji. Dokumenty te to:

- **Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015** (dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006r.);
- **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – Narodowa Strategia Spójności** (dokument zaakceptowany przez Komisję Europejską w maju 2007r.);
- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – Narodowa Strategia Spójności 2007-2013** (projekt zatwierdzony przez Komisję Europejską dnia 7 maja 2007r.);

Jak widać z powyższego zestawienia, wszystkie istotne dla programowania rozwoju dokumenty strategiczne o zasięgu krajowym wciąż znajdują się na etapie prac przygotowawczych. Oznacza to że ich końcowa postać może nieco odbiegać od kluczowych ich zapisów zaprezentowanych w poniższych podrozdziałach.

5.1.1. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Wyznacza więc ona cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, w których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia ona jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w Strategii Lizbońskiej. Tym samym dokument Strategii jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jednocześnie Strategia jest podstawową przesłanką dla Narodowej Strategii Spójności – Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia. Tym samym stanowi ona podstawę dla efektywnego wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych, zarówno krajowych jak i z Unii Europejskiej.

Głównym celem Strategii jest **podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin**. Cel ten wskazuje na priorytety działania:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki
2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości
4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa
5. Rozwój obszarów wiejskich
6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

W obrębie każdego z w/w priorytetów zidentyfikowano szereg działań zmierzających do ich uszczegółowienia i przełożenia na konkretne zadania do ujęcia w kolejnych dokumentach strategicznych.

Problematyki Programu dotyczy w sposób bezpośredni jedynie priorytet 6 z w/w, tzn. „Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej”. W obrębie tego priorytetu zidentyfikowano – jako jeden z ważnych kierunków działań – dążenie do podniesienia konkurencyjności polskich regionów, w tym m.in. poprzez „wsparcie dla ochrony i poprawy stanu materialnego dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju inwestycji kultury regionów”. Jednocześnie w części dokumentu odnoszącej się do kierunków wsparcia dla poszczególnych województw uwzględniono – w odniesieniu do województwa pomorskiego – pomoc w wysiłkach na rzecz „zrównoważonego i efektywnego wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych jako zasobu turystycznego o znaczeniu międzynarodowym”. Ponadto do szeroko rozumianej problematyki rewitalizacji odnosi się cały szereg innych zapisów Strategii, przyporządkowanych pozostałym priorytetom.

5.1.2. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – Narodowa Strategia Spójności

Dokument Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia stanowi zgodne z polskimi priorytetami i wynikające z przyjętego przez Komisję Europejską dokumentu – Polityki spójności wspierającej wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategicznych Wytucznych Wspólnoty 2007-2013 – określenie działań o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia.

Za cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia uznano **tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej**. Cel ten osiągnąć będzie za pośrednictwem tzw. horyzontalnych celów szczegółowych, które określono w sposób następujący:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług;
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej;
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Zakłada się także iż wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizować będą jednocześnie wszystkie z w/w celów, choć w różnym zakresie.

Problematyki Programu w sposób bezpośredni dotyczy cel 5: „Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”, w ramach którego jednym z podstawowych obszarów działalności stanie się „promowanie wewnętrznej spójności w obszarach miejskich (...) jak i wzmacnianie procesu odbudowy gospodarczego potencjału małych miast i miasteczek. W tym celu promowane będą działania obejmujące odnowę środowiska fizycznego, rewitalizację terenów przemysłowych, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i historycznego. (...) jednym z elementów rewitalizacji miast będzie wspieranie działań mających na celu renowację mieszkalnictwa na obszarach dotkniętych lub zagrożonych degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym”.

5.1.3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko stanowi instrument realizacji priorytetów rozwojowych zwartych w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia przy wykorzystaniu środków europejskich – Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dokument programu Infrastruktura i Środowisko ujmuje problematykę infrastruktury rozwoju w sposób integralny, w tym także zagadnienia infrastruktury społecznej. Jednocześnie działania zapisane w tym programie są komplementarne dla innych programów operacyjnych, stanowiących rozwinięcie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, tj.: Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki, Rozwój Polski Wschodniej oraz programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Głównym celem programu jest **podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej**. Zapis ten doprecyzowuje cel horyzontalny wskazany w Narodowej

Strategii Spójności „Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów”.

Jednocześnie – zgodnie z wynikami przeprowadzonej diagnozy stanu – wzrost atrakcyjności Polski i jej regionów ma zostać osiągnięty dzięki inwestycjom w pięciu obszarach mających największe znaczenie: sektorach transportu, środowiska, energetyki, kultury i ochrony zdrowia, w tym poprzez realizację następujących celów szczegółowych programu:

1. Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
2. Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
3. Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia siły roboczej.

Jednocześnie w ramach programu realizowanych ma być 15 Priorytetów:

1. Gospodarka wodno – ściekowa;
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska;
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska;
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych;
6. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T;
7. Transport przyjazny środowisku;
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe;
9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna;
10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii;
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe;
12. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia;
13. Infrastruktura szkolnictwa wyższego;
14. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;
15. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności.

Problematyki rewitalizacji w sposób bezpośredni dotyczy priorytet 11: „Kultura i dziedzictwo kulturowe”. Na realizację zadań związanych z tym priorytetem Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa narodowego otrzymało łącznie 576,4 mln Euro. Jednakże szczegółowy opis poszczególnych priorytetów zakłada realizację przede wszystkim projektów o znaczeniu ponadregionalnym. Wiązać się one powinny z problematyką ochrony i zachowania zabytków nieruchomych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO lub uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii. Jednocześnie na liście typów projektów przewidzianych do realizacji w ramach działania ujęto m.in. „rewitalizację, rewaloryzację, konserwację, renowację, restaurację, zachowanie, a także adaptację na cele kulturalne obiektów wpisanych do rejestru zabytków i zespołów tych obiektów wraz z ich otoczeniem”. Uznano przy tym, iż dziedzictwo

kulturowe jest jednym z najważniejszych czynników decydujących o atrakcyjności Polski. W zapisach dokumentu podkreśla się także iż wsparcie inwestycji w obszarze kultury daje zatrudnienie wykwalifikowanym kadrom i generuje znaczącą wartość produktu krajowego brutto o wysokiej wartości dodanej. Oznacza to iż twórcy Programu uznają za istotną nie tylko wartość kulturową samych zabytków, ale dostrzegają także walory ekonomiczne i społeczne wiążące się z ochroną dziedzictwa kulturowego.

5.2. Poziom regionalny

Podobnie jak na poziomie ogólnokrajowym, także na poziomie regionalnym wyróżnić można szereg dokumentów dotyczących problematyki rewitalizacji. Trzy najważniejsze z nich to:

- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego** (uchwalona 18 lipca 2005r.);
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013** (przyjęty w dniu 2 października 2007r.);
- Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010** (uchwalony 26 lutego 2007r.).

5.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego

Uchwalona w roku 2005 Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego jest aktualizacją dokumentu przyjętego w roku 2000. Konieczność przygotowania nowego dokumentu wynikała z nowych uwarunkowań europejskich rozwoju regionu (w tym m.in. uwzględnienia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej), zmiany uwarunkowań krajowych rozwoju województwa (w tym m.in. przygotowywania krajowych dokumentów strategicznych dotyczących kierunków rozwoju regionu) oraz z analizy doświadczeń i dotychczasowego dorobku programowania rozwoju regionalnego.

W dokumencie Strategii zidentyfikowano trzy priorytety rozwoju województwa oraz związanych z nimi 14 celów strategicznych. Zapisy te brzmią następująco:

Priorytet I. Konkurencyjność

Cele strategiczne:

1. Lepsze warunki dla przedsiębiorczości i innowacji;
2. Wysoki poziom edukacji i nauki;
3. Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne;
4. Efektywna sfera publiczna;
5. Silna pozycja i powiązania Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim.

Priorytet II. Spójność

Cele strategiczne:

1. Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej;
2. Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo;
3. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego;
4. Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia;
5. Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych.

Priorytet III. Dostępność

Cele strategiczne:

1. Efektywny i bezpieczny system transportowy;

2. Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej;
3. Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych;
4. Zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

Z wymienionych powyżej zapisów większość dotyczy kompleksowego rozwoju regionu. Przykładem może być tu zapis kierunku działania dla celu strategicznego 3 (priorytet I) „Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne”, który obejmuje m.in. „ochronę dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego sprzyjającą jego racjonalnemu wykorzystaniu w rozwoju społeczno – gospodarczym, w tym m.in. wspieranie rozwoju regionalnych przemysłów kultury oraz regionalnych produktów turystycznych”, co odnosić się może do problematyki rewitalizacji właśnie. Strategia identyfikuje także fazy jej realizacji, zależne od okresów budżetowania przyjętych w Unii Europejskiej. I tak, na lata 2007-13 przewiduje się wykorzystanie Funduszy Strukturalnych, Funduszy Spójności i innych funduszy UE, środków międzynarodowych instytucji finansowych, środków innych państw, a także środków i mechanizmów krajowych. Łącznie przewiduje się przeznaczenie w tym okresie na realizację rozmaitych zadań rozwojowych w województwie pomorskim kwoty ok. 16,7 – 18,1 mld złotych. Oznacza to średnioroczne potrojenie środków w stosunku do dostępnych w roku 2004.

5.2.2. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego stanowi podstawę planowania rozwoju województwa na lata 2007-13, uwzględniając zapisy ujęte w projekcie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (na podstawie wersji przyjętej przez radę Ministrów w dniu 1 sierpnia 2006r.) oraz wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa. Na ich podstawie sformułowano Cel Strategiczny Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, który brzmi następująco:

„Poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej regionu przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych”

Uzupełnieniem tego zapisu stały się następujące cele szczegółowe:

1. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz wzrost kompetencji mieszkańców;
2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej ośrodków miejskich i usprawnienie powiązań między nimi;
3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej;
4. Przełamywanie barier strukturalnych na obszarach o niższym potencjale rozwojowym.

W Programie określono także szereg tzw. Osi Priorytetowych, w tym:

1. Rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach
2. Społeczeństwo wiedzy
3. Funkcje miejskie i metropolitalne
4. Regionalny system transportowy
5. Środowisko i energetyka przyjazna środowisku
6. Turystyka i dziedzictwo kulturowe

7. Ochrona zdrowia i system ratownictwa
8. Lokalna infrastruktura podstawowa
9. Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie

Z wymienionych powyżej szczególne znaczenie dla konstrukcji programu rewitalizacji ma cel 2, którego realizacja skupiać się będzie na miastach pełniących rolę subregionalnych i regionalnych ośrodkach rozwoju, wśród których enumeratywnie wymieniono m.in. Starogard Gdański. Realizacja tego celu obejmować ma m.in. wzmocnienie potencjału rozwojowego największych miast, w tym m.in. poprzez „podejmowanie kompleksowych inicjatyw w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych i modernizacji przestrzeni miejskich”.

Jako istotny dla Programu dla Miasta Starogard Gdański wymienić należy także cel 3, obejmujący m.in. wykorzystanie potencjału turystycznego. Realizowane w jego ramach przedsięwzięcia ukierunkowane mają zostać na dywersyfikację oferty turystycznej, obejmując m.in. obiekty dziedzictwa kulturowego.

5.2.3. Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2007-2010

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego powstał jako dokument służący podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego przez samorząd województwa. Obejmuje on m.in. omówienie uwarunkowań prawnych, analizę związków z innymi dokumentami programowymi, szczegółowe przedstawienie zasobów dziedzictwa kulturowego województwa, diagnozę dotyczącą stanu ochrony tych zasobów, a także cele strategiczne w zakresie opieki nad zabytkami. Zakończeniem programu są zapisy dotyczące sposobu jego wdrażania i monitorowania.

Cel strategiczny programu określono jako:

„Zachowanie dziedzictwa kulturowego Pomorza służące bieżącemu budowaniu tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej województwa”.

Jednocześnie określono trzy priorytety, poprzez które powyższy cel ma być realizowany. Priorytety te to:

- odnowa dziedzictwa kulturowego miast i wsi;
- ochrona kulturowego dziedzictwa morskiego i rzeczno;
- badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego.

Dla każdego z w/w priorytetów określono kierunki pożądanych działań oraz typy wspieranych działań. Przedstawione zapisy programu zmierzają do ochrony samych zasobów, jednakże z naciskiem na ich wykorzystanie w działaniach prorozwojowych podejmowanych zarówno przez samorząd województwa jak i samorządy lokalne oraz partnerów prywatnych. Szczególny nacisk położono na współodpowiedzialność społeczności lokalnych i partnerów prywatnych za zachowanie elementów dziedzictwa oraz na ich wykorzystanie gospodarcze, w tym ze szczególnym uwzględnieniem turystyki.

5.3. Poziom miejski

Również na poziomie lokalnym możliwa jest identyfikacja szeregu dokumentów o charakterze strategicznym, mogących zawierać zapisy istotne dla budowy programu rewitalizacji. W ramach niniejszego rozdziału omówiono uwarunkowania wynikające z czterech podstawowych dokumentów:

- **Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2018** (opracowanej w styczniu 2008r.);
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański** (uchwalonego dnia 20 czerwca 2001r. i zmienionego dnia 7 grudnia 2005r.);
- Dokumenty **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** (przygotowywane sukcesywnie w okresie od 1995r.);
- **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2004-2015** (uchwalonej dnia 23 listopada 2005r.)

5.3.1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Starogard Gdański na lata 2008-2018

Opracowany dokument Strategii wyznacza zasadnicze kierunki rozwoju miasta na najbliższe dziesięciolecie. Jej podstawę stanowi przyjęta misja miasta, określona jako:

*„Starogard Gdański – miasto atrakcyjne dla mieszkańców, inwestorów i gości,
Efektywne w wykorzystaniu zasobów i położenia geograficznego”*

Uszczegółowieniem tak zarysowanej misji jest lista czterech strategicznych celów rozwojowych miasta, określonych jako:

1. Poprawa warunków osiedleńczych w mieście
2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta
3. Poprawa infrastruktury miasta
4. Rozwój społeczny

Osiągnięcie tych celów – w zamyśle twórców dokumentu – przyczynić się ma m.in. do poprawy warunków osiedleńczych i życia mieszkańców, czego efektem ma stać się zahamowanie odpływu mieszkańców z miasta i przyciągnięcie nowych.

Dla konstrukcji programu szczególne znaczenie ma cel 1.3. „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miasta”. Jednocześnie jako mogące mieć wpływ na zapisy programu wymienić należy także inne cele, w tym:

- 1.1. Zwiększenie oferty budownictwa komunalnego
- 1.2. Aktywna promocja miasta
- 3.1. Budowa i utwardzenie dróg publicznych w mieście
- 3.2. Rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej
- 3.4. Poprawa wykorzystania energii cieplnej w mieście

Powyższe zapisy określają politykę rozwoju miasta i jej relacje do kwestii rewitalizacji urbanistycznej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego. Z zapisów tych wynika iż rewitalizacja

winna być rozpatrywana w kontekście celów związanych z rozwojem społeczno – gospodarczym Starogardu.

5.3.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Starogard Gdański

Dokument Studium obejmuje dwie zasadnicze części – opis uwarunkowań oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. W pierwszej części bardzo starannie przeanalizowano wszelkie czynniki mogące mieć wpływ na kształtowanie struktury przestrzennej miasta, w tym m.in. zasoby i stan ochrony środowiska kulturowego. Podsumowaniem tej części jest generalna syntetyczna ocena miasta, stanowiąca podstawę do kształtowania polityki jego rozwoju.

Podstawą tej polityki jest określenie celów rozwojowych miasta, wśród których znalazły się m.in. zapisy dotyczące „ochrony i właściwego wyeksponowania oraz wykorzystania zgodnie z przyjętą strategią rozwojową zasobów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego miasta, (...) podkreślenie i wydobycie elementów zagospodarowania przestrzeni decydujących o tożsamości i indywidualności Starogardu”. Jednocześnie w ramach listy obszarów i struktur ważnych dla prestiżu i tożsamości miasta oraz obszarów szczególnych szans wymieniono najważniejsze kompleksy terenów o wysokich walorach kulturowych – w tym obszar śródmiejski (w tym Stare Miasto) oraz obszar pomiędzy centrum miasta a zespołem dworca PKP.

W dokumencie ujęto także kompleksowe zapisy dotyczące polityki ochrony środowiska kulturowego, w tym obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną prawną. Wyszczególniono przy tym zarówno postulat wpisu poszczególnych obiektów do rejestru zabytków jak i propozycje wprowadzenia stref ochrony konserwatorskiej. Jednocześnie zaproponowano zestaw wniosków do polityki przestrzennej miasta w postaci zestawu proponowanych polityk ochrony środowiska kulturowego. Wyszczególniono przy tym takie propozycje jak:

- Politykę ochrony – do wprowadzenia na obszarach gdzie priorytetem winno stać się zachowanie i ochrona istniejących zasobów, a także doskonalenie i porządkowanie istniejącej struktury przestrzennej;
- Adaptacja historycznej struktury do potrzeb współczesnych, w tym poprzez ich kompleksową rewaloryzację;
- Ochrona historycznej panoramy Starego Miasta;
- Politykę rewaloryzacji i ochrony;
- Politykę sanacji;
- Procesy rehabilitacji.

Dla każdej z w/w propozycji szczegółowej polityki określono obszary miasta, do których winno się ja stosować. Jednakże wydaje się iż kryteria rozróżnienia obszarów proponowanych do objęcia daną polityką nie są w pełni jasne, podobnie jak i nie w pełni wyjaśniono różnice pomiędzy nimi. Dodatkowo w rozdziale dotyczącym polityki przestrzennej dotyczącej obszarów zabudowanych dokonano jeszcze innej klasyfikacji tych polityk.

Wszystkie te zapisy prowadzą do bardzo szczegółowych wniosków, ale także i do powstania szeregu różniących się od siebie systemów ochrony i nie do końca odróżniających się od siebie polityk przestrzennych. Sytuacja ta uczynić może problematykę ochrony zabytków

niejasną i przez to trudną do realizacji. Oznacza to konieczność – na etapie aktualizacji dokumentu lub też awansowania prac nad Programem Opieki nad Zabytkami – doprecyzowania tych zapisów i określenie jasno sprecyzowanych kategorii działań do podjęcia w odniesieniu do wyraźnie różniących się od siebie sytuacji przestrzennych.

Niezależnie od w/w uwag zapisy ujęte w dokumencie Studium mają potencjalnie duże znaczenie dla budowy programu, ponieważ stanowią podstawę do określania bardziej szczegółowych polityk w odniesieniu do poszczególnych, wyodrębnionych obszarów o różnej strukturze i walorach.

5.3.3. Dokumenty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych fragmentów miasta

W odróżnieniu od wszystkich wspomnianych dotychczas dokumentów strategicznych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, które mają charakter kompleksowy, dokumenty planów miejscowych są opracowywane sukcesywnie dla poszczególnych, często dość niewielkich fragmentów przestrzeni miasta. Oznacza to, że zapisy jedynie niektórych z nich mogą mieć znaczenie dla budowy finalnych zapisów dokumentu programu. Jednocześnie wskazać należy na odmienny od wszystkich opisanych powyżej charakter dokumentu jakim jest plan miejscowy – z jednej strony stanowi on o priorytetach i warunkach rozwoju przestrzeni, w tym m.in. ochrony zasobów dziedzictwa, z drugiej zaś jest narzędziem zarządzania operacyjnego – a więc realizacji przyjętej polityki.

W odniesieniu do przestrzeni miasta Starogard Gdański dokumenty planów miejscowych są przygotowywane sukcesywnie, w miarę pojawiających się potrzeb i w wyniku prowadzenia określonej polityki w tym zakresie przez władze miejskie. Z uwagi na duży koszt tych opracowań oraz zróżnicowanie w/w uwarunkowań procent pokrycia powierzchni miasta dokumentami planów miejscowych jest niezmiernie zróżnicowany i zależy od potencjału i potrzeb rozwoju poszczególnych dzielnic. Najważniejszym jest jednak fakt iż historyczne centrum miasta, najbardziej wartościowe z uwagi na potencjał dziedzictwa kulturowego, jest objęty zapisami obowiązujących lub przygotowywanych planów.

5.3.4. Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych na lata 2004 – 2015

Dokument Strategii wyznacza długoterminowy kierunek działań w zakresie tworzenia warunków godnego życia mieszkańców poprzez rozwiązywanie problemów społecznych oraz przeciwdziałanie ich powstawaniu. Jego twórcy założyli iż główne działania władz miasta winny być skupione wokół zwalczania ubóstwa poprzez zwiększenie udziału mieszkańców w zatrudnieniu oraz zbudowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin. Zakłada się także, iż ogromne zasoby tkwiące w lokalnej społeczności miasta Starogardu, istnienie prężnie działających w sektorze socjalnym organizacji pozarządowych oraz możliwość korzystania z funduszy Unii Europejskiej stanowią dobrą podstawę do budowy dynamicznego modelu polityki społecznej.

W dokumencie Strategii zdefiniowano jej misję oraz główne cele. Zapisy te przedstawiają się następująco:

Misja Strategii:

„Stworzenie w Starogardzie Gdańskim warunków do godnego życia oraz zapewnienie mieszkańcom aktywnej pomocy władz miasta w rozwiązywaniu problemów społecznych”

Cele przyjęte w Strategii:

- Cel główny 1. Stworzenie w Starogardzie systemu przeciwdziałania zjawisku bezrobocia
- Cel główny 2. Istnienie systemu działań zapewniających poczucie bezpieczeństwa i ochronę prawną mieszkańcom Starogardu
- Cel główny 3. Dopasowanie systemu pomocy społecznej i rodzaju udzielanego wsparcia do potrzeb osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Cel główny 4. Zapewnienie właściwych warunków mieszkaniowych osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Cel główny 5. Dopasowanie zakresu i rodzaju usług medycznych do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Cel główny 6. Istnienie w Starogardzie systemu edukacji zapewniającej wszystkim równe szanse rozwoju
- Cel główny 7. Prowadzenie działań ułatwiających wszystkim mieszkańcom Starogardu udział w życiu społecznym miasta
- Cel główny 8. Rozszerzenie oferty placówek i instytucji kulturalnych i sportowych działających w Starogardzie
- Cel główny 9. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w Starogardzie
- Cel główny 10. Zapewnienie warunków umożliwiających realizację celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Starogardzie Gdańskim.

Zapisy te są generalnie spójne z filozofią rewitalizacji urbanistycznej. Oznacza to iż cele strategii uznać można za zbieżne z celami programu rewitalizacji i wpisujące się w filozofie jego budowy.

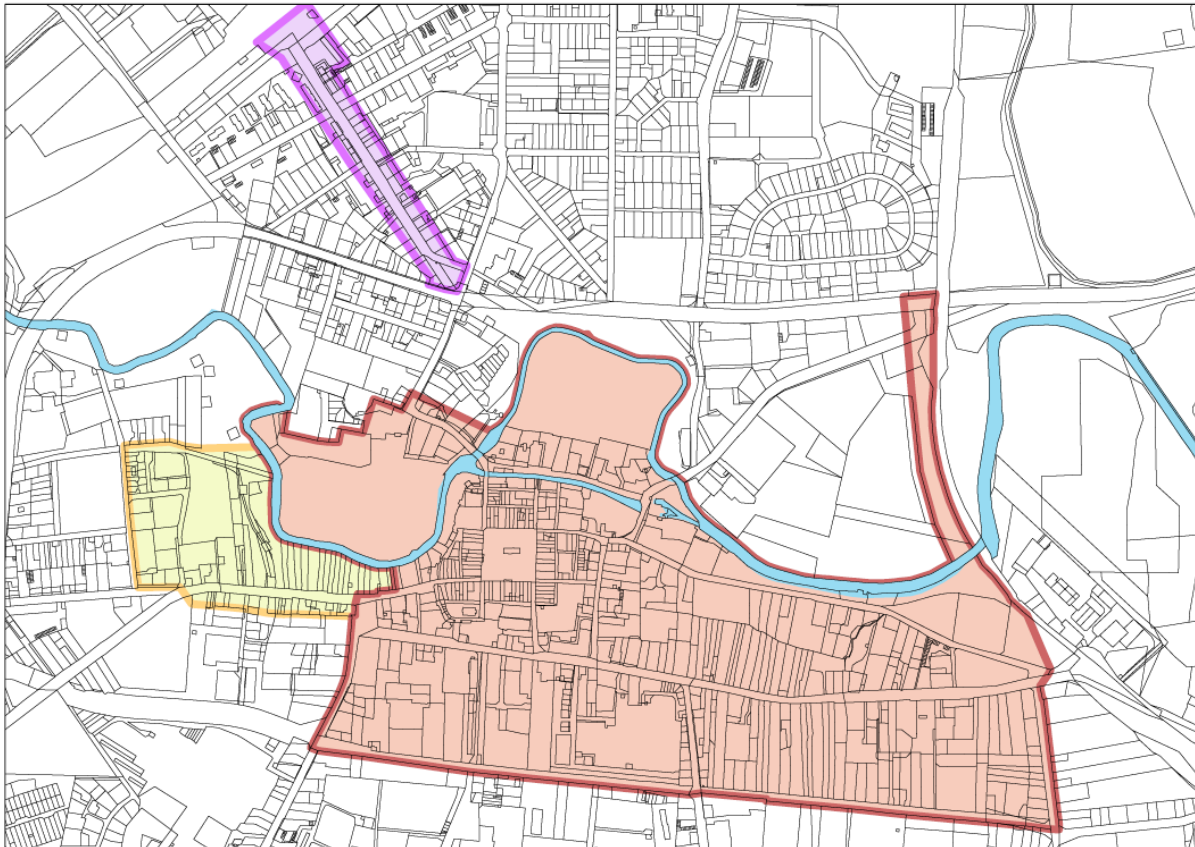
5.4. Wnioski do Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentów strategicznych określić można końcowy zestaw wniosków do dokumentu Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Miasta Starogard Gdański.

Z zapisów polityk ujętych w dokumentach wszystkich szczebli wynika iż promowany w sposób szczególny winien być kompleksowy rozwój społeczno – gospodarczy miasta i regionu. Rozwój ten dotyczyć winien przede wszystkim funkcji turystycznych i związanych z kulturą, i jako taki ma szansę na uzyskanie wsparcia ze strony programów centralnych i regionalnych, w tym – finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie integralnym elementem tych działań winna stać się kompleksowa rewitalizacja obszaru miasta, gdzie – w ramach obszarów zdegradowanych – zlokalizowanych jest większość wartościowych elementów zasobu dziedzictwa. Uznać także należy iż problematyka rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony obiektów i obszarów o szczególnie dużych walorach kulturowych, jest dość dobrze osadzona we wszystkich poziomach dokumentów strategicznych. Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, i to zarówno na poziomie dokumentu Studium Uwarunkowań jak i w zapisach poszczególnych planów miejscowych. Dużym niedosytem jest natomiast brak operacjonalizacji wypracowanych ogólnych założeń, co w szczególności odnosi się do poziomu lokalnego. Koniecznym wydaje się przełożenie ogólnych zasad i założeń na język konkretnych projektów i przedsięwzięć do realizacji, z których każde opisane będzie w sposób umożliwiający staranne zaplanowanie jego realizacji oraz ew. wiązania z innymi przedsięwzięciami.

6. Określenie obszaru rewitalizacji objętego zapisami planu

W trakcie pracy nad programem jedna z pierwszych decyzji stała się weryfikacja granic obszaru rewitalizacji. Granice wyznaczone w poprzednio obowiązującym dokumencie wyznaczone zostały na bazie konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie ankietowej. Jednakże – z uwagi na pojawiające się w przestrzeni miasta nowe zjawiska przestrzenne, związane m.in. z uwalnianiem terenów przemysłowych – zaistniała konieczność weryfikacji tych ustaleń. Weryfikacji tej dokonano na drodze dyskusji warsztatowej. Ostateczne granice obszaru objętego rewitalizacją przedstawiono na rysunku poniżej.

7. Analiza problemów związanych z rewitalizacją Miasta Starogard Gdański

Kolejną decyzją jaka zapadła podczas spotkań warsztatowych stała się identyfikacja podstawowych problemów związanych z rewitalizacją miasta. Zidentyfikowano trzy grupy problemów: związane z zagadnieniami przestrzennymi, społecznymi i ekonomicznymi. Zapisy te przedstawiają się następująco:

A. Problemy przestrzenne

- Zły stan rynku miasta
- Zbyt wąskie i nierówne chodniki w centrum miasta
- Dziurawe i nierówne ulice w centrum miasta
- Nieczynne i popadające w degradację duże zakłady przemysłowe
- Utrudnienia komunikacji w kierunkach PN-PD, Wsch – Zach, w tym brak obwodnicy miejskiej
- Brak kompleksowego pomysłu na zagospodarowanie historycznego centrum miasta
- Brak parkingów w obrębie rynku
- Brak funduszy na odnowę fasad domów mieszkalnych
- Brak dbałości o istniejące zabytki, w tym – resztki murów obronnych
- Zbyt duże zagęszczenie i brak porządku w odniesieniu do nośników reklamowych
- Zanieczyszczenie środowiska wynikające z niskiej emisji
- Zaniedbane otoczenie szpitala w Kocborowie
- Niezagospodarowane nieruchomości w centrum miasta
- Niedostatki w zakresie infrastruktury technicznej – w tym system ogrzewania wciąż w dużej mierze oparty na systemach indywidualnych
- Brak rozdzielania kanalizacji deszczowej i sanitarnej

B. Problemy społeczne

- Bezrobocie
- Ubóstwo dużej części społeczeństwa
- Istnienie barier dla osób niepełnosprawnych
- Niewystarczająco dobre warunki życia dla starszego pokolenia mieszkańców
- Zbyt mały poziom mobilizacji mieszkańców do dbania o domy w których mieszkają
- Brak taniego budownictwa mieszkaniowego
- Dotychczasowy brak poparcia ze strony społeczeństwa dla podejmowania działań w obrębie miasta
- Mało organizacji społecznych aktywizujących społeczność
- Brak poczucia ładu i estetyki
- Zakwaterowanie rodzin patologicznych w budynkach w centrum miasta
- Niewykorzystane walory turystyczne
- Niewystarczająco dobrze ukształtowane dojazdy dla służb wyspecjalizowanych (pogotowie, Straz pożarna) w centrum miasta
- Nieuregulowane stany prawne nieruchomości

C. Problemy ekonomiczne

- Brak rozwoju przemysłu
- Rosnące koszty utrzymania miasta
- Brak środków na przeprowadzenie zadań związanych z rewitalizacją
- Brak polityki marketingowej miasta w celu ściągnięcia inwestorów
- Brak mechanizmu pozyskiwania środków dla prywatnych właścicieli obiektów wymagających rewitalizacji
- Brak ułatwień w zakresie rozwoju drobnej wytwórczości
- Brak inwestycji i programu je wspierającego
- Brak programu lojalnościowego dla ewentualnych inwestorów
- Brak przygotowanych projektów i programów działania
- Długo trwające procesy decyzyjne we Władzach Miasta
- Niekontrolowana realizacja dużych powierzchni handlowych
- Brak współpracy między miastem a starostwem
- Zaszłe obciążenie budżetu miasta

Powyższa lista – wraz z wynikami analizy sił, słabości, szans i zagrożeń dla programu – stała się następnie podstawą formułowania celów rewitalizacji miasta.

8. Analiza SWOT dla programu rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

W trakcie kolejnej sesji warsztatowej wypracowano zapisy analizy SWOT dla całego programu – a więc określono jego siły i słabości a także szanse i zagrożenia dla jego realizacji. Zbiorcze podsumowanie wypracowanych wyników przedstawiono w tabeli poniżej.

Siły	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • Historyczny charakter miasta, starówka • Piękny park miejski blisko Starówki • Ładna, zwarta zabudowa • Tradycja – stolica Kociewia • Rozbudowana infrastruktura handlowa • Zaangażowanie mieszkańców • Polpharma i inne zakłady, które przetrwały w regionie • Społeczeństwo wykształcone i przygotowane do wielu nowych wyzwań • Istniejące obiekty po-przemysłowe, w których można realizować nowe zadania • Istniejące szkoły wyższe w mieście • Konsolidacja w grupy o wspólnych celach • Chęć inwestowania w rozwój miasta przez pracodawców • Pozytywne myślenie w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych – wiara w ich realizację • Poczucie tożsamości miejskiej • Dobry zespół architektów w mieście 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba komunikacja publiczna miasta z innymi miastami w regionie • Zły stan i przestarzała geometria układu komunikacyjnego w mieście • Brak oświetlenia • Brak monitoringu wizyjnego CCTV • Brak koncepcji zagospodarowanie specjalnej strefy ekonomicznej • Brak odpowiedniej infrastruktury przemysłowej • Brak infrastruktury – uzbrojenia pod budownictwo mieszkaniowe • Znaczne oddalenie od Trójmiasta - Peryferyjne położenie • Krótkowzroczna polityka gospodarcza władz miasta, szczególnie w latach poprzednich • Brak wystarczającej ilości firm produkcyjnych • Niekompetentni urzędnicy • Brak wsparcia dla małych i średnich inwestorów, przedsiębiorców • Problemy mieszkaniowe – degradacja zasobów komunalnych • Własność prywatna (przewaga w obszarach rewitalizacji) • Brak dobrych tradycji przedsięwzięć publiczno prywatnych • Słaba kondycja ekonomiczna miasta i mieszkańców • Upadek miasta na skutek likwidacji rozwiniętego przemysłu istniejącego • Zbyt liczna sieć obiektów, która ma być poddana rewitalizacji • Brak właściwego wsparcia politycznego dla zamierzeń rewitalizacyjnych na poziomie sejmiku wojewódzkiego – brak radnego który by walczył o środki • Brak doświadczenia w realizacji tego typu programów • Partykularne interesy niektórych grup społecznych • Brak parkingów • Brak szerszej informacji na temat rewitalizacji (brak takich doświadczeń w społeczeństwie polskim) • Małe możliwości finansowe miasta – poważne zadłużenie

	<ul style="list-style-type: none"> • Brak porozumienia radnych • Przejmowanie obszarów przemysłowo -usługowych do obrotu spekulacyjnego • Brak wsparcia dla małych i średnich inwestorów • Brak koncepcji tworzenia miejsc pracy i innych elementów ochrony ekonomicznej • Brak planów • Spory polityczne jakie mogą powodować niezgodę na podejmowanie decyzji w strukturach władz miasta • Myślenie „kadencyjne” • Brak współpracy z ościennymi miastami kościuskimi • Bardzo słaby marketing i promocja miasta • Rozdrobnione siły rządzące miastem • Brak dostatecznej współpracy pomiędzy Urzędem Miasta, Gminy, Powiatu i instytucjami
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarczy miasta • Zwiększenie liczby mieszkańców (migracja do miasta) • Zwiększenie przyjazdów turystów a tym samym zysk dla firm i miasta • Możliwość pozyskania środków unijnych • Możliwości rozwoju związane z budową autostrady • Dogonienie w rozwoju i wizerunku miast podobnej wielkości w promieniu 100 km • Ściągnięcie zza granicy młodych ludzi, którzy wyemigrowali za pracą • Podnoszący się poziom edukacji młodzieży i dorosłych • Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania • Nowi zewnętrzni inwestorzy chętni do procesów budowlanych • Ułatwienia w regulacjach prawnych ustawowych dotyczących partnerstwa PP • Możliwość pozyskania różnych podmiotów zewnętrznych jako partnerów do współpracy • Możliwość zaktywizowania społeczności lokalnych wokół celów rewitalizacji • Możliwość uczynienia procesu rewitalizacji motorem rozwoju gospodarczego miasta • Wzrost zamożności społeczeństwa – zapotrzebowanie na usługi świadczone na tym obszarze (sklepy, restauracje itd.) • Poprawa wizualna miasta • Możliwość pozyskania pieniędzy z Sejmiku Wojewódzkiego • Wspieranie rewitalizacji przez Społeczny Komitet Rewitalizacji Stargardu Gdańskiego • Wprowadzenie inwestorów celem poprawy uzbrojenia Rynku • Konsolidacja i tworzenie społeczeństwa oby- 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie rozwarstwienia społecznego • Zmniejszenie potencjału gospodarczego • Zwiększenie przestępczości i wandalizmu • Osłabienie znaczenia miasta w województwie na rzecz innych, dynamicznie rozwijających się miast – np. Tczew • Obniżenie się skłonności do inwestowania na rzecz terenów znajdujących się przy autostradzie • Trudności z pozyskaniem środków unijnych z uwagi na preferowanie ośrodków Trójmiejskich • Coraz mniejsza atrakcyjność miasta dla ludzi młodych, coraz lepiej wykształconych • Brak szkolnictwa zawodowego w mieście z dużą ilością małych i średnich przedsiębiorstw • Dalsze sprawowanie władzy przez dotychczasowych decydentów • Brak transparentności decyzji, dezinformacja • Brak możliwości pozyskania finansów i trudność w zebraniu środków własnych • Konkurencja ze strony podobnych ośrodków • Niewystarczająca współpraca pomiędzy zainteresowanymi procesem a władzami miasta • Ryzyko kadencyjności władz miasta, brak możliwości i konsekwencji • Zbyt duża dziura w budżecie miasta • Katastrofa przyrodnicza • Dalsza degradacja miasta • Zbyt duże koszty • Odmienność zdań w uznaniu poszczególnych celów za priorytetowe • Polityka miasta związana z zapewnieniem interesów wąskiej grupy społecznej • Brak porozumienia politycznego • Spadek zainteresowania młodych ludzi pozo-

<p>watelskiego</p>	<p>staniem w mieście i inwestowaniem w mieście</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak środków na rewitalizację w wypadku dalszego zadłużania miasta • Brak zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta • Marginalizacja miasta w obszarze Pomorza • Finalizacja zamierzonych celów • Opieszałość urzędników • Problemy własnościowe obiektów • Powolny rozwój w Strefie Ekonomicznej • Zbyt duże potrzeby miasta • Przeszacowanie kosztów. Błędna ocena wydatków przez Władze Miasta • Zmiany globalne w ekonomii / zatrudnieniu • Utrata dochodów dla miasta • Różnice w postrzeganiu celów rewitalizacji przez uczestników spotkania • Krach ekonomiczny • Zawirowania we władzach • Wyludnianie się Starogardu
--------------------	---

Powyższe zapisy – wraz z wynikami analizy problemów rozwoju dzielnicy przedstawionymi w poprzednim rozdziale – posłużyły formułowaniu celów rewitalizacji miasta.

9. Podsumowanie pierwszego etapu konsultacji społecznych

W związku z pracami nad LPR zwróciliśmy się do mieszkańców z prośbą o wypowiedzi na temat spraw i problemów związanych z procesem ożywienia i odnowy oraz rozwoju przestrzeni miejskiej. Uczestnictwo mieszkańców w procesie rewitalizacji uznaje się za jeden z istotniejszych warunków jego powodzenia.

W badaniach wykorzystano kwestionariusz ankiety o średnim stopniu standaryzacji. Głównym argumentem na rzecz tego sposobu zbierania danych był fakt, iż technika ta umożliwiła przeprowadzenie badań na stosunkowo dużej próbie - przy znaczącej redukcji kosztów związanych z dotarciem do respondentów, jakie generowałby bezpośredni wywiad socjologiczny z udziałem ankierów. Wypowiedzi uczestników badań zostały opracowane w postaci zbiorczych zestawień statystycznych, a następnie w formie końcowego i całościowego raportu zostaną przekazane Zarządowi Miasta Starogardu Gdańskiego. Rozdano ponad 2000 ankiet w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadpodstawowych. Uczniowie pośredniczyli w dostarczeniu kwestionariuszy rodzicom. Ankieta była także dostępna na stronie internetowej starogard.pl. Stosunkowo duża ilość zwrotów (**1153**) i pełne odpowiedzi na kluczowe pytania ankiety świadczą o tym, że mieszkańcy kwestię rewitalizacji miasta uważają za sprawę ważną i wspólną.

Dla starogardzian była to pierwsza próba włączenia się w dyskusję publiczną na tematy dotyczące jakości życia w mieście i planów związanych z jego rewitalizacją. Przedsięwzięcie dało więc możliwość oceny gotowości mieszkańców do współpracy w przygotowaniu programu ożywiania miasta poprzez wyrażanie własnych i wspólnych interesów, potrzeb oraz oczekiwań.

Ze względu na zastosowany sposób realizacji próby uzyskano nadreprezentację kobiet (69,4%) w stosunku do mężczyzn (30,6%). Należy przypuszczać, iż dzieci wręczały ankiety głównie swoim matkom, które je wypełniały.

Rozprowadzanie ankiety głównie za pośrednictwem dzieci z niższych klas szkół podstawowych i gimnazjalnych zaowocowało także, jak należy przypuszczać, stosunkowo młodym wiekiem respondentów. Ponad połowa ankietowanych (57,8%) nie ukończyła 40 roku życia, a ponad jedna trzecia 1/3 (39,6%) - 59 lat. W grupie badanych przeważały osoby z wykształceniem średnim (46,2%), kolejno wyższym (26,7%) i zasadniczym (22,0%). Można przypuszczać, że osoby lepiej wykształcone są żywiej zainteresowane problematyką poprawy jakości życia w ich środowiska zamieszkania.

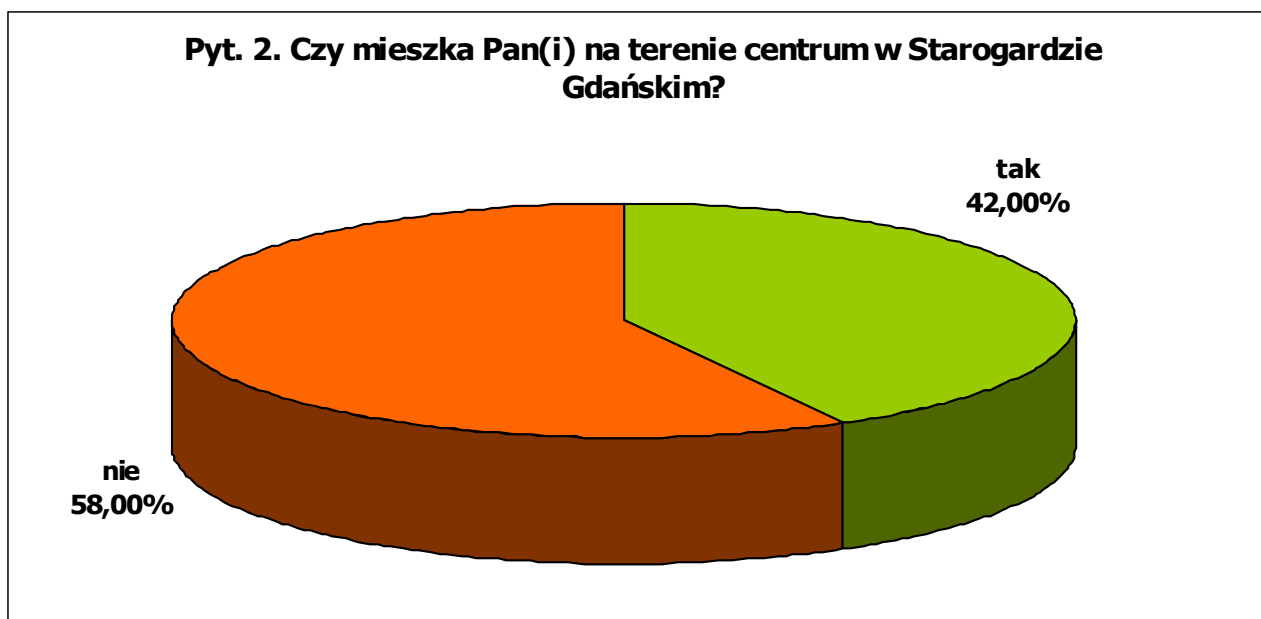
I. Satysfakcja z zamieszkiwania w Starogardzie Gdańskim

Ponad dwie trzecie ankietyowanych (62,9 %) wyraża zadowolenie z zamieszkiwania w mieście. A tylko 15,5% jest innego zdania.

II. Jaki odsetek respondentów mieszka w obszarze centrum miasta ?

Spośród ogółu badanych prawie połowa (42,0%) twierdzi, że mieszka w obszarze centrum Starogardu Gdańskiego. Trzeba tu zwrócić uwagę, że respondenci wypowiadając się o swoim miejscu zamieszkania określonym jako „centrum”, a więc bezpośrednie otoczenie, kierują się własnymi obserwacjami i doświadczeniem.

III. Czy gdyby ankietowani mieli możliwość wyboru, to czy chcieliby mieszkać na obszarze centrum miasta

Ponad jedna trzecia ankietowanych (38,9%), gdyby miała jeszcze jedną możliwość wyboru, deklaruje, że ponownie zamieszkała by w centrum Starogardu Gdańskiego. Dla ponad połowy respondentów z tej grupy (52,6%) podstawowym i przeważającym uzasadnieniem, dla którego wybraliby mieszkanie w centrum był bliski dostęp do podstawowych instytucji publicznych takich jak: urzędy, szkoły i przedszkola, kościoły, banki, instytucje opieki zdrowotnej (szpital, przychodnie, lekarze), a także ze względu na rozwiniętą sieć handlowo-usługową (sklepy, usługi) i gastronomiczną (restauracje, puby, kluby) oraz ofertę kulturalno-rozrywkową. W centrum znajduje się wiele instytucji, stąd też posiadanie mieszkania w tym miejscu dla wielu osób oznacza „bliskość do pracy”, jak również „centralne miejsce, do którego blisko do wszystkich miejsc miasta”.

Z niektórych wypowiedzi respondentów wynikała także sugestia, że na obszarach poza centrum dostęp do wielu instytucji ważnych z punktu widzenia jakości życia w mieście jest utrudniony z powodu niedogodności komunikacyjnych. Wskazywałyby na to niektóre odpowiedzi, np. „brak konieczności dojazdu autobusami”, „oszczędność czasu na dojazd” itp. (respondenci zwracali uwagę na tą kwestię m.in. także w pytaniu dotyczącym problemów komunikacji miejskiej).

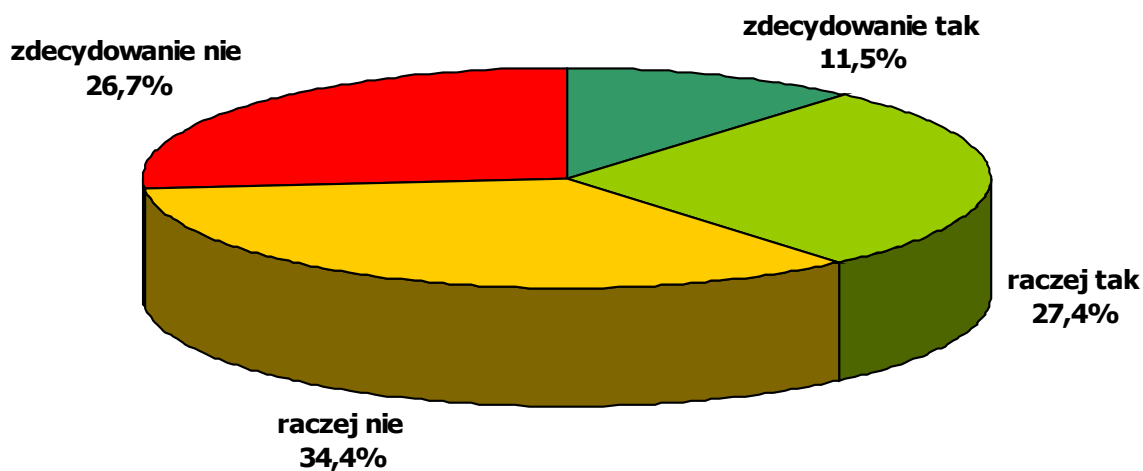
Niewielu ankietowanych (4,7%) za powód ponownego zamieszkania w centrum uznało przyzwyczajenie i sentyment wynikające z „rodzinnych korzeni”, „zamieszkania od urodzenia”).

Kolejną kategorię odpowiedzi budowały opinie: (3,7%) – „podoba mi się to miejsce, „lubię rynek i okolice”, „ponieważ rynek jest najbardziej zadbaną częścią miasta”, „centrum miasta jest miejscem atrakcyjnym”, „ładniejsza okolica” itp. Ponad jedna trzecia ankietowanych (34,4%) nie uzasadniła swojego wyboru.

Spośród tych, którzy nie chcieliby zamieszkać na obszarze centrum (gdyby mieli w przyszłości taki wybór) czyli zdecydowanej większości ankietowanych (71,1%) głównym powodem takiej opinii były dla ponad połowy osób (56,6%) zbyt duży ruch samochodowy, hałas i zanieczyszczenie powietrza. Ta grupa ankietowanych preferowała: „ciszę i spokój”, „świeże powietrze”, „zamieszkiwanie na obrzeżach miasta”.

Dla 7,4% respondentów centrum miasta to miejsce nieatrakcyjne i zaniedbane z powodu złego stanu infrastruktury miejskiej i wyglądu estetycznego. Nie ma statystycznie istotnej zależności między wiekiem badanych a odpowiedziami na to pytanie.

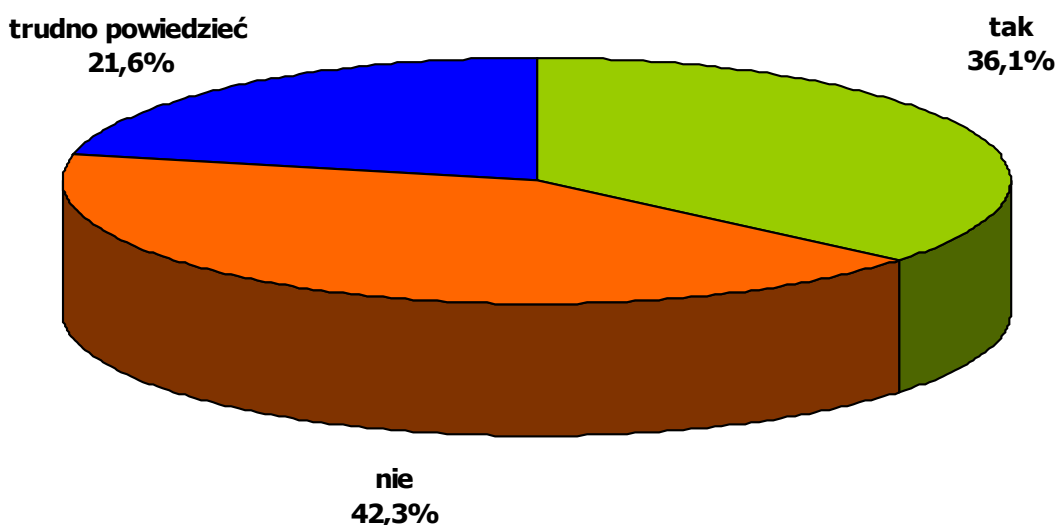
3. Gdyby miał(a) Pan(i) jeszcze raz możliwość wyboru, to czy chciał(a)by Pan(i) mieszkać na obszarze centrum miasta?

IV. Gdyby centrum stało się obszarem tętniącym życiem do późnych godzin, miejscem z licznymi imprezami i wydarzeniami o charakterze kulturalnym i rozrywkowym, miejscem gwarnym, z licznymi kawiarniami i restauracjami, to czy chcieliby tu mieszkać?

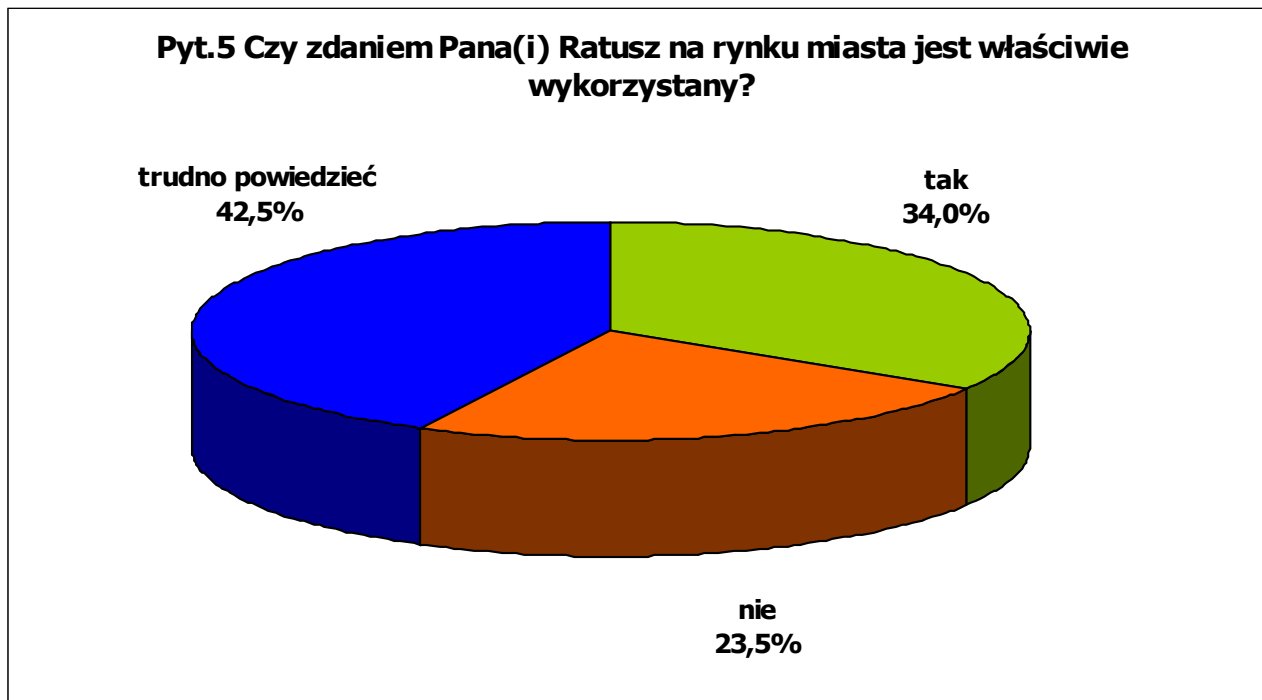
Ponad jedna trzecia ankietowanych byłaby skłonna zaakceptować gwar i ruch (36,1%) w centrum i podjąć decyzję o zamieszkaniu. Innego zdania jest prawie połowa respondentów (42,3%).

Pyt. 4. Gdyby centrum stało się obszarem tętniącym życiem do późnych godzin, (...) , to czy chciałby Pan(i) tu mieszkać?

V. Ratusz - czy jest właściwie wykorzystywany?

Ponad jedna trzecia ankietowanych (34,0%) jest zdania, że Ratusz jest właściwie wykorzystywany. Innego zdania jest 23,5% respondentów. Dość liczną grupę (42,5%) stanowią osoby, które nie mają zdania na ten temat.

Wypowiedzi mieszkańców uzasadniają tezę, że „ratusz nie jest właściwie wykorzystywany”. Spośród tej kategorii osób, które odpowiedziały na to pytanie (64%) prawie połowa (49%) jest zdania, że Ratusz powinien pełnić kolejno, według ilości wskazań, funkcje:

1. **kulturalne** (49%)

Ratusz powinien pełnić funkcję centrum kultury, centrum wystawienniczego z miejscem na galerię, muzeum (miasta, Kociewia), miejsca spotkań z ciekawymi ludźmi, artystami, miejsca koncertów muzycznych.

2. **rozrywkowe** (45%)

W Ratuszu powinno się znaleźć miejsce dla eleganckich lokali gastronomicznych, kawiarni, cukierni, letnich ogródków kawiarnianych.

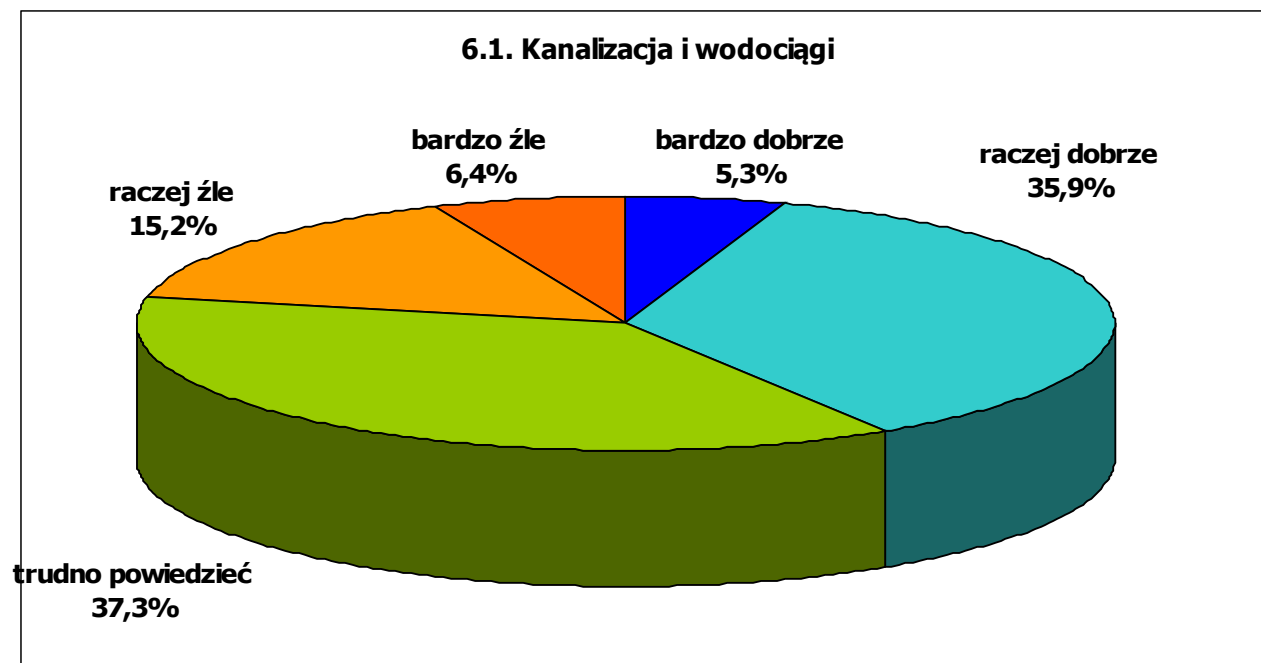
3. **reprezentacyjne** (9,2%)

Starogardzianie chcieli by, aby Ratusz pełnił funkcje siedziby dla władz miasta i Urzędu Stanu Cywilnego.

VI. Ocena centrum pod względem różnych aspektów jego funkcjonowania

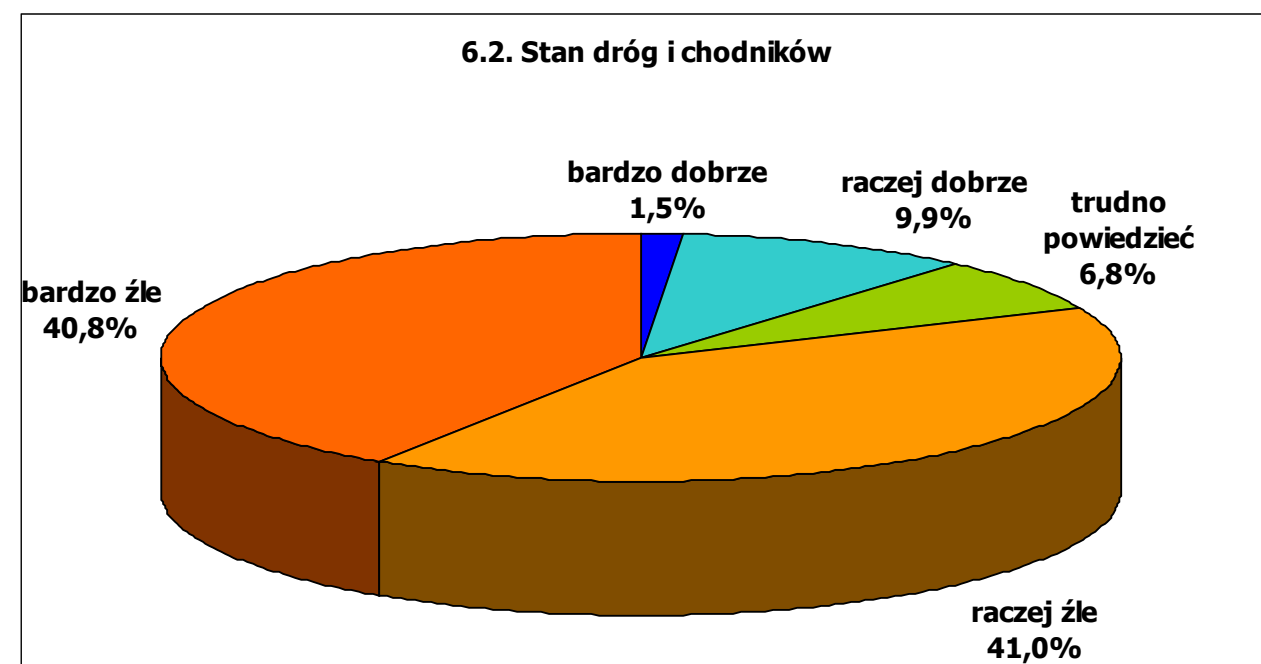
6.1. Kanalizacja i wodociągi

Ponad połowa respondentów (52,4%) oceniła ten aspekt funkcjonowania centrum miasta raczej źle i bardzo źle. Tylko 5,3% ankietowanych jest zdania przeciwnego.

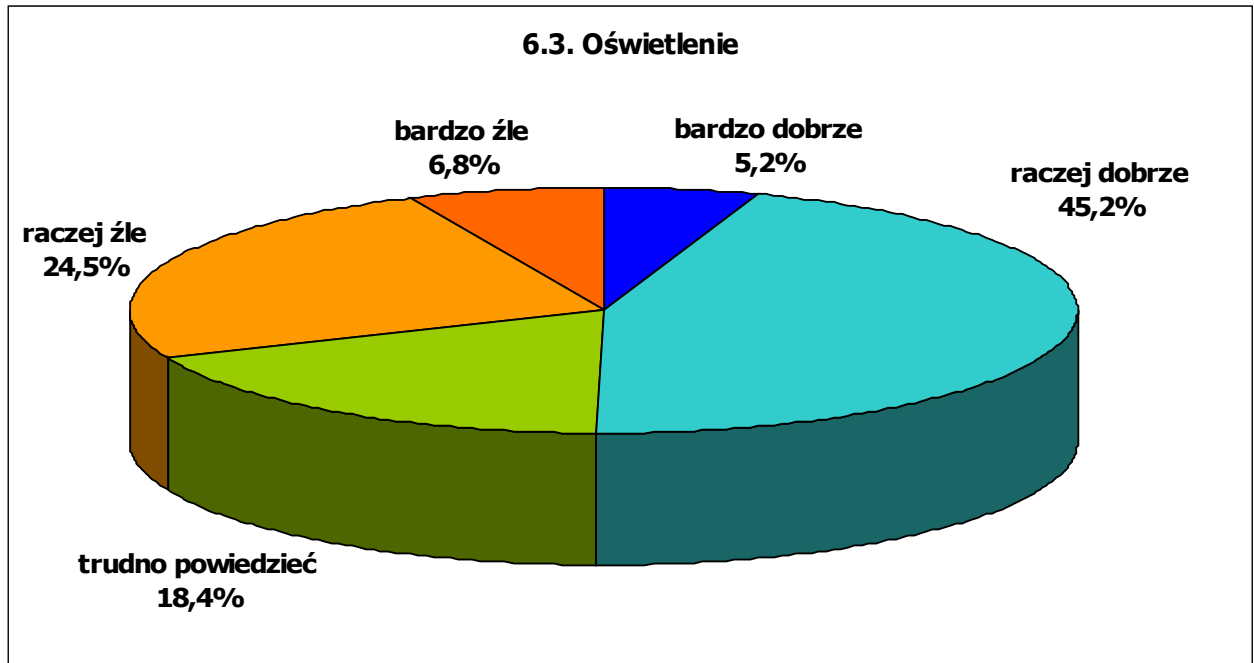
6.2. Stan dróg i chodników

Zdecydowana większość starogardzian (81,8%) oceniła stan dróg i chodników w kategoriach „raczej źle” (41,0%) i „bardzo źle” (40,8%).

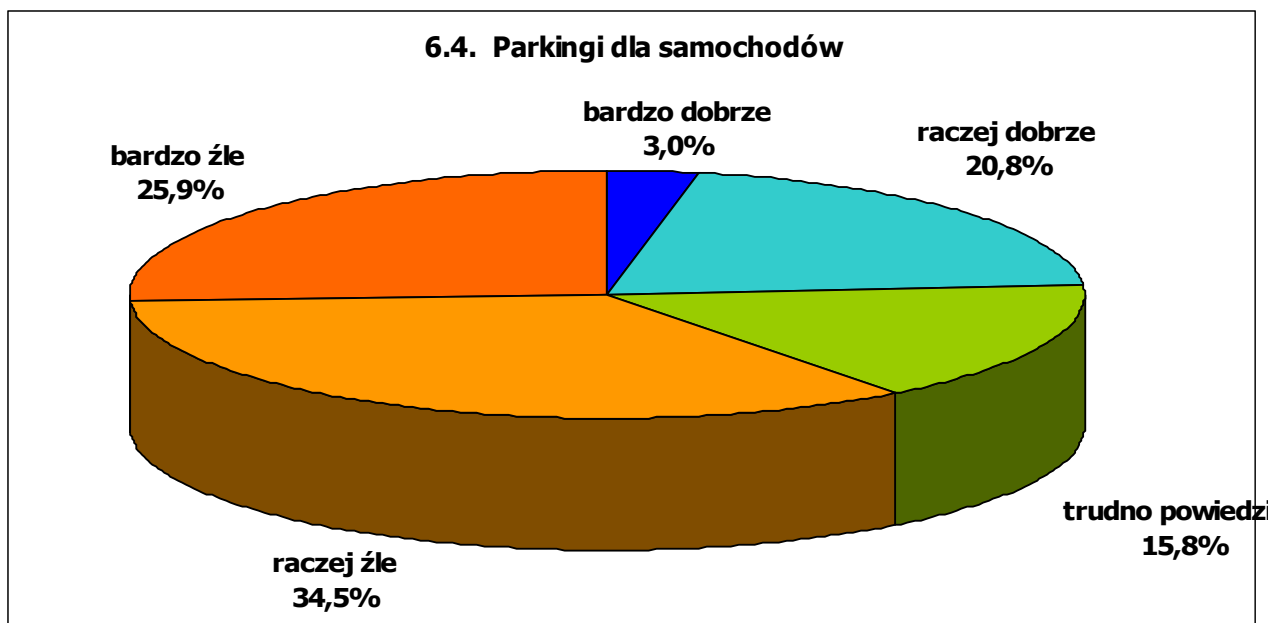
6.2. Oświetlenie

Oświetlenie centrum Starogardu w opinii ponad połowy ankietowanych (50,4%) wypadło „raczej dobrze” (45,2%) i dużo rzadziej „bardzo dobrze” (5,2%).

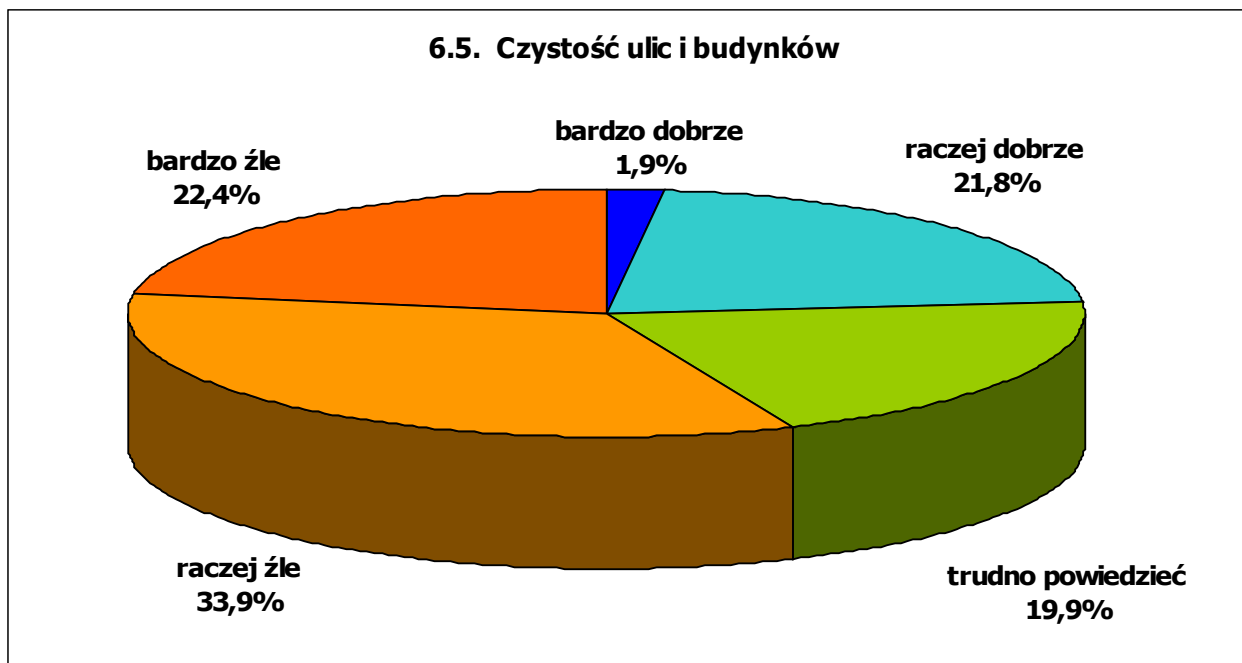
6.4. Parkingi dla samochodów

Ankietowani dość jednoznacznie wypowiadają się na temat miejsc parkingowych dla samochodów. Ponad połowa (59,9%) ocenia funkcjonowanie centrum pod tym względem „raczej źle” (34%) i „bardzo źle” (25,9%).

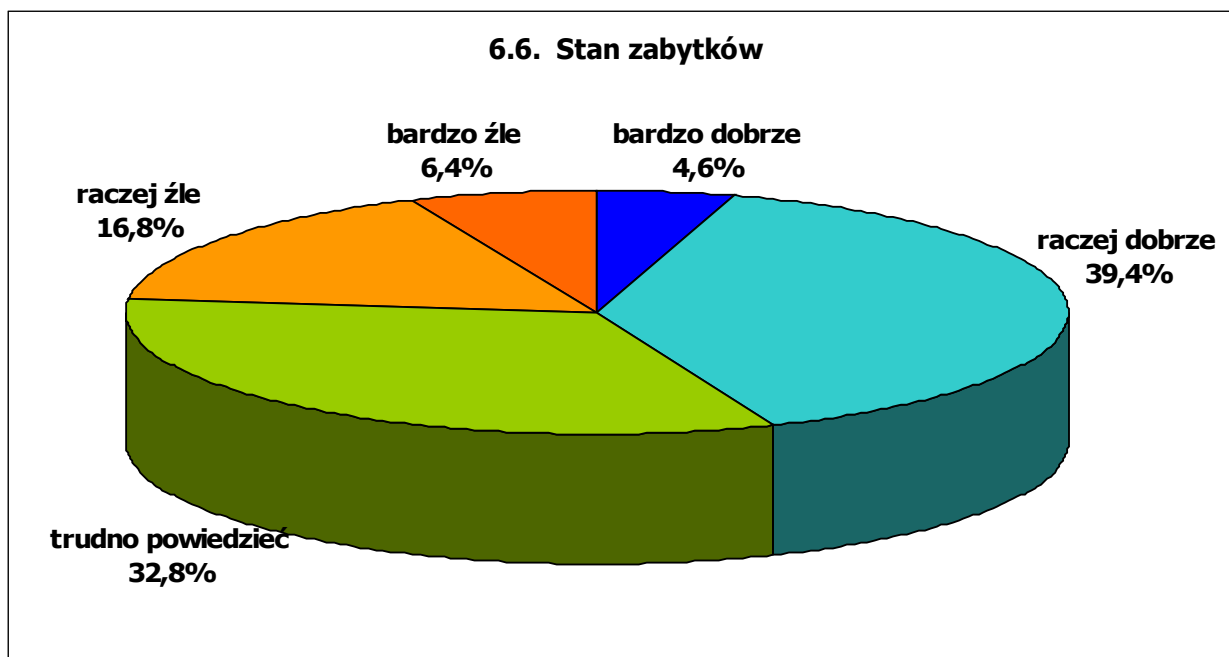
6.5. Czystość ulic i budynków

Kolejny problem, bardzo często wskazywany przez mieszkańców (także przy okazji innych pytań), wiąże się z porządkiem w mieście. Większość ankietowanych (56,3%) negatywnie ocenia ład i porządek w mieście.

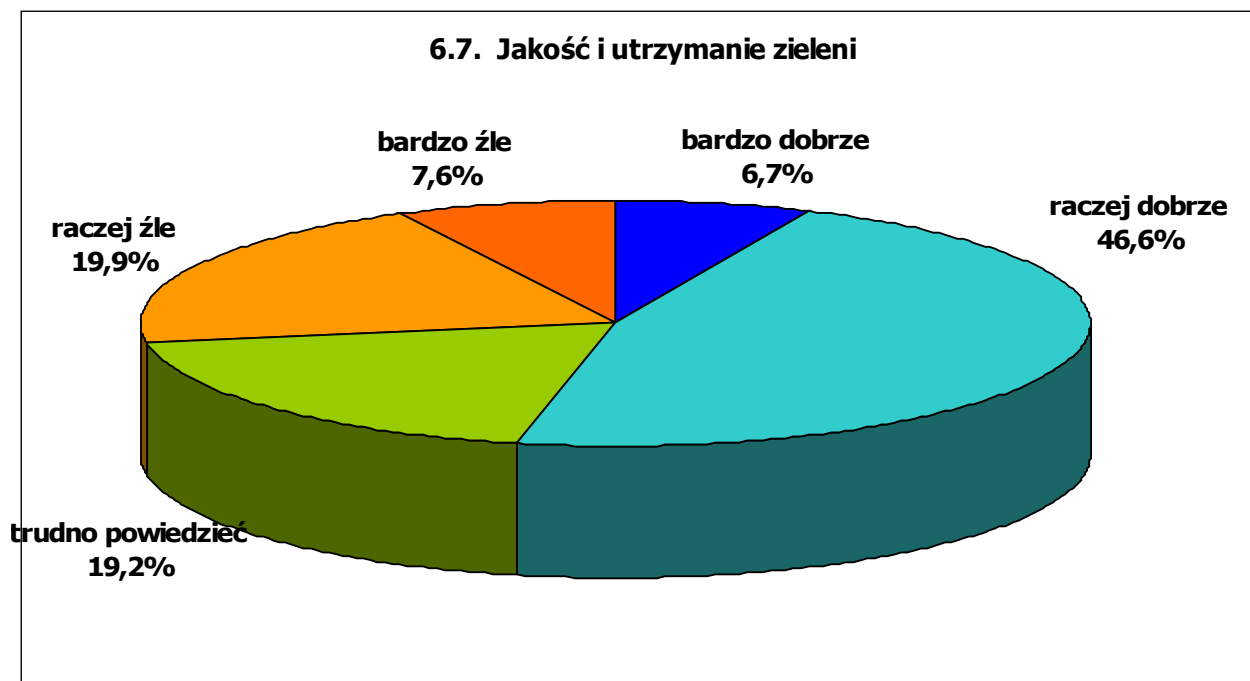
6.6. Stan zabytków

Jeżeli chodzi o ocenę stanu historycznej tkanki śródmiejskiej, to w opinii prawie połowy ankietowanych (44,0%) jest on „raczej dobry” (39,4%) i dużo rzadziej „bardzo dobry” (4,6%). Innego zdania jest prawie jedna piąta badanych (23,5%). Wyniki dość jednoznacznie pokazują, że istnieje problem, ale są podejmowane próby jego rozwiązania. Mieszkańcy niejednokrotnie dawali wyraz dużego zainteresowania fragmentami wspólnego dziedzictwa, rozpoznając formy zabytkowe, na ogół niezależnie od posiadanej wiedzy historycznej. Przestrzeń Rynku posiada dla nich czytelną tożsamość, wynikającą z architektury budynków i układu historycznego głównego placu. Ten ostatni, pomimo krytycznych ocen, jest spostrzegany i waloryzowany w kategoriach najważniejszej przestrzeni miasta. Być może wysoka ocena zabytków przeszłości pozytywnie wartościowanych wynika z ich dekoracyjności nadającej indywidualny charakter Rynku oraz bogatszych treści symbolicznych i estetycznych.

6.7. Jakość i utrzymanie zieleni

Jak wynika z danych w tabeli ponad połowa ankietowanych (53,2%) ocenia jakość i utrzymanie zieleni miejskiej „raczej dobrze” i „bardzo dobrze”. Tych ostatnich ocen jest zdecydowanie mniej (6,7%), co zasługuje na zainteresowanie służb odpowiedzialnych za tę dziedzinę funkcjonowania miasta. Dobrze urządzone i zadbane przestrzenie zielone jak wynika z doświadczeń wielu miast na świecie stanowią o wysokiej jakości życia mieszkańców i są magnesem przyciągającym turystów. W społeczeństwach, które odznaczają się coraz wyższym poziomem wykształcenia i wiedzy rosną wymagania i oczekiwania co do jakości środowiska zbudowanego, w tym obszarów zielonych. Dobre samopoczucie mieszkańców zależy w dużym stopniu od dobrze urządzonego otoczenia, w którym się przyjemnie żyje.

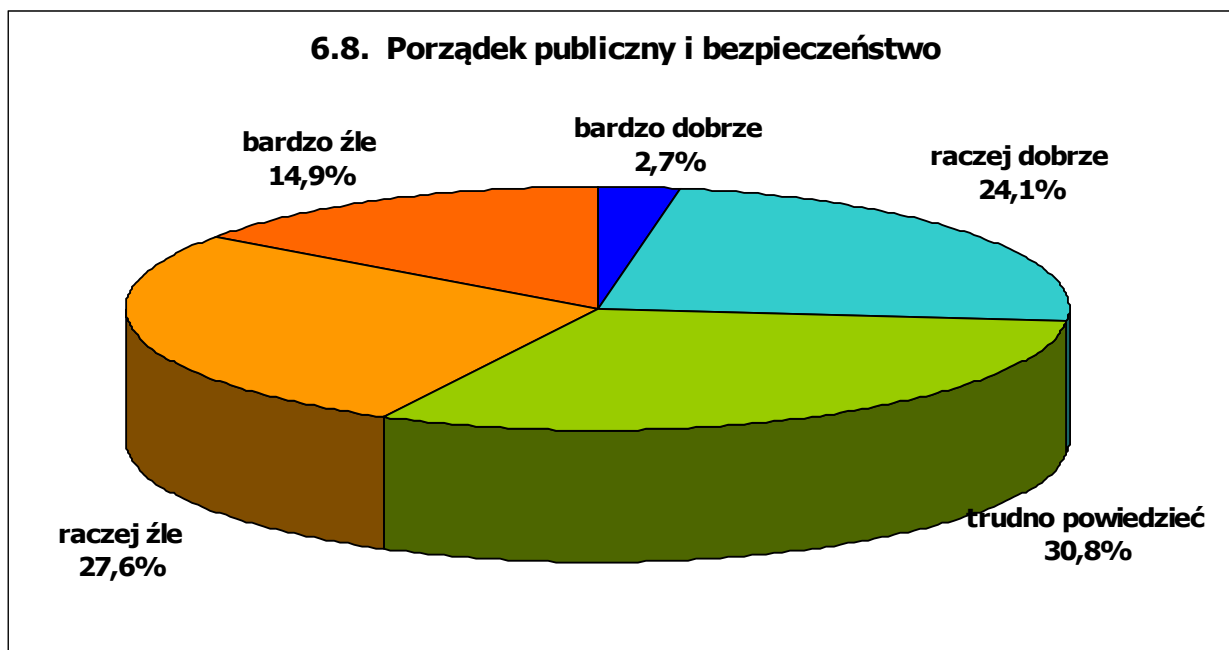
6.8. Porządek publiczny i bezpieczeństwo

Jak wynika z ogólnopolskich badań CBOS (2008) poświęconych poczuciu bezpieczeństwa na co dzień ponad dwie trzecie ankietowanych (68%) uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie, a tylko niespełna jedna trzecia (30%) wyraża przeciwną opinię.

Opinie na ten temat zależą m.in. od oceny własnych warunków materialnych. Im ona lepsza, tym lepiej postrzegany jest stan bezpieczeństwa w kraju. „Analizując dynamikę opinii o ogólnym stanie bezpieczeństwa w kraju należy zwrócić uwagę, że kształtują się one – w przeciwieństwie do opinii o stanie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania – w znacznym, jeśli nie przeważającym stopniu na podstawie wiadomości czerpanych z mediów, a nie z bezpośrednich, codziennych obserwacji i doświadczeń”¹.

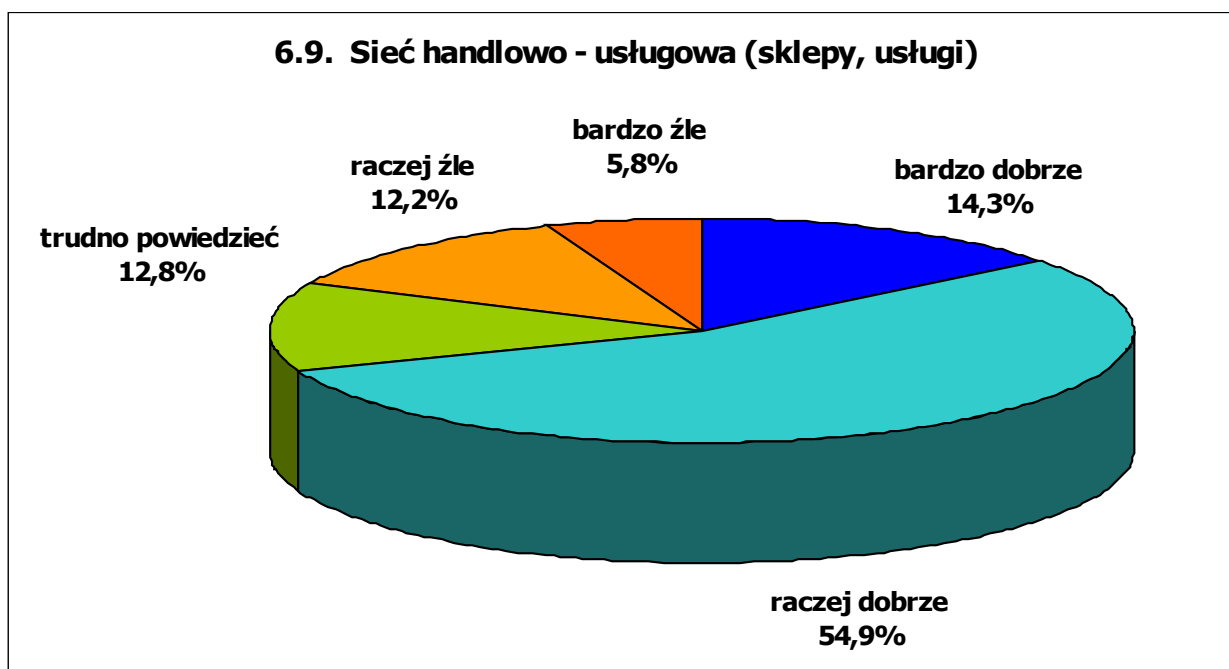
Jak wynika z naszej ankiety mniej niż połowa respondentów (42, 5%) uważa, że kwestia porządku publicznego i poczucie bezpieczeństwa zasługuje na oceny raczej źle i bardzo źle. W wielu miejscach ankietowani poruszają problem zaniedbań w tej kwestii (por. pyt. .

¹ Komunikat z badań CBOS: *Poczucie bezpieczeństwa na co dzień*, oprac. Michał Strzeszewski, 2008.

6.9. Sieć handlowo - usługowa (sklepy, usługi)

Zdecydowana większość respondentów (69,3%) raczej dobrze i bardzo dobrze ocenia funkcjonowanie centrum miasta pod względem sieci handlowo-usługowej.

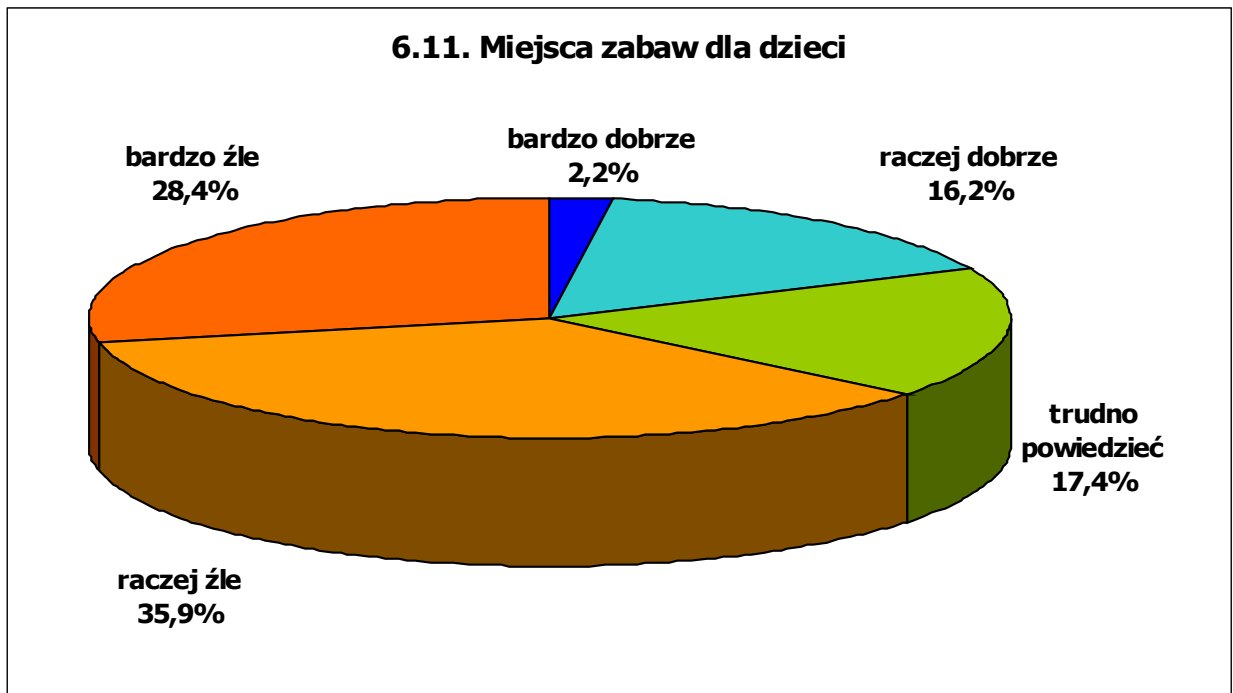
6.10. Miejsca i instytucje rekreacji i sportu

W tym aspekcie funkcjonowania centrum miasta opinie respondentów rozkładają się podobnie. Ponad jedna trzecia (40,1%) ocenia poziom tych usług w kategoriach pozytywnych i mniej więcej podobny odsetek jest zdania przeciwnego (37,9%).

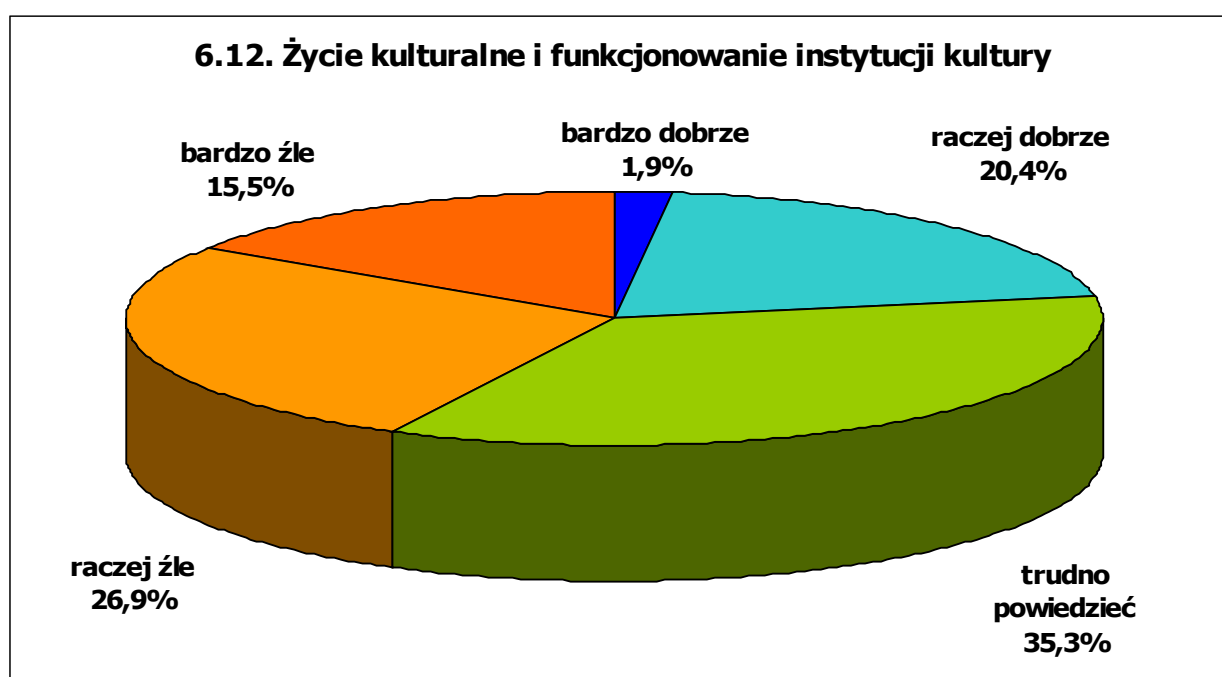
6.11. Miejsca zabaw dla dzieci

Większość respondentów (64,3%) wyraża niezadowolenie z organizacji i jakości miejsc zabaw dla dzieci.

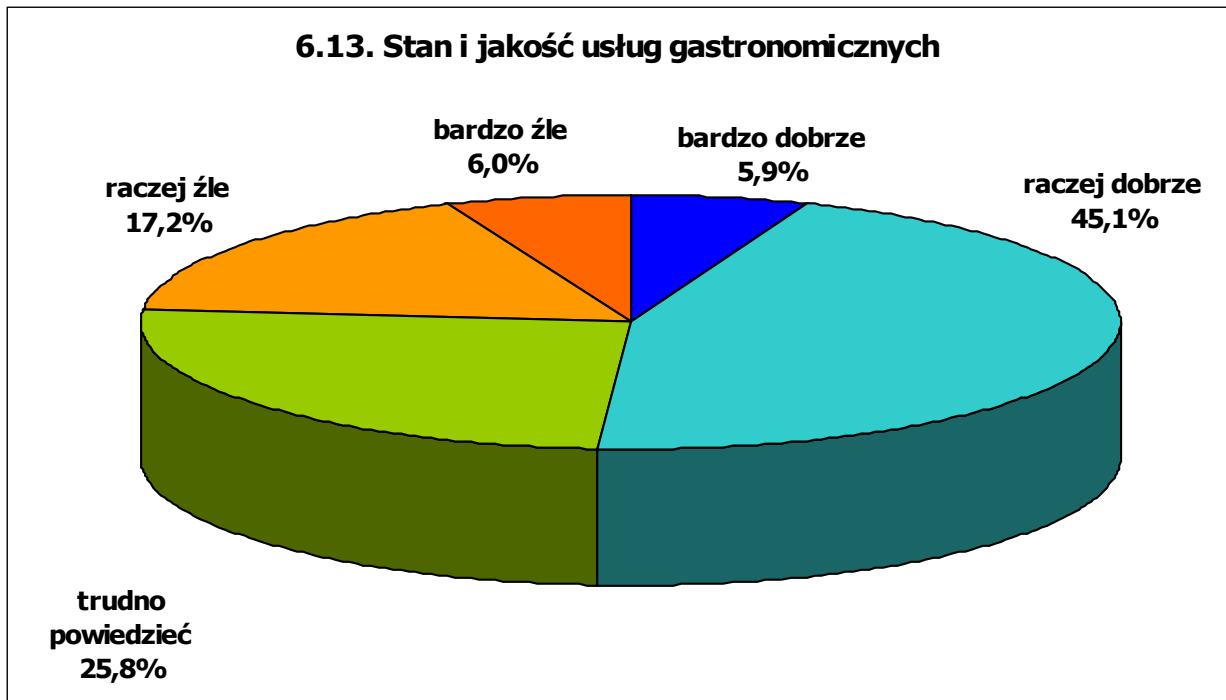
6.12. Życie kulturalne i funkcjonowanie instytucji kultury

Kolejnym krokiem na drodze do poprawy jakości życia w Starogardzie Gdańskim, jak wynika z opinii 42,4% mieszkańców, jest rozwój życia kulturalnego. Należy wspomnieć, że współczesne tendencje zmian w przestrzeni miast (małych i dużych) polegają na pozyskiwaniu uwagi mieszkańców, zarzucając ich atrakcyjnymi ofertami kulturalnymi i spędzania czasu wolnego. Konsumenci mają coraz bardziej zindywidualizowane potrzeby, których nie jest w stanie, jak pisze Kazimierz Krzysztofek, zaspokoić jeden publiczny podmiot. Ten nowy trend wiąże się z zarządzaniem przestrzenią kulturową, przyczyniając się do ekonomicznego wzrostu miasta. Jak wynika z wielu przykładów miast zachodnioeuropejskich (także niektórych polskich) z tą strategią związana jest rewitalizacja starej substancji przemysłowej. Z dużym powodzeniem wykorzystuje się nieczynne obiekty przemysłowe do organizowania w nich centrów i galerii sztuki, muzeów historii miasta czy pracowni artystów.

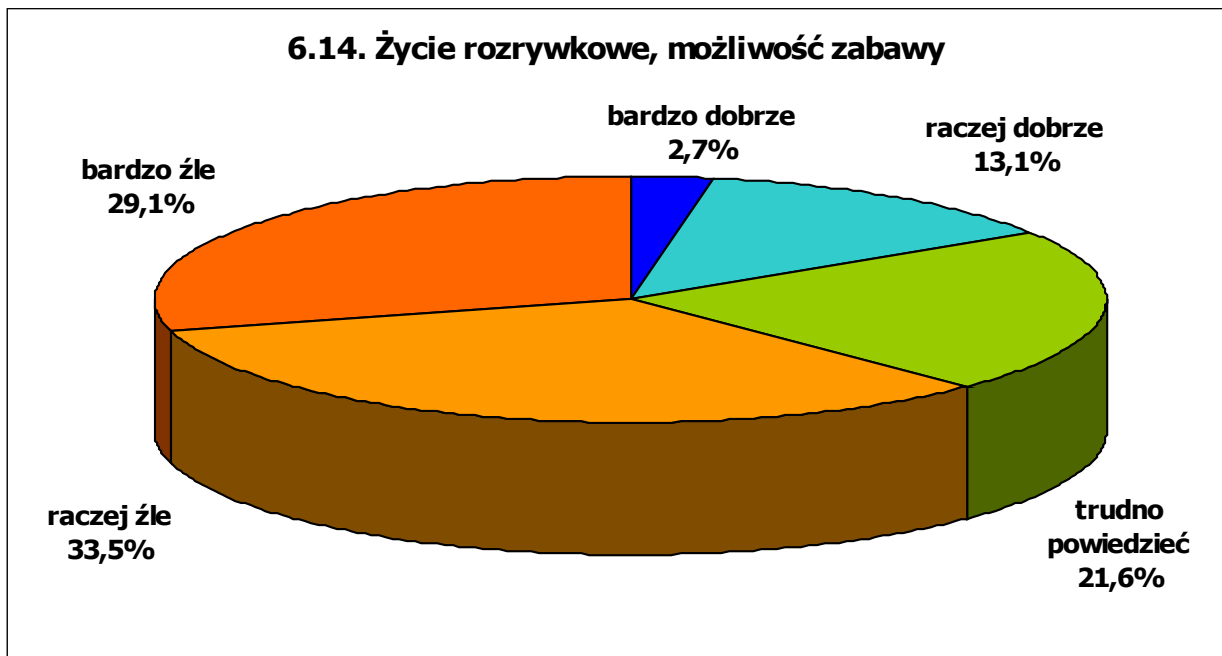
6.13. Stan i jakość usług gastronomicznych

Ponad połowa ankietowanych (51,0%) ogólnie ocenia raczej dobrze i bardzo dobrze stan usług gastronomicznych, co nie oznacza, że ta sfera życia miejskiego nie wymaga zwiększenia wyboru miejsc zapewniającego wysoką jakość usług.

6.14. Życie rozrywkowe, możliwość zabawy

Niskie oceny uzyskało w opinii większości respondentów (62,6%) życie rozrywkowe. Brak przestrzeni ułatwiających kontakty społeczne osłabia zdaniem ankietowanych ich aktywność jako członków miejskiej społeczności.

VII. Waloryzacja przestrzeni centrum Starogardu Gdańskiego

Pozytywne cechy centrum

Większość ankietowanych (65,6%) dostrzega walory centrum tkwiące w układzie historycznym Rynku i jego zabytkowej architekturze.

Nieco ponad jedna piąta (20,5%) wskazuje na atrakcyjność sieci handlowo-usługowej.

Kolejna kategoria odpowiedzi to wskazanie na park miejski (12,9%) jako miejsce budujące pozytywny wizerunek miasta.

Mniej niż jedna dziesiąta respondentów (9%) dostrzega zmiany na lepsze widoczne w działaniach na rzecz poprawy wyglądu (niektórych) kamienic, remontów ulic i chodników, modernizacjach infrastruktury miejskiej. Respondenci wskazywali także na poprawę czystości w tych miejscach, gdzie jest ona utrzymywana, w odróżnieniu do innych, gdzie nie jest. Wskazując na pozytywne zmiany jednocześnie dodawali „zadbane”, „wyremontowane”, co w powyższym kontekście należałoby odczytać, jako „te, które są zadbane”, „wyremontowane”. Sens odpowiedzi oddawać mogą wypowiedzi następujących respondentów: „zmiany pokazujące że może być lepiej” i „widoczna poprawa wizerunku miasta”.

Negatywne cechy centrum

Zdecydowana większość wszystkich ankietowanych (74,8%) na pytanie o negatywne strony centrum wymienia w pierwszej kolejności (30,2%):

Zaniedbania w zakresie infrastruktury miejskiej dotyczące: złego stanu ulic i chodników, degradacji kamienic, braku czystości, złego stanu zieleni i niedostateczną jej ilość, zanieczyszczonych odchodami psów trawniki i chodniki, bałagan, śmieci i ogólnie brud w mieście.

Na drugim miejscu wskazań znajdują się w opinii ponad jednej piątej respondentów (23,4%) zbyt duży ruch samochodowy w centrum, korki na ulicach leżących w jego obszarze.

12,0% respondentów uznało, że negatywną stroną centrum jest ogólnie ruch samochodowy w centrum, sugerując jego likwidację (zakaz ruchu samochodowego na terenie rynku). Dodatkowo 5,5% respondentów za negatywną cechę centrum uznało fakt istnienia parkingu na Rynku.

Mniej niż jedna dziesiąta ankietowanych (8%) wskazuje na poczucie zagrożonego bezpieczeństwa i niedostateczne dbanie o porządek publiczny (wandalizm, osoby pijane w centrum, a także niedostateczne oświetlenie ulic i placów w centrum, brak dostatecznej ilości patroli policji oraz straży miejskiej, niedostateczny monitoring).

Co dziesiąty respondent (9,9%) wskazuje na niewystarczającą ilość parkingów i miejsc parkingowych.

Więcej niż jedna dziesiąta ankietowanych (11,3%) odczuwa brak satysfakcji z przebywania w centrum z powodu niedostatecznej ilości instytucji kulturalnych, rozrywkowych, miejsc przeznaczonych do spędzania czasu wolnego, klubów, lokali gastronomicznych, ogródków na wolnym powietrzu w okresie letnim.

3,4% – niezagospodarowane miejsce po dawnym budynku na Rynku (puste miejsce po zburzonej restauracji „ratuszowa”) – respondentom nie podobał się fakt, iż zamiast adekwatnego zagospodarowania tamtego terenu prowadzona jest na tym miejscu sprzedaż obwoźna.

VIII. Komunikacja miejska – najważniejsze problemy w opinii starogardzian

Na to otwarte pytanie odpowiedziały prawie połowa ankietowanych (49,5%). Wskazywano w kolejności na następujące problemy do rozwiązania:

Prawie jedna trzecia respondentów (27,2%) wyraziła negatywne opinie na temat nieprzestrzegania rozkładu jazdy komunikacji publicznej (spóźnienia autobusów, kursowanie niezgodne z rozkładem jazdy)

Jako drugi problem przedstawiono (15% respondentów) zatłoczenie ulic (korki i zatory komunikacyjne)

Kolejne negatywne oceny w opinii 11,4% respondentów dotyczą problemu częstotliwości kursów autobusów miejskich. Postulaty dotyczą zwiększenia ilości kursów.

Dla 11,0% ankietowanych są zbyt drogie bilety i brak biletów czasowych.

Co dziesiąty starogardzianin (10%) negatywnie ocenia niską kulturę kierowców, zwracając uwagę na „chamstwo, nieuprzejmość w stosunku do pasażerów”.

6,8% – więcej linii autobusowych (obejmujących obrzeża miasta i okoliczne miejscowości i wsie k/Starogardu) lub wydłużenie linii już istniejących

IX. Propozycje mieszkańców dotyczące rozwiązania problemów komunikacyjnych w centrum

9.1. nic bym nie zmieniał(a)

Zaledwie 4,2% respondentów nie dostrzega problemu

9.2. zakazał(a)bym ruchu samochodów osobowych i autobusów miejskich

Mniej niż jedna piąta respondentów (17,2%) zakazałaby ruchu samochodów osobowych i autobusów miejskich

9.3 ograniczył(a)bym ruch samochodów osobowych

Ponad jedna piąta (22,2%) uważa, że należy ograniczyć ruch samochodów osobowych

9.4. ograniczył(a)bym ruch autobusów miejskich

5,6% respondentów opowiada się za ograniczeniem ruchu autobusów miejskich.

9.5. zmniejszył(a)bym ruch w centrum miasta poprzez zmianę jego organizacji (np. przebudowę niektórych ulic, nowe trasy objazdowe)

Zdecydowana większość respondentów (65,7%) uważa, że należy zmniejszyć ruch w centrum miasta poprzez zmianę jego organizacji (np. przebudowę niektórych ulic, nowe trasy objazdowe).

9.6. zwiększył(a)bym ilość miejsc parkingowych w okolicach Rynku

Niewiele ponad połowa ankietowanych (50,5%) wyraża opinię, że należy zwiększyć ilość miejsc parkingowych w okolicach Rynku.

X. Zadania do realizacji w pierwszej kolejności w Starogardzie Gdańskim na obszarze planowanym do rewitalizacji

10. 1. budowa mieszkań – 24,7%

10. 2. remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury – 30,4%

10.3. poprawa układu komunikacyjnego, tworzenie nowych miejsc parkingowych – 35,8%

10.4. poprawa stanu zieleni – 12,1%

10.5. budowa ciągu pieszo-rowerowego – 29,7 %

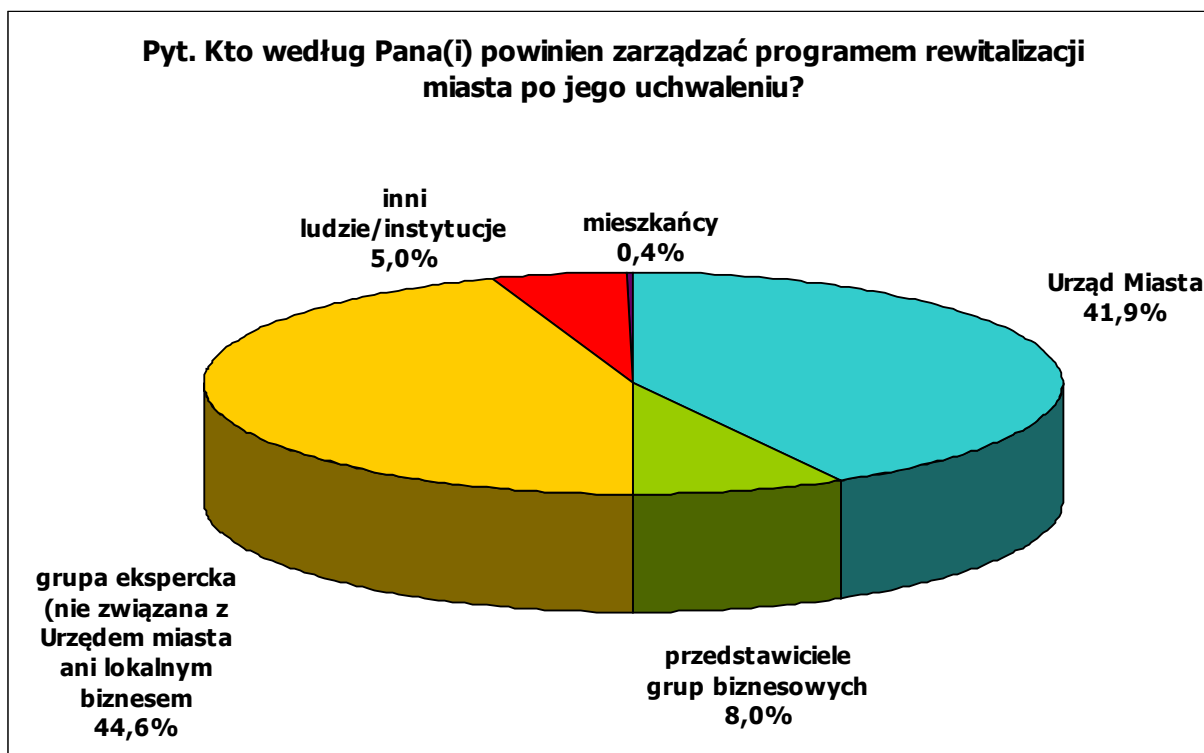
10.6. stworzenie lepszych możliwości spędzania wolnego czasu (kluby dla młodzieży, punkty gastronomiczne, funkcje kulturalno-rozrywkowe itp.) – 55,8%

XI. Kto powinien zarządzać programem rewitalizacji miasta po jego uchwaleniu?

Grupa ekspercka (nie związana z Urzędem miasta ani lokalnym biznesem) – 44,6%

Urząd Miasta – 41,9%

Przedstawiciele grup biznesowych – 8,0%

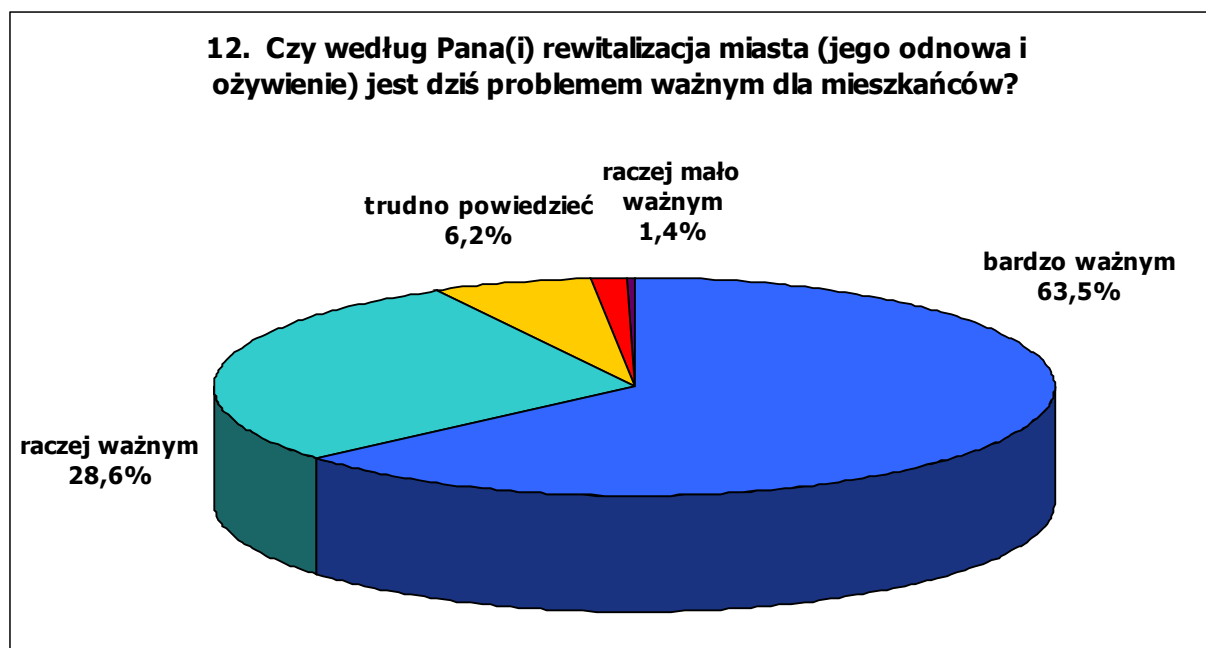

11.4. Inni ludzie, czyli kto ? (wypowiedzi in extenso)

- ci, co to najszybciej zrobią
- inni ludzie (niż wymienieni) bo korupcja, stworzyć jasne, przejrzyste przepisy
- inteligentni ludzie znający się na swojej pracy
- ktoś, kto rzeczywiście coś robi w mieście, a nie tylko się mówi tym
- którym zależy na rewitalizacji, a nie zrobieniu kasy
- ludzie, którzy chcą coś zmienić
- mądrzy ludzie
- nie ważne kto, ale aby efektywnie
- niezależna organizacja
- nikt i tak biznes przekupi wszystkich
- osoby z doświadczeniem, którym zależy na efektach i zadowoleniu mieszkańców, wyłonione z konkursów, operator projektu na wzór francuski - wyłoniony w drodze konkursu
- prezydent miasta

XII. Czy rewitalizacja miasta jest problemem ważnym dla starogardzian ?

W opinii zdecydowanej większości respondentów (92,0%) rewitalizacja jest zadaniem bardzo ważnym.

„Rewitalizować’ możemy tylko obszar, interweniując w sprawy bytowe mieszkańców, chroniąc - a niekiedy tworząc - miejsca pracy, rozwijając życie gospodarcze obszaru, poprawiając równocześnie stan techniczny i funkcjonalny budynków i przestrzeni publicznych. A równocześnie - upiększać miasto...”². Koncentrowanie wysiłków na materialnym aspekcie (renowacja zdegradowanych miejsc, odbudowa infrastruktury etc.) wobec braku społecznej akceptacji również, jak wynika z doświadczeń wielu krajów, nie przynosi spodziewanych rezultatów.

Poprzez badanie podjęliśmy próbę odpowiedzi na pytanie nie tylko o potrzeby i oczekiwania związane z życiem w mieście, lecz także o warunki i możliwości uzgadniania obywatelskiej odpowiedzialności i gotowości do świadomego współdziałania w ramach programu odnowy i społecznej akceptacji dla tego typu działań. Wyniki należy uznać, na wstępnym etapie, za budujące. Zdecydowana większość badanych postrzega rewitalizację jako ważne dla miasta zadanie. Warto w tym miejscu podkreślić, że największą dezaprobatę ze strony mieszkańców znajduje sytuacja, gdy konsultuje się z nimi rozwiązania, co do których decyzje już zapadły. Rodzi to cynizm i podejrzliwość wobec tak rozumianego „uczestnictwa”. Niezwykle trudno pozyskać obywatelskie zaangażowanie i tak samo można je zmarnować i rozproszyć. W przypadku długiego i bardzo kosztownego procesu odnowy miasta brak aktywnego i rzeczywistego w nim udziału wielu uczestników, tak ze strony urzędu miasta, jak i różnych grup społecznych pozoruje działania, opóźniając efekty odnowy. Rzeczowe i wyczerpujące odpowiedzi ankietowanych dotyczące opinii na temat kilku kluczowych problemów w mieście zdają się potwierdzać możliwości uzgadniania wspólnych stanowisk w kwestiach istotnych dla życia mieszkańców i miasta.

² Biliński T., Kłosek-Kozłowska D., Skalski K., *Trudna droga do rewitalizacji*, w: „Urbanista” 11/2003, s. 14.

10. Określenie i wybór celów rewitalizacji Miasta Starogard Gdański

W trakcie dyskusji warsztatowej określono cele rewitalizacji miasta, w podziale na cel główny oraz cele nadrzędne i szczegółowe w odniesieniu do poszczególnych sfer: przestrzennej, społecznej i ekonomicznej. Zapisy te powstały m.in. na podstawie analizy problemów rewitalizacji miasta, analizy SWOT oraz wyników pierwszego etapu badań społecznych. Lista ta przedstawia się następująco:

Cel główny:

Kompleksowa rewitalizacja historycznego centrum Starogardu Gdańskiego

Cele w odniesieniu do sfery przestrzennej:

Cel nadrzędny:

Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich

Cele szczegółowe:

- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich
- Odnowa infrastruktury podziemnej
- Odciążenie miejskiego układu drogowego od ruchu tranzytowego
- Zwiększenie ilości miejsc parkingowych
- Poprawa stanu układu drogowego w mieście
- Zmiana sposobu ogrzewania budynków na ekologiczny
- Rozwój budownictwa komunalnego
- Rozwój infrastruktury dla ruchu rowerowego
- Zagospodarowania terenów przemysłowych
- Poprawa stanu środowiska, w tym z szczególnym uwzględnieniem cieku rz. Wierzycy
- Intensyfikacja zagospodarowania przestrzeni Rynku (w tym – podziemi)
- Zagospodarowanie terenów zielonych

Cele w odniesieniu do sfery społecznej:

Cel nadrzędny:

Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej

Cele szczegółowe:

- Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
- Likwidacja zjawisk patologicznych
- Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej
- Poprawa współpracy z gminą

- Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych
- Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście

Cele w odniesieniu do sfery ekonomicznej:

Cel nadrzędny:

Zachowanie usługowo – handlowego charakteru Starego Miasta

Cele szczegółowe:

- Podniesienie poziomu życia mieszkańców
- Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta
- Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych
- Poprawa jakości informacji turystycznej
- Kreowanie nowych miejsc pracy
- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta

Następnie wybrano – metoda głosowania – szereg celów o znaczeniu pierwszoplanowym, najpilniejszych do realizacji. Lista ta przedstawia się następująco:

A. Cele przestrzenne
A1. Odnowa infrastruktury podziemnej
A2. Zachowanie i wykorzystanie walorów historyczno – kulturowych miasta
A3. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych
A4. Poprawa stanu układu drogowego w mieście
A5. Poprawa stanu środowiska
A6. Zagospodarowanie terenów przemysłowych
A7. Zagospodarowanie terenów zielonych, w tym rz. Wierzycy
A8. Intensyfikacja zagospodarowania przestrzennego Rynku
B. Cele społeczne
B1. Poprawa bezpieczeństwa miasta
B2. Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
B3. Likwidacja zjawisk patologicznych i podniesienie poziomu kultury społecznej
B4. Wykorzystanie lokalnych tradycji kulturowych
B5. Poprawa współpracy z gminą wiejską
B6. Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup i organizacji pozarządowych
B7. Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście
C. Cele ekonomiczne
C1. Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta
C2. Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych
C3. Kreowanie nowych miejsc pracy

Zapisy te posłużyły w kolejnych etapach pracy nad programem do sformułowania szczegółowych projektów i przedsięwzięć.

11. Identyfikacja projektów i przedsięwzięć do realizacji wraz z ich hierarchizacją

Dla każdego z wybranych celów rewitalizacji miasta określono szereg projektów i przedsięwzięć, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zamierzonych celów. Następnie – metodą głosowań – określono ważność i pilność kolejnych projektów i przedsięwzięć. Sumaryczne wyniki przedstawiono w poniższych tabelach wraz z określonym w czasie warsztatów wyborem projektów i przedsięwzięć do realizacji w pierwszym etapie.

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
A. Sfera Przestrzenna				
A1. Odnowa infrastruktury podziemnej				
A1-1	Wykonanie nowej kanalizacji rozdzielczej i drenażu w rejonie Rynku	--	--	--
A1-2	Wymiana pozostałych instalacji (wodociągi, elektryczna, gazowe, telekomunikacyjne itd.) z zapewnieniem jej rozwoju	--	--	---
A2. Zachowanie i wykorzystanie walorów historyczno – kulturowych miasta				
A2-1	Objęcie obiektów wartościowych ochroną przed rozbiórką lub dewastacją	3	3	6
A2-2	Wykorzystanie obiektów wartościowych do nowych celów z zachowaniem ich walorów kulturowych i zabytkowych	9	0	9
A3. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych				
A3-1	Wybudowanie parkingu wielopoziomowego w obrębie Rynku	1	15	16
A3-2 II etap	Ujmowanie parkingów w planach nowych osiedli mieszkaniowych	0	0	0
A4. Poprawa stanu układu drogowego w mieście				
A4-1 II etap	Realizacja rond poprawiających bezpieczeństwo	0	0	0
A4-2	Poprawa stanu chodników	1	6	7
A4-3 II etap	Wyznaczenie układu ścieżek rowerowych i miejsc parkowania rowerów	0	1	1
A4-4 II etap	Poprawa bezpieczeństwa na drogach	0	0	0
A4-5	Realizacja obwodnicy miejskiej od strony południowej	2	1	3
A4-6	Realizacja obwodnicy wschodniej miasta (ul. Nowej Jabłowskiej i Nowej Pelplińskiej)	10	3	13
A5. Poprawa stanu środowiska				
A5-1 II etap	Zmiana sposobu ogrzewania budynków na ekologiczny	0	0	0
A5-2 II etap	Reorganizacja ruchu kołowego w obszarze Starego Miasta	1	0	1
A6. Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych				
A6-1 II etap	Zagospodarowanie terenów po Zakładach Zbożowych	0	0	0
A6-2 II etap	Zagospodarowanie terenów po Polpharmie – parking	0	0	0
A6-3 II etap	Zagospodarowanie terenu po Neptunie – teren usługowo mieszkaniowy	0	0	0
A6-4 II etap	Tereny zielone - przedłużenie Starego Miasta i parku	0	1	0

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
A7. Zagospodarowanie terenów zielonych, w tym rz. Wierzycy				
A7-1	Wykorzystanie doliny Wierzycy dla celów turystycznych	1	2	3
A7-2	Zagospodarowanie terenów zielonych - Strzelnica, Francuska Góra	2	3	5
A7-3 II etap	Modernizacja stanic wodnych	0	0	0
A8. Intensyfikacja zagospodarowania przestrzennego Rynku				
A8-1 II etap	Uzupełnienie zabudowy	0	1	1
A8-2	Połączenie Rynku z parkiem przy Farze	6	1	6
A8-3	Zagospodarowanie podziemi Rynku	2	1	3
A8-4	Kompleksowe zagospodarowanie płyty Rynku	2	5	7
A8-5	Poprawa estetyki elewacji kamienic w Rynku i jego otoczeniu	2	2	4
B. Sfera Społeczna				
B1. Poprawa bezpieczeństwa miasta				
B1-1 II etap	Rozbudowa systemu monitoringu miasta	0	0	0
B1-2 II etap	Poprawa stanu oświetlenia miasta	0	0	0
B1-3 II etap	Poprawa stanu bezpieczeństwa na ulicach	1	0	1
B1-4	Zwiększenie skuteczności przestrzegania przepisów obowiązujących w mieście w zakresie bezpieczeństwa publicznego	5	1	6
B2. Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta				
B2-1	Rozwój infrastruktury turystycznej miasta	2	1	3
B2-2	Iluminacja ważnych miejsc i obiektów w mieście	0	5	5
B3. Likwidacja zjawisk patologicznych i podniesienie poziomu kultury społecznej				
B3-1	Edukacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1	5	6
B3-2	Poprawa warunków ekonomicznych mieszkańców	1	1	2
B3-3 II etap	Rozwój pozytywnych więzi społecznych wśród mieszkańców	0	0	0
B3-4 II etap	Rozwój pozytywnych relacji społecznych	0	0	0
B3-5	Rozwój inicjatyw społecznych o charakterze kulturalnym	0	0	0
B4. Wykorzystanie lokalnych tradycji kulturowych				
B4-1	Upamiętnienie tradycji 2-go Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich	2	1	3
B4-2	Stworzenie punktu umożliwiającego gromadzenie pamiątek świadczących o historii i tradycji miasta	2	0	2
B5. Poprawa współpracy z gminą wiejską				
B5-1 II etap	Uwzględnianie potrzeb mieszkańców gminy w przedsięwzięciach miejskich	1	0	1
B5-2	Współpraca władz miasta i gminy w zakresie zarządzania rozwojem	3	0	3
B6. Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup i organizacji pozarządowych				
B6-1	Zwiększenie poziomu finansowania organizacji pozarządowych w mieście	1	2	3
B6-2	Przekazywanie zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe	1	1	2
B6-3	Wsparcie merytoryczne i organizacyjne działań organizacji pozarządowych	3	1	4

Lp. Kwalifikacja	Proponowane do uwzględnienia w aktualizacji programu projekty i przedsięwzięcia	W	P	R
B7. Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście				
B7-1	Poprawa przepływu informacji o działalności władz miejskich	2	0	2
B7-2 II etap	Rozwój sposobów komunikowania się poszczególnych grup społecznych ze sobą	0	0	0
C. Cele ekonomiczne				
C1. Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta				
C1-1 II etap	Prywatyzacja obiektów w obrębie Starego Miasta będących w zasobach komunalnych	1	0	1
C1-2	Promocja terenów poprzemysłowych	3	5	8
C2. Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych				
C2-1	Wzmocnienie kadrowe władz samorządowych	2	2	4
C2-2	Rozbudowa i modernizacja uzbrojenia terenów w obszarze rewitalizacji	2	7	9
C3. Kreowanie nowych miejsc pracy				
C3-1	Stworzenie systemu zachęt ekonomicznych dla podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy	10	6	16
C3-2	Przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w Starogardzie Gdańskim	2	3	5

Ogółem wybrano 32 projekty do realizacji w I etapie rewitalizacji miasta Starogard Gdański. Realizacja pozostałych projektów i przedsięwzięć została odroczone do momentu osiągnięcia zamierzonych efektów pierwszego etapu wdrażania lub do momentu zaistnienia szczególnie sprzyjających okoliczności ich realizacji. Stanowią one jednak w dalszym ciągu element Programu, i jako takie mogą stać się przedmiotem działań realizacyjnych w miarę możliwości organizacyjnych władz miejskich, działających we współpracy z innymi zainteresowanymi podmiotami.

Wyniki tej selekcji zostały dodatkowo skonfrontowane z opiniami społeczności miasta, wyrażonymi w drugim badaniu ankietowym przeprowadzonym w ramach prac nad Programem. Wyniki tych badań przedstawiono w kolejnym rozdziale. Natomiast dla ostatecznie wybranych projektów zdecydowano o opracowaniu szczegółowych zapisów dotyczących ich zakresu i charakterystyki. Zapisy te przedstawiono w kolejnych rozdziałach Programu.

12. Szczegółowy opis poszczególnych projektów i przedsięwzięć

Dla każdego z projektów i przedsięwzięć wybranych do realizacji w pierwszym etapie wdrażania programu określone zostały szczegółowe zapisy dotyczące ich zakresu, znaczenia, możliwości realizacji i kolejnych działań, których podjęcie służyć będzie realizacji zamierzenia. Szczegółowość tych zapisów pozwala na wstępne oszacowanie zakresu i sposobu realizacji każdego z projektów. Ustalenia te – w odniesieniu do każdego z projektów – przedstawione zostały poniżej.

A1-1. Wykonanie nowej kanalizacji rozdzielczej i drenażu w rejonie Rynku

Centralny cel projektu:

Zapewnienie suchego posadowienia kamienic na Rynku (likwidacja zawilgocenia piwnic) umożliwienie trwałego zagospodarowania Rynku

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Intensyfikacja zagospodarowania przestrzeni Rynku (w tym – podziemi)
- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
- Poprawa stanu środowiska ze szczególnym uwzględnieniem roli Wierzycy

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- wspomagać będzie ożywienie Rynku jako kluczowej przestrzeni komercyjnej miasta	- wymiana i rozbudowa całej sieci kanalizacyjnej i drenażu w obszarze Starego Miasta	- zwiększenie ilości wód gruntowych i opadowych odprowadzanych do kanalizacji - osuszenie piwnic, poprawa stanu technicznego budynków i ograniczenie osiadania - ograniczenie kosztów robót ziemnych i napraw na rynku

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- duże znaczenie dla rewitalizacji Rynku - Możliwość zagospodarowania najstarszych części budynków (gotyckie piwnice)	- brak widocznych, bezpośrednich efektów prac - brak dokumentacji i wiedzy o sposobie działania istniejącej sieci kanalizacyjnej
Szanse	Zagrożenia
- zwiększone środki finansowe w ramach programu rewitalizacji - duże zaangażowanie mieszkańców i właścicieli nieruchomości	- brak finansowania zewnętrznego

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Intensyfikacja zagospodarowania przestrzeni Rynku w tym podziemi	liczba nowych lokali w kondygnacji piwnicznej oddanych do użytku	Operator rewitalizacji Właściciele nieruchomości	Pozyskanie finansowania zewnętrznego Pozyskanie współpracy właścicieli nieruchomości
	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Liczba osób spędzających czas na rynku i przyjeżdżających do Starogardu	Operator rewitalizacji Właściciele nieruchomości Instytucje turystyczne	Współpraca firm reklamowych i turystycznych Informowanie o realizacji programu rewitalizacji
	Poprawa stanu środowiska ze szczególnym uwzględnieniem roli Wierzycy	Ilość ścieków oczyszczonych wyprowadzanych do rzeki	Operator rewitalizacji UM Wydział ochrony Środowiska	Zainteresowanie władz i mieszkańców miasta stanem środowiska
Centralny cel projektu:	Zapewnienie suchego posadowienia kamienic na Rynku (likwidacja zawilgocenia piwnic) umożliwienie trwałego zagospodarowania Rynku	Liczba właścicieli nieruchomości i mieszkańców zadowolonych z projektu i zaangażowanych w proces rewitalizacji	Operator rewitalizacji Właściciele nieruchomości	Pozyskanie finansowania zewnętrznego dla projektu
Efekty:	Osuszenie piwnic Poprawa stanu technicznego budynków, ograniczenie kosztów robót ziemnych i napraw	Liczba budynków z suchymi podziemiami Ilość awarii sieci koniecznych do usunięcia	Operator rewitalizacji Właściciele nieruchomości Pogotowie techniczne	Współpraca właścicieli budynków, mieszkańców, miasta
	Stworzenie możliwości zagospodarowania zabytkowych części kamienic	Liczba lokali przywróconych do użytkownikom i walory zabytkowe tych lokali	Operator rewitalizacji Właściciele nieruchomości Mieszkańcy rynku	Współpraca właścicieli budynków, mieszkańców, miasta
	Umożliwienie zmiany sposobu ogrzewania na ekologiczne	Liczba lokali w których ogrzewanie zostało zmienione z piecowego na elektryczne	Operator rewitalizacji Właściciele nieruchomości UM Wydział architektury	Współpraca właścicieli budynków, mieszkańców, miasta

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

A1-2. Wymiana pozostałych instalacji (wodociągi, elektryczna, gazowe, telekomunikacyjne itd.) z zapewnieniem jej rozwoju

Centralny cel projektu:

Odnowa infrastruktury podziemnej

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Intensyfikacja zagospodarowania przestrzeni Rynku (w tym – podziemi)

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- konieczność jednoczesnego wykonania wszystkich prac dla zaoszczędzenia kosztów i umożliwienie dodatkowych prac	- wymiana i rozbudowa całej infrastruktury podziemnej	- poprawa infrastruktury i czystości powietrza - zwiększenie możliwości zaopatrzenia mieszkańców w media - Poprawa jakości życia mieszkańców Rynku

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- możliwość współpracy z bogatymi gestorami sieci - możliwość rozwiązania problemu zaopatrzenia w media na wiele lat	- znaczne koszty inwestycyjne - brak dokumentacji i wiedzy o istniejącej infrastrukturze podziemnej
Szanse	Zagrożenia
- zwiększone środki finansowe w ramach programu rewitalizacji - zwiększenie zaangażowania mieszkańców i właścicieli nieruchomości na rynku w program rewitalizacji	- brak pewności co do pozyskania finansowania zewnętrznego

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Intensyfikacja zagospodarowania przestrzeni Rynku (w tym – podziemi)	Liczba nowych lokali oddanych do użytku	Operator rewitalizacji UM Właściciele nieruchomości	Pozyskanie środków zewnętrznych i partnerstwo z gestorami sieci
Centralny cel projektu:	Odnowa infrastruktury podziemnej	Ilość zrealizowanych inwestycji	Władze miejskie, operator rewitalizacji	
Efekty:	Poprawa infrastruktury i czystości powietrza (ograniczenie tzw. niskiej emisji)	Pomiary zanieczyszczenia Liczba likwidowanych pieców na paliwo stałe	FROŚ Właściciele nieruchomości UM	Udział właścicieli nieruchomości
	Zwiększenie możliwości zaopatrzenia mieszkańców w media	Ilość przyłączonych nieruchomości i lokali	Właściciele Gestorzy UM	
	Poprawa jakości życia mieszkańców Rynku	Procent zadowolonych z mieszkania Przebywanie w obrębie rynku	Ankiety i badania sondażowe	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

A2-1. Objęcie obiektów wartościowych ochroną przed rozbiórką lub dewastacją

Centralny cel projektu:

Przywrócenie znaczenia wartościowych kulturowo obiektów

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich
- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo - usługowej miasta
- Podniesienie poziomu życia mieszkańców

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
Realizacja tego projektu zapewni unikalność rewitalizacji Starogardu (w odróżnieniu od innych miast) . Pozwoli na odtworzenie i kultywowanie tradycji, z których Starogard był znany. Pozwoli na zachowanie obiektów o dużych walorach kulturowych przed bezpowrotną utratą. Istnienie takich obiektów w każdym mieście pobudza patriotyzm lokalny, zwiększa walory turystyczne miasta.	Ustalenie które obiekty na obszarach rewitalizowanych powinny być objęte taką odnową. Stworzenie projektów ich wykorzystania z poszanowaniem ich tradycji i unikalnego charakteru. Zagospodarowanie, eksponowanie i promowanie tych obiektów dla ich jak najlepszego wykorzystania.	<ul style="list-style-type: none"> - Pozostawienie na obszarach rewitalizowanych zagrożonych zniszczeniem i coraz mniej licznych budynków, kiedyś ważnych i charakterystycznych dla miasta. - Podtrzymywanie tradycji kulturowych miasta i ich możliwości dalszego rozwoju. - Zachowanie oryginalnej, dawnej zabudowy Starogardu. - Utrzymanie wyglądu obszarów rewitalizowanych w ich unikalnym, oryginalnym kształcie.

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie ilości wartościowych obiektów • w mieście jest sporo informacji o tych obiektach (ewidencja gminy) 	<ul style="list-style-type: none"> • niska świadomość społeczna wizji problemu • różne typy własności (przewaga prywatnej)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • powiązanie z programem opieki nad zabytkami i zdobycie dzięki temu potrzebnych funduszy • rozwój turystyki opartej o walory dziedzictwa kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> • opóźnienie realizacji może spowodować fizyczne unicestwienie obiektów

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich	Liczba utrzymanych przy życiu obiektów zabytkowych	Gminna ewidencja zabytków	Zgody na remonty Przebudowy itd.
	Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo - usługowej miasta	Podatek od nieruchomości	Wydział finansowy UM	Zachęcenie do udziału w programie modernizacji
	Podniesienie poziomu życia mieszkańców	Liczba mieszkańców i turystów	Ewidencja ludności Badanie poziomu satysfakcji	Opracowanie koncepcji funkcjonowania miejsca
Centralny cel projektu:	Przywrócenie znaczenia wartościowych kulturowo obiektów	Liczba mieszkań i lokali usługowych	Ewidencja ludności Wydział Finansowy UM (podatek od nieruchomości)	Wytworzenie mody na styl życia w otoczeniu zabytków
Efekty:	Przywrócenia życia obiektów i w obiektach Wytworzenie mody na styl życia w otoczeniu zabytków i otoczeniu historycznym	Liczba użytkowników	Ewidencja ludności Wydział Finansowy UM (podatek od nieruchomości)	Kompletny projekt życia wśród zabytków

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

A2-2. Wykorzystanie obiektów wartościowych do nowych celów z zachowaniem ich walorów kulturowych i zabytkowych

Centralny cel projektu:

Właściwe wykorzystanie obiektów historycznych na nowe potrzeby

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich
- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo - usługowej miasta
- Podniesienie poziomu życia mieszkańców

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- pozwoli na wypromowanie historycznego centrum miasta jako atrakcyjnego miejsca pracy, zamieszkania i spędzania wolnego czasu	- znalezienie pomysłów na nowe wykorzystanie (konkursy, ankiety itd.) - źródła finansowania (miasto WPI, właściciele, sponsorzy UE) - projekty techniczne	- przywrócenie obiektów do życia w nowej funkcji - poprawa estetyki obiektów - rozwój ekonomiczny miejsca

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Slabosci
- istnienie duzej liczby obiektow podlegajacych projektowi	- nieuregulowany stan prawny – brak projektów – własność miasta / prywatna - mala świadomość mieszkańców / użytkowników odnośnie tych budynków
Szansy	Zagrożenia
- pod warunkiem uzyskania środków, prowadzenie rozmów z właścicielami	- możliwe niepowodzenia związane ze znaczną ilością potrzebnych zasobów finansowych

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich	Liczba utrzymanych przy życiu obiektów zabytkowych	Gminna ewidencja zabytków	Zgody na remonty Przebudowy itd.
	Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo - usługowej miasta	Podatek od nieruchomości	Wydział finansowy UM	Zachęcenie do udziału w programie modernizacji
	Podniesienie poziomu życia mieszkańców	Liczba mieszkańców i turystów	Ewidencja ludności Badanie poziomu satysfakcji	Opracowanie koncepcji funkcjonowania miejsca

Centralny cel projektu:	Właściwe wykorzystanie obiektów historycznych na nowe potrzeby	Ilość wykorzystywanych obiektów	Operator spoza UM ale podlegający nadzorowi	Efekt wykorzystania obiektów
-------------------------	--	---------------------------------	---	------------------------------

Efekty:	Przywrócenie obiektów do życia w nowej funkcji	Ilość odwiedzających	Odrębne jednostki zarządzające	Środki na odnowę Funkcje miejsc
	Poprawa estetyki obiektów	Obszar poprawionej estetyki	Prywatni wykonawcy	Poprawiona estetyka (tylko pozyskanie środków)
	Rozwój ekonomiczny miejsca	Ilość nowych miejsc pracy Wysokość podatków	Prywatni wykonawcy	Nowe pomysły, cele, udogodnienia podatków lokalnych

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

A3-1. Wybudowanie parkingu wielopoziomowego w obrębie Rynku

Centralny cel projektu:

Ograniczenie ruchu kołowego i zwiększenie ilości miejsc parkingowych w obszarze Starego Miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Zwiększenie ilości miejsc parkingowych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
Odciążenie Rynku od nadmiernego ruchu samochodowego	<ul style="list-style-type: none"> - określenie potrzebnej ilości miejsc parkingowych - wyznaczenie dogodnej lokalizacji w pobliżu rynku - rozwiązanie dobrego dojazdu w powiązaniu z układem komunikacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> - odciążenie Rynku od komunikacji samochodowej i likwidacja miejsc parkingowych - uzyskanie powierzchni którą można będzie zagospodarować w ramach prawidłowego zagospodarowania - zmniejszenie zanieczyszczenia – emisji spalin w centrum miasta.

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc parkingowych 	<ul style="list-style-type: none"> • długi okres realizacji od pomysłu do wykonania
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • konieczność odłączenia Rynku • poparcie mieszkańców rynku dla tego rozwiązania 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie koszty inwestycji

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Zwiększenie ilości miejsc parkingowych	Liczba mieszkańców rynku i przybywających interesantów	Operator rewitalizacji Wspólnoty mieszkaniowe	Uruchomienie środków budżetowych na realizację projektu lub pozyskanie inwestora
Centralny cel projektu:	Ograniczenie ruchu kołowego w obszarze Starego miasta. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych w obrębie Starego miasta	Zwiększenie miejsc parkingowych jako zapotrzebowanie społeczne	Operator rewitalizacji Wspólnoty mieszkaniowe	Pozyskanie inwestora strategicznego do realizacji zadania
Efekty:	Odciążenie Rynku od komunikacji samochodowej i likwidacja miejsc parkingowych	Zapewnienie miejsc parkingowych dla stale zwiększającej się liczby samochodów	Jednostki podległe UM Niezależne podmioty	Decyzje administracji Właściwe projekty budowlane Środki finansowe
	Uzyskanie powierzchni którą można będzie zagospodarować w ramach prawidłowego zagospodarowania	Zagospodarowana powierzchnia	Gospodarujący podległy UM	Wyburzenie nieużywanego nieruchomości Wykorzystanie nieużytków
	Zmniejszenie zanieczyszczenia – emisji spalin w centrum miasta.	Ilość emisji spalin	Gospodarujący podległy UM	Zakładanie filtrów Ograniczenie ruchu

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

A4-2. Poprawa stanu chodników

Centralny cel projektu:

Poprawa bezpieczeństwa i estetyki przestrzeni miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- średnie	- inwentaryzacji i hierarchizacja - projekty techniczne	- poprawa poziomu estetyki miasta - podniesienie poziomu bezpieczeństwa

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- niewielki koszt	- niewielkie znaczenie dla planu głównego
Szanse	Zagrożenia
- jako przedsięwzięcie dodatkowe przy realizacji celów innych – nadrzędnych, realizowanych ze środków zewnętrznych przy okazji innych inwestycji	- nieprawidłowa kolejność wykonywania robót

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich	Liczba mieszkańców na terenie rewitalizowanym	Mieszkańcy i wspólnoty mieszkaniowe	Uruchomienie Śródków budżetowych na wykonanie zadania
Centralny cel projektu:	Poprawa bezpieczeństwa i estetyki przestrzeni miasta	Ilość mieszkańców Ilość patroli	Służby bezpieczeństwa Straż miejska Policja	Dyspozycje do służb porządkowych
Efekty:	Poprawa poziomu estetyki miasta	Powierzchnia remontowanych chodników	Mieszkańcy i wspólnoty mieszkaniowe	Koordinacja działań remontowych Uruchomienie środków budżetowych
	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa	Ilość montowanych kamer Patrole	Wnioski mieszkańców Kontakt ze służbami porządkowymi	Zainteresowanie mieszkańców odnową przestrzeni wspólnej

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

A4-5. Realizacja obwodnicy miejskiej od strony południowej

Centralny cel projektu:

Poprawa sytuacji w zakresie komunikacji na obszarze rewitalizowanym

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Odciążenie miejskiego układu drogowego od ruchu tranzytowego

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- pozwoli na zmianę funkcji niektórych przestrzeni miejskich	- włączenie do zadań inwestycji centralnych GDDiK - zapisy w planach przestrzennych - wykupy gruntów	- Obniżenie natężenia ruchu, głównie ciężkiego i tranzytowego - obniżenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu

Analiza SWOT dla projektu:

Siły	Słabości
- rezerwa terenów trzymanych w planach - wykonane opracowania studialne	- brak środków własnych na realizację i wykupy gruntów
Szanse	Zagrożenia
- włączenie projektu do działań remontu drogi	- odsunięcie w czasie realizacji - brak determinacji w dążeniu do realizacji

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Odciążenie miejskiego układu drogowego od ruchu tranzytowego	Ilość kilometrów nowych dróg	Inwestor Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych	Ujęcie zadania w planach centralnych
Centralny cel projektu:	Poprawa sytuacji w zakresie komunikacji na obszarze rewitalizowanym	Natężenie ruchu	UM	
Efekty:	Obniżenie natężenia ruchu, głównie ciężkiego i tranzytowego	Natężenie ruchu	UM	
	Obniżenie zanieczyszczenia powietrza, hałasu	Ilość zderzeń	Policja	
	Poprawa środowiska (natężenie hałasu)	Zanieczyszczenie powietrza	Sanepid PIOŚ	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

A4-6. Realizacja obwodnicy wschodniej miasta (ul. Nowej Jabłowskiej i Nowej Pelplińskiej)

Centralny cel projektu:

Poprawa sytuacji w zakresie komunikacji na obszarze rewitalizowanym

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Odciążenie miejskiego układu drogowego od ruchu tranzytowego

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- pozwoli na zmianę funkcji niektórych przestrzeni miejskich	- wpisanie do WP Inwestycyjnego miasta - ujęcie w planach przestrzennych - dokumentacja techniczna - wykupy gruntów	- obniżenie natężenia ruchu w obszarze Starego Miasta - obniżenie zanieczyszczenia środowiska (pyły, hałas) - poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- rezultaty – wyniki studiów dr Jamroza - umiejscowienie gotowego planu w planach miasta	- poprowadzenie nowego traktu przez teren mocno zróżnicowany geograficznie - przekształcenia pod względem budowlanym części budynków
Szanse	Zagrożenia
- akceptacja ze względu na cel główny dotyczący odciążenia Starego Miasta a nawet wyłączenie go z ruchu	- znaczny koszt inwestycji - problemy z wywłaszczeniem gruntów

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Odciążenie miejskiego układu drogowego od ruchu tranzytowego	Ilość kilometrów nowych dróg	Inwestor UM	Zabezpieczenie środków w budżecie miasta
Centralny cel projektu:	Poprawa komunikacji w mieście Poprawa układu drogowego	Ilość odnowionych ulic i nowych odcinków	Nadzór UM	Środki wewnętrzne, pozyskane
Efekty:	Odciążenie Starego Miasta	Natężenie ruchu	Pomiary na zlecenie UM	
	Poprawa bezpieczeństwa	Ilość zderzeń	Statystyki Policji	
	Poprawa Środowiska (powietrze i hałas)	Zanieczyszczenie powietrza Hałas	Pomiary PIOŚ i Sanepid	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

A7-1. Wykorzystanie doliny Wierzycy dla celów turystycznych

Centralny cel projektu:

Przywrócenie znaczenia rzeki Wierzycy dla miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Popraw stanu środowiska, w tym z szczególnym uwzględnieniem cieków rz. Wierzycy
- Zagospodarowanie terenów zielonych
- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- poprawa wizerunku miasta w dziedzinie turystyki - wzrost znaczenia rzeki w funkcjonowaniu miasta	- ograniczenie zrzutu nieczystości - wypromowanie i dostosowanie jako szlaku kajakowego - modernizacja stanic wodnych (ZHP, LOK)	- poprawa stanu czystości wody – działania do tego zmierzające, pomiary zanieczyszczeń - Starogard jako miejsce docelowe spływów kajakowych po Wierzycy - pomosty, hangary, miejsca wypoczynku i postojów na trasie spływów

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- duża akceptacja społeczna - tradycje - relatywnie niski koszt	- stacje nie są własnością miasta jak również większość terenów przyległych do rzeki Wierzycy
Szanse	Zagrożenia
- duże poparcie PZW - Wierzycy jako rzeka, na której mogłyby odbywać się spływy kajakowe byłaby jedną z wielu rzek Pomorza łączącą miasto Starogard z Wisłą. Spowodowałoby to duże zainteresowanie ludzi inwestujących w rozwój brzegów Wierzycy	- trudne rozmowy z posiadaczami działek wzdłuż brzegów Wierzycy.

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Liczba użytkowników rzeki	Zarządca podległy UM	Środki z UM – szerszy dostęp (bezpłatny)
	Poprawa stanu środowiska, w tym z szczególnym uwzględnieniem cieku rz. Wierzycy	Ilość turystów Użytkowników tych punktów	Operator Dyrektorzy poszczególnych punktów	Możliwość budowy elementów przybrzeżnych przez podmioty prywatne
	Zagospodarowanie terenów zielonych	Przebudowa burty	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie inwestycji	Inwestycja niezależna od projektu Obligatoryjna budowa przez UM

Centralny cel projektu:	Przywrócenie znaczenia rzeki Wierzycy dla miasta	Ilość odwiedzających, korzystających	Zarządca podległy UM	Inwestycja niezależna od projektu Obligatoryjna budowa przez UM
-------------------------	--	--------------------------------------	----------------------	---

Efekty:	Poprawa stanu czystości wody	Badanie czystości Ilość zanieczyszczeń po realizacji projektu	Zarządzający projektem, podwykonawca	Wykorzystanie efektu czystości
	Starogard – jako miejsce docelowe spływów kajakowych	Dodatkowe zaznaczenie miasta na mapie turystycznej	Zarządca podległy UM	Zainteresowanie miastem
	Pomosty, hangary, miejsca wypoczynku i postoju na trasie spływów	Ilość użytkowników nowych punktów rozrywki	Prywatni właściciele Zarządzający poszczególnymi obiektami	Urozmaicenie terenów przybrzeżnych

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Inne – podmiot korzystający

A7-2. Zagospodarowanie terenów zielonych - Strzelnica, Francuska Góra

Centralny cel projektu:

Odnowa terenów zaniedbanych i przekształcenie ich w tereny użytkowe

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Zagospodarowanie terenów zielonych
- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- stworzy dużą całość w projekcie rewitalizacji	- ciąg pieszo-rowerowy od centrum do strzelnicy i jeziora - WPI, projekt techniczny	- chodniki, ścieżki rowerowe, ławki itp. - tablice pamiątkowe dotyczące znaczenia historycznego - zachowanie charakteru tych miejsc poprzez organizowanie w nich uroczystości

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- istnienie terenów zielonych w strategicznych miejscach	- niska świadomość dbałości o tereny zielone
Szanse	Zagrożenia
- przedsięwzięcie, które wymaga znacznych projektów, możliwość pozyskania do realizacji społeczeństwa (wolontariat, ZK)	- nietrwałość gotowego, zrealizowanego rezultatu

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Ilość zwiedzających	Operator podległy UM	Niewielkie wkłady finansowe Korekty wizualne
	Zagospodarowanie terenów zielonych	Ilość zwiedzających	Koła historyczne z terenu miasta we współpracy z UM	Zaangażowanie miasta Środowisk historycznych w finansowanie tych obiektów
	Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich	Ilość spacerujących mieszkańców i turystów	Dział Spraw Społecznych UM	Finansowanie przedsięwzięć
Centralny cel projektu:	Odnowa terenów zaniedbanych i przekształcenie ich w tereny użytkowe	Efekt końcowy miejsc / powierzchni odnowionych	Operator podległy UM	
Efekty:	Chodniki , ścieżki rowerowe, ławki	Powierzchnia przebudowywanej nawierzchni , elementów	Przedsiębiorstwa prywatne. Jednostka podległa UM	Zainteresowanie mieszkańców atrakcyjnością tych miejsc
	Tablice pamiątkowe dotyczące znaczenia historycznego	Ilość postawionych obiektów	Środki – zarządzający z UM	Zainteresowanie historyków, sympatyków tematu
	Zachowanie charakteru tych miejsc poprzez organizowanie w nich uroczystości	Ilość przedsięwzięć	Dział Spraw Społecznych UM – organizator	Ożywienie miejsc Finansowanie organizowanych przedsięwzięć

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

A8-2. Połączenie Rynku z parkiem przy Farze

Centralny cel projektu:

Zwiększenie możliwości wykorzystania łączenia Rynek – Park przy imprezach masowych

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Zagospodarowanie terenów zielonych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- odciążenie rynku od imprez masowych - zwiększenie wykorzystania tych terenów przez miasto	- opracowanie spójnego programu połączenia parku z zabytkową częścią miasta - uzyskanie finansowania	- uatrakcyjnienie centrum miasta

Analiza SWOT dla projektu:

Siły	Słabości
- lokalizacja – blisko rynku - odkrywczość projektu	- stosunki własnościowe
Szanse	Zagrożenia
- niewielki koszt	- brak – temat neutralny

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Zagospodarowanie terenów zielonych	Ilość odwiedzających	Zarząd wspólne przedsięwzięcie właścicieli nieruchomości i UM	Środki miejskie Środki UE
Centralny cel projektu:	Zwiększenie możliwości wykorzystania łączenia Rynek – Park przy imprezach masowych	Poprawa komunikacji Poprawa bezpieczeństwa	Straż Miejska Mieszkańcy	Środki budżetowe miejskie Środki UE
Efekty:	Uatrakcyjnienie centrum miasta	Zwiększenie liczny przebywających Rynek – Park	Straż Miejska Mieszkańcy	Środki budżetowe miejskie Środki UE Przy akceptacji lokalnego środowiska
	W Parku – podniesienie usług gastronomicznych, rekreacja – turystyka	Poprawa turystyki intensywność korzystających osób	Przedsiębiorstwa usługowe	Monitoring, patrole, Straż miejska

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

A8-3. Zagospodarowanie podziemi Rynku

Centralny cel projektu:

Zwiększenie atrakcyjności Starego Miasta poprzez wykorzystanie dodatkowych przestrzeni

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Odnowa infrastruktury podziemnej
- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- zwiększenie wykorzystania podziemi	- opracowanie programu uzyskania środków finansowych	- ugruntowanie funkcji Rynku jako naturalnego centrum miasta - stworzenie atrakcyjnego pasażu handlowego w części historycznej

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- lokalizacja	- trudności z uzyskaniem pozwoleń na realizację celu
Szanse	Zagrożenia
- nieduży koszt realizacji celu	- środki finansowania

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Odnowa infrastruktury podziemnej	Zwiększenie liczby ludności przebywającej w podziemiu	Wspólnota mieszkaniowa UM	Środki Gminy Wspólnot Unia Europejska
	Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni miasta	Liczba użytkowników i klientów	Wspólnoty mieszkańców UM	Środki Gminy UE
Centralny cel projektu:	Zwiększenie atrakcyjności starego miasta	Liczba korzystających	Wspólnoty mieszkaniowe UM	
Efekty:	Ugruntowanie funkcji Rynku jako naturalnego centrum miasta		Gmina miejska	
	Stworzenie atrakcyjnego pasażu handlowego w części historycznej	Liczba osób korzystających z usług	Wspólnoty mieszkaniowe UM	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

A8-4. Kompleksowe zagospodarowanie płyty Rynku

Centralny cel projektu:

Oświetlenie miejsca i poprawa estetyki

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- ożywienie części Rynku przy Ratuszu - zachowanie dotychczasowych funkcji usługowo-handlowych w połączeniu z nowymi projektami dotyczącymi części środkowej (przy Ratuszu) Rynku	- opracowanie spójnego programu budowy - uzyskanie finansowania niezbędnego do realizacji - przeprowadzenie poszczególnych etapów w sposób nie kolidujących z działalnością gospodarczą	- ugruntowanie naturalnego centrum miasta - stworzenie atrakcyjnego pasażu handlowego w części historycznej

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- historyczny charakter - zwarta zabudowa	- źródła finansowania
Szanse	Zagrożenia
- poprawa wizualna - możliwość pozyskania środków z zewnątrz	- zmniejszenie potencjału gospodarczego miasta

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Zwiększenie liczby ludności i turystów	Operator rewitalizacji	Środki Gminy miejskiej i z programów unijnych
	Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni miasta	Ilość podmiotów działających w obrębie Rynku	Operator rewitalizacji	Środki Gminy miejskiej i z programów unijnych

Centralny cel projektu:	Ożywienie miejsca i poprawa estetyki	Poprawa turystyki	Firmy turystyczne	Koordinacja działań rewitalizacyjnych
-------------------------	--------------------------------------	-------------------	-------------------	---------------------------------------

Efekty:	Ugruntowanie naturalnego centrum miasta	Powstanie atrakcyjnych dojeżdż – pasaż Ilość osób spędzających czas na rynku	Firmy turystyczne	Pozyskanie finansowania zewnętrznego Współpraca mieszkańców i firm działających na rynku
	Stworzenie atrakcyjnego pasażu w części historycznej	Liczba ludności Handlowców Liczba sklepów i osób robiących zakupy na rynku	zarząd składający się ze wspólnoty mieszkańców i UM	Pozyskanie finansowania zewnętrznego Współpraca mieszkańców i firm działających na rynku

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

A8-5. Poprawa estetyki elewacji kamienic w Rynku i jego otoczeniu

Centralny cel projektu:

Poprawa estetyki przestrzeni Rynku

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich
- Podniesienie poziomu życia mieszkańców

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- poprawa efektu wizualnego i ożywienie części Rynku	- opracowanie programu odnowy i pozyskanie środków finansowych	- odnowa wszystkich kamienic w Rynku i jego otoczeniu

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- historyczny charakter - zwarta zabudowa	- źródła finansowania
Szanse	Zagrożenia
- chęć właścicieli posesji	- małe środki finansowe miasta

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich	Liczba odnowionych domów	Wspólnota mieszkaniowa	Środki wspólnot mieszkaniowych
	Podniesienie poziomu życia mieszkańców	Liczba mieszkańców przemieszczających się	Wspólnota mieszkaniowa UM	Pozyskanie środków zewnętrznych Współpraca właścicieli nieruchomości na rynku i firm pracujących na rynku
Centralny cel projektu:	Poprawa estetyki przestrzeni Rynku	Liczba mieszkańców chętnych do przebywania na Rynku	Wspólnota mieszkaniowa	
Efekty:	Odnowa wszystkich kamienic w rynku i otoczeniu	Liczba mieszkańców chętnych do przebywania na Rynku	Wspólnota mieszkańców	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B1-4. Zwiększenie skuteczności przestrzegania przepisów obowiązujących w mieście w zakresie bezpieczeństwa publicznego

Centralny cel projektu:

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
- Likwidacja zjawisk patologicznych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- zwiększenie ilości turystów, większe zainteresowanie z zakresu kultury i uatrakcyjnienie tego miejsca jako miejsca wypoczynku, spotkań koleżeńskich i biznesowych	- uporządkowanie systemu zbierania odpadów w tym segregację. Stawianie większej ilości koszy do śmieci. - wyraźne oznakowanie miejsc zajmujących się gromadzeniem surowców wtórnych	- poprawa wizualna terenów rewitalizowanych - zwiększenie liczby turystów

Analiza SWOT dla projektu:

Sily - wizja „lepszego życia”	Słabości - brak większego zainteresowania za story osób zamieszkujących na obszarze rewitalizacji
Szanse - zainteresowanie osób fizycznych i podmiotów gospodarczych rozwojem swoich firm	Zagrożenia - brak dostępu do środków finansowych dogodnych w procesie realizowanych przedsięwzięć

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców	Statystyki przestępstw	Policja Straż miejska	Program poprawy bezpieczeństwa
	Likwidacja zjawisk patologicznych	Statystyka przestępczości Statystyka pomocy społecznej	Policja MOPS Pełnomocnik Prezydenta ds. Społecznych	
Centralny cel projektu:	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	Badania ankietowe poziomu bezpieczeństwa		
Efekty:	Poprawa wizualna terenów witalizowanych	Poziom satysfakcji mieszkańców	Badania ankietowe	
	Zwiększenie liczby turystów	Liczba turystów	Lokalna organizacja turystyczna	Program rozwoju turystyki

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

B2-1. Rozwój infrastruktury turystycznej miasta

Centralny cel projektu:

Zwiększenie – poprawa atrakcyjności turystycznej miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
- Odnowa infrastruktury podziemnej
- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo - usługowej miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- powstanie nowych miejsc pracy	- budowanie hoteli - powstanie bazy gastronomicznej - powstanie w obrębie rynku kawiarni	- poprawa wizerunku miasta - promocja miasta - zwiększenie ruchu turystycznego

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- powstanie nowych miejsc pracy - promocja miasta	- brak pieniędzy
Szanse	Zagrożenia
- duże możliwości rozwoju miasta w tym szczególnie centrum	- duża konkurencja

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Odbudowa infrastruktury podziemnej	Udział nowoczesnej infrastruktury w substancji miejskiej	UM	Uruchomienie programu inwestycji
	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Liczba turystów odwiedzających miasto	Lokalne organizacje turystyczne	Program rozwoju turystyki
	Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni miejskiej	Liczba mieszkańców i turystów odwiedzających Rynek	Lokalna organizacja turystyczna	
Centralny cel projektu:	Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta	Liczba turystów odwiedzających miasto	Lokalna organizacja turystyczna	Program rozwoju turystyki
Efekty:	Poprawa wizerunku miasta	Miejsca w rankingach regionalnych i krajowych	UM	Program promocji miasta
	Promocja miasta	Miejsca w rankingach regionalnych i krajowych	UM	Program promocji miasta
	Zwiększenie ruchu turystycznego	Liczba turystów odwiedzających miasto	Lokalne organizacje turystyczne	Program rozwoju turystyki

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B2-2. Iluminacja ważnych miejsc i obiektów w mieście

Centralny cel projektu:

Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie zainteresowania ważnymi miejscami i obiektami

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- większe zainteresowanie zabytkami historycznymi miasta, uatrakcyjnienie turystyczne miasta	- Rynek i w miarę rozwoju przyległości do rynku	- podkreślenie zabytków kultury

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- zaprojektowanie punktów - zakup i instalacja oświetlenia	- zasobność finansowa i inwestora
Szanse	Zagrożenia
- duże szanse	- brak zasobów

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa kierunku kluczowych przestrzeni miejskich	Atrakcyjność danej przestrzeni Ilość osób odwiedzających	Sprzedane bilety Ankiety Sprzedaż upominków	
Centralny cel projektu:	Podniesienie atrakcyjności i zwiększenie zainteresowania ważnymi miejscami i obiektami	Ilość odwiedzających osób Sprzedaż informatorów	Informacja turystyczna	
Efekty:	Podwyższenie atrakcyjności zabytków kultury	Liczba osób odwiedzających	Bilety Badania liczby odwiedzających	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B3-1. Edukacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Centralny cel projektu:

Przywrócenie osób wykluczonych społeczeństwu miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
- Likwidacja zjawisk patologicznych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- poziom świadomości ulega przewartościowaniu - lepsza świadomość społeczna - dobre funkcjonowanie w środowisku lokalnym	- analiza wielkości problemu (ilość osób podlegająca „rewitalizacji społecznej”) - przygotowanie wniosku na dofinansowanie projektu - uzyskanie dofinansowania i przeprowadzenie cyklu spotkań edukacyjno - szkoleniowych	- podniesienie świadomości społecznej oraz wyeliminowanie patologii społecznych

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- determinacja służb społecznych w zakresie rozwiązania problemu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	- dziedziczenie negatywnych postaw przez te osoby
Szanse	Zagrożenia
- wizje lepszego jutra, uświadamiające osobom poddawanych rewitalizacji społecznej (poprawa ich statusu społecznego i ekonomicznego)	- brak odpowiedniej ilości środków finansowych na projekty i trudności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Likwidacja zjawisk patologicznych	Ilość osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	MOPS Pełnomocnik Prezydenta ds. Społecznych	
	Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców	Ilość zatrzymań, przestępstw i wykroczeń	Policja Straż Miejska	
Centralny cel projektu:	Przywrócenie osób wykluczonych społeczeństwu miasta	Liczba osób resocjalizowanych	MOPS Poradnia Leczenia Uzależnień SILOE	Osoby zagrożone wykluczeniem poddadzą się działaniom
Efekty:	Podniesienie świadomości społecznej oraz zmniejszenie patologii społecznej	Ankiety	MOPS Straż Miejska	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B3-2. Poprawa warunków ekonomicznych mieszkańców

Centralny cel projektu:

Poprawa jakości życia

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Podniesienie poziomu życia mieszkańców
- Likwidacja zjawisk patologicznych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- zwiększenie zasobności społeczeństwa i tym samym rozwój miasta - zwiększenie zainteresowania działalnością kulturalną i oświatową	- reaktywowanie zakładów zatrudniających nie tylko pracowników fizycznych ale i kadrę naukową - tworzenie warunków udostępniania ośrodków kultury i tworzenie nowych dla pasjonatów	- wpłynie na odtworzenie dopływu nowych myśli technicznych i znaczenie miasta w regionie - przenoszenie osiągnięć kulturalnych na inne miasta i regiony - promocja miasta

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- niewykorzystane zasoby budowlane - możliwość kształcenia na miejscu ludzi na poziomie wyższych uczelni - wykorzystanie funduszy europejskich	- brak planu dla odnowienia przemysłu - opuszczanie miasta przez ludzi wykształconych
Szanse	Zagrożenia
- wykorzystanie położenia miasta w regionie - zainteresowanie ludzi przedsiębiorczych w mieście	- jeśli nie podejmie się energicznych działań następować będzie degradacja miasta

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Podniesienie poziomu życia mieszkańców	Zwiększenie dochodu na członka rodziny	Dane z GUS i lokalnych urzędów	Działalność ośrodków propagujących dobre warunki do tworzenia nowych miejsc pracy
	Likwidacja zjawisk patologicznych	Ankieta w środowisku młodzieży Szeroka informacja o szkodliwości	Urzędy i ośrodki podające dane o liczbie osób z patologicznych środowisk	Praca z młodzieżą i ośrodkami leczącymi z uzależnień

Centralny cel projektu:	Poprawa jakości życia	Zwiększenie miejsc pracy szczególnie dla ludzi o wysokim wykształceniu	Urząd Pracy MOPS	Zwiększenie zasobności mieszkańców i rozwój miasta
-------------------------	-----------------------	--	------------------	--

Efekty:	Wpływanie na odtworzenie odpływu myśli technicznej	Ilość kończących studia i ilość zatrudnionych na terenie miasta	Ilość powstałych miejsc pracy dla specjalistów	Podniesienie warunków dla inteligencji zmniejszenie odpływu ludzi pracy
	Przenoszenie osiągnięć kulturalnych na inne miasta i regiony	Tworzenie warunków do przekazywania kultury sztuki miasta	Tworzenie bazy danych o ilości przekazanych imprez kulturalnych	Nawiązanie kontaktów z innymi miastami
	Promocja miasta	Badanie przez Urząd ilości korzystających z ośrodka kultury	Badanie ilości osób odwiedzających miasto Sprzedaż biletów w ośrodku muzealnym i inne	Poprzez wydawanie folderów, map turystycznych itd.

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

B3-5. Rozwój inicjatyw społecznych o charakterze kulturalnym

Centralny cel projektu:

Wzrost świadomości społecznej w zakresie kultury

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
-	- organizacja konkursów, przeglądów i innych imprez kulturalnych - informator imprez kulturalnych - wydawnictwa popularyzujące kulturę	- integracja mieszkańców ze wspólnotą miejską - lepsza identyfikacja z miastem

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- duży potencjał ludzki - istniejąca baza kulturalna	- opór społeczny przed zaangażowaniem w inicjatywy
Szanse	Zagrożenia
- alternatywny sposób spędzania wolnego czasu	- subkultury młodzieżowe - bliskość aglomeracji Trójmiejskiej

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej	Zachęcenie mieszkańców o dbałość o wygląd miasta	Konkursy Ocena przez specjalne gremia	Poprawa estetyki miasta Zwiększenie jego atrakcyjności
Centralny cel projektu:	Wzrost świadomości społecznej w zakresie kultury	Wygląd miasta, zabudowań itd.	Konkursy	Osiągnięcie korzystnych efektów
Efekty:	Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych	Ilość powstałych i pracujących grup kulturalnych	Ocen mieszkańców miasta Ankiety	Rozbudzenie życia kulturalnego w mieście
	Likwidacja zjawisk patologicznych	Ilość osób leczących się Łamiących prawo	Dane z ośrodków opiekujących się ludźmi ze środowisk patologicznych	Rehabilitacja, przywrócenie dla społeczności, poprawa bezpieczeństwa

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych
- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

B4-1. Upamiętnienie tradycji 2-go Pułku Szwoleżerów Rokitniańskich

Centralny cel projektu:

Wykreowanie nowej atrakcji turystycznej miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- rozszerzenie wiedzy o tradycjach patriotycznych ze szczególnym uwzględnieniem tradycji szwoleżerów - przenoszenie tej tradycji na inne tereny - kontakty istniejącego oddziału w pokazach, zawodach i inscenizacjach	- powiększenie oddziału szwoleżerów, pomoc finansowa dla tej działalności - wdrożenie młodzieży do udziału w działalności oddziału szwoleżerów - przekaz historyczny młodzieży	- uświetnienie Dni Kociewia i zachęcenie do odwiedzenia Starogardu - wzbogacenie oferty turystycznej - nauczanie poprzez przykład patriotyzmu

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- istniejący oddział szwoleżerów - zabytkowe budowle użytkowane przez wojsko - eksponowanie tradycji szwoleżerskiej wyeksponowanie miejsc walki i pomników - stadnina koni	- brak zainteresowani promocją szwoleżerów przez odpowiednie urzędy - brak pomocy w budowie i realizacji tradycji szwoleżerów
Szanse	Zagrożenia
- zaistnienie tradycji szwoleżerów na terenie kraju i nie tylko - zwiększenie szansy turystycznej i rekreacyjnej miasta	- bez pomocy władz nie będzie rozwijać się tradycja, pojęcie patriotyzmu

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Liczba turystów odwiedzających miasto i zainteresowanych mieszkańców		

Centralny cel projektu:	Wykreowanie nowej atrakcji turystycznej miasta	Liczba turystów	Dane statystyczne	
-------------------------	--	-----------------	-------------------	--

Efekty:	Uświetnienie Dni Kociewia i zachęcenie do odwiedzin Starogardu	Liczba uczestniczących w imprezie Liczba turystów		
	Wzbogacenie oferty turystycznej	Liczba turystów		
	Nauczanie poprzez przykłady patriotyzmu	Świadomość patriotyczna mieszkańców	Sondaże, ankiety	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych
- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych
- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

B4-2. Stworzenie punktu umożliwiającego gromadzenie pamiątek świadczących o historii i tradycji miasta

Centralny cel projektu:

Kreowanie tożsamości lokalnej

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
- Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- kultywowanie wartości historycznych miasta - pobudzanie kolejnych działań kulturowych, historycznych i patriotycznych	- określenie miejsca i osób prowadzących - rozbudowa bazy istniejącej stosownie do potrzeb - określenie sposobu pozyskiwania pamiątek	- podniesienie atrakcyjności miasta i jego promocja

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- ciągłość historyczna miasta - unikatowość projektu	- problem z lokalizacją - brak środków
Szanse	Zagrożenia
- rozwój dialogu międzypokoleniowego	- niechęć właścicieli do rozstawiania się z pamiątkami lub brak odzewu na akcję

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta	Liczba turystów odwiedzających miasto	UM	
	Podniesienie poziomu kultury społecznej mieszkańców	- jakość imprez - liczba zjawisk przestępczych	Policja - Straż Miejska	
Centralny cel projektu:	Kreowanie tożsamości lokalnej	Liczba migracji	UM US	
Efekty:	Podniesienie atrakcyjności miasta	- liczba mieszkańców - liczba turystów	UM	
	Promocja miasta	Liczba turystów	Dane statystyczne	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych – tu wkładem mogą być pamiątki

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B5-2. Współpraca władz miasta i gminy w zakresie zarządzania rozwojem

Centralny cel projektu:

Lepszy rozwój miasta

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa współpracy z gminą
- Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- poprawa wizerunku władz miasta i gminy	- wytypowanie osób odpowiedzialnych za współpracę między władzami miasta i gminy - ustalenie priorytetów zagadnień współpracy	- spójność działań władz miasta i gminy przyspieszą proces rewitalizacji

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- dominacja dobra miasta nad interesem politycznym osób u władzy	- interes polityczny osób wchodzących w skła władz
Szanse	Zagrożenia
- długofalowość i skuteczność wspólnych działań	- powierzchowność działań - brak koordynacji działań

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa współpracy z gminą	Liczba wspólnych przedsięwzięć i różnych działań	UM UG	Otwartość władz obu jednostek samorządowych
	Poprawa warunków inwestowania i przebieg procesów decyzyjnych	Liczba inwestycji Liczba nowych miejsc pracy	UM UG KRS PUP	
Centralny cel projektu:	Lepszy rozwój miasta	- wzrost liczby mieszkańców - wzrost dochodów na mieszkańca - wzrost obrotów - wzrost wpływów z podatku	USC UM	
Efekty:	Spójność działań władz miasta i gminy przyspieszą proces rewitalizacji	Ilość wspólnych przedsięwzięć	UM UG	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B6-1. Zwiększenie poziomu finansowania organizacji pozarządowych w mieście

Centralny cel projektu:

Uaktywnienie samych organizacji oraz społeczności lokalnej

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa współpracy z gminą
- Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych
- Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- zwiększenie możliwości realizacji działań grup - zwiększenie liczby inicjatyw i zadań - integracja społeczna - zwiększenie jakości i profesjonalizacji działań tych organizacji	- wyłonienie grup do realizacji projektów i egzekwowanie ich wykonania - stworzenie bazy informacyjnej i zarazem określenie warunków współpracy poszczególnych jednostek pozarządowych z jednostkami samorządowymi itd. - szkolenia i spotkania informacyjne dla potencjalnych grup ubiegających się o wsparcie finansowe	- poprawa działalności grup i relacji z innymi jednostkami a co za tym idzie poprawa promocji - efektywniejsze wykorzystanie środków publicznych

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- potencjał grup pozarządowych - łatwość uzyskania porozumienia pomiędzy grupami a jednostkami samorządowymi - dobre chęci	- długofalowość projektu
Szanse	Zagrożenia
- duże - potrzeba pozyskania wsparcia finansowego ze strony organizacji pozarządowych - niski wkład pracy w osiągnięciu efektów projektu	- wykorzystanie środków głównie przez duże i silne już organizacje

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Stworzenie lepszych warunków dla działalności organizacji pozarządowych	Wzrost liczby organizacji pozarządowych	- dane statystyczne - rejestr organizacji (Starostwo Powiatu)	
	Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście	Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców	Badania ankietowe	
Centralny cel projektu:	Uaktywnienie samych organizacji oraz społeczności lokalnej	Liczba podejmowanych akcji i przedsięwzięć	Dane zebrane od samych organizacji	
Efekty:	Poprawa działalności grup i relacji z innymi jednostkami a co za tym idzie poprawa promocji	Wzrost popularności organizacji pozarządowych	Wizerunek tych organizacji społeczeństwie (sondaże)	
	Efektywniejsze wykorzystanie środków publicznych	Jakość podjętych inicjatyw i działań	Ankieta wśród mieszkańców i oddźwięk społeczny	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych
- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

B6-2. Przekazywanie zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe

Centralny cel projektu:

Zaktywizowanie działalności pro społecznej mieszkańców

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej
- Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych
- Likwidacja zjawisk patologicznych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- poprawa kontaktów na linii grupy pozarządowe – jednostki administracji - odciążenie jednostek samorządowych - budowanie doświadczenia na bazie działań dla grup pozarządowych	- realizacja promocji miasta - przygotowanie działań kulturowych będących jednocześnie promocją - zaangażowanie młodzieży do działań	- poprawa relacji między jednostkami - tworzenia miejsc i działań mających na celu poprawę i nabywanie doświadczenia przez młodzież i jednostki pozarządowe

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- promocja miasta - poprawa doświadczeń - integracja społeczna - odciążenie samorządu	- niechęć samorządów do poświęcania czasu - słabość budżetowa
Szanse	Zagrożenia
- wytworzenie osi komunikacyjnej	- odpowiedzialność za relacje - chęć samowystarczalności samorządów bądź grup - zbyt sztywne zasady realizacji

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Stworzenie lepszych warunków dla działania grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych	- wzrost liczby organizacji pozarządowych - liczba inicjatyw społecznych	- KRS - Starostwo Powiatowe	
	Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej	- liczba inicjatyw i imprez kulturalnych - jakość imprez kulturalnych	- SCK - wyniki badania ankietowego	
	Likwidacja zjawisk patologicznych	Liczba osób zagrożonych patologią społeczną	MOPS	

Centralny cel projektu:	Zaktywizowanie działalności prospołecznej mieszkańców	Ilość inicjatyw społecznych	Urząd Miasta	
-------------------------	---	-----------------------------	--------------	--

Efekty:	Poprawa relacji między mieszkańcami	- wzrost liczby organizacji pozarządowych - liczba inicjatyw społecznych	- KRS - Starostwo Powiatowe	
	Tworzenie miejsc i działań mających na celu poprawę i nabywanie doświadczenia przez młodzież i jednostki pozarządowe	Liczba miejsc i działań		

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

B6-3. Wsparcie merytoryczne i organizacyjne działań organizacji pozarządowych

Centralny cel projektu:

Nobilitacja i zachęta do dalszej działalności oraz zwiększenie integracji organizacji

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- warunek powstawania i formalizowania się organizacji pozarządowych i grup nieformalnych - warunek rozwoju organizacji pozarządowych - tworzenie podstawy efektywnego realizowania projektów B6-1 i B6-2	- powołanie organizacji pozarządowej (ewentualnie komórki J.S.T.) zatrudniającej 1 osobę (plus wolontariusze) - wsparcie informacyjne, doradcze, prawne w zakresie formalno – prawnym warunków funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz pozyskania środków finansowych na realizację działań organizacji pozarządowej	- powstanie nowych organizacji pozarządowych w obrębie miasta - wzrost liczby działań i inicjatyw społecznych realizowanych w mieście - rozwój mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez zrzeszanie się i wspólne działania mieszkańców

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- powoduje trwałe zmiany społeczne w postawach mieszkańców	- konieczność powołania nowego podmiotu
Szanse	Zagrożenia
- komplementarność z projektami B6-1 i B6-2 przez co uzyskanie efektu synergii	- wykorzystanie wsparcia poprzez „silne” już i funkcjonujące organizacje - udzielanie wsparcia głównie pod kątem pozyskania środków finansowych od miasta a nie na „animowaniu” grup społecznych

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych`	- Wzrost ilości organizacji pozarządowych - liczba inicjatyw społecznych	- KRS - Starostwo powiatowe - media	
Centralny cel projektu:	Nobilitacja i zachęta dla dalszej aktywności i zwiększenie integracji organizacji	- liczba aktywnych organizacji - liczba inicjatyw	- KRS - Starostwo Powiatowe	
Efekty:	Powstanie nowych organizacji pozarządowych w obrębie miasta	- liczba nowych organizacji	- KRS - Starostwo Powiatowe	
	Wzrost liczby działań i inicjatyw społecznych realizowanych w mieście	- Wzrost ilości organizacji pozarządowych - liczba inicjatyw społecznych	- KRS - Starostwo powiatowe - media	
	Rozwój mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez zrzeszanie się i wspólne działania mieszkańców	- Wzrost ilości organizacji pozarządowych - liczba inicjatyw społecznych	- KRS - Starostwo powiatowe - media	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Inne – powołana do realizacji projektu organizacja pozarządowa

B7-1. Poprawa przepływu informacji o działalności władz miejskich

Centralny cel projektu:

Zwiększenie zainteresowania mieszkańców wspólnotą miejską

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście
- Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- zwiększenie świadomości mieszkańców na temat istotnych spraw dotyczących miasta i uwolnienie ich aktywności	- aktualizacja istniejących programów informowania społeczeństwa i wykorzystanie różnych dróg i nowych technik dla dotarcia z informacjami do mieszkańców	- włączenie się mieszkańców w procesy społeczne i współodpowiedzialność za miasto

Analiza SWOT dla projektu:

Siły	Słabości
- nowoczesne techniki informowania (Internet – bardzo niski koszt)	- niedostępność nowoczesnych technik dla części uboższych mieszkańców
Szanse	Zagrożenia
- koordynacja działań różnych grup społecznych - reakcja chociaż części mieszkańców – ich chęć aktywnego śledzenia i włączenia się w sprawy miasta	- mała aktywność mieszkańców czy niechęć dla działań informacyjnych

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście	Liczba mieszkań zrewitalizowanych	Operator rewitalizacji Wspólnoty mieszkańców UM	Aktualizacja istniejących programów informacji społecznej
	Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych	Liczba uczestników	Organizacje młodzieżowe	
Centralny cel projektu:	Zwiększenie zainteresowania mieszkańców wspólnotą miejską	Liczba mieszkańców Liczba uczestników	Organizacje pozarządowe UM	Wykorzystanie różnych dróg i możliwości dla dotarcia z informacją do mieszkańców
Efekty:	Włączenie się mieszkańców w procesy społeczne i współodpowiedzialność za miasto	Liczba mieszkańców	Organizacje społeczne Organizacje pozarządowe	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych
- Przy wykorzystaniu innych służb publicznych

C1-2. Promocja terenów przemysłowych

Centralny cel projektu:

Zmiana funkcji terenu dla aktualnych potrzeb

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Kreowanie nowych miejsc pracy
- Podniesienie poziomu życia mieszkańców

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- uzyskanie nowych miejsc pracy - zwiększenie potencjału gospodarczego	- odbudowa byłych obiektów przemysłowych w ramach istniejącej infrastruktury - opracowanie programu budowy z podziałem na etapy - uzyskanie środków finansowych do realizacji tego zadania	- ożywienie gospodarcze miasta i regionu

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- istniejąca infrastruktura - zaangażowanie mieszkańców	- zbyt liczna ilość obiektów, które ma być poddana rewitalizacji
Szanse	Zagrożenia
- rozwój gospodarczy miasta - pozyskanie inwestorów zewnętrznych - poprawa wizualna miasta	- brak możliwości pozyskania finansów i trudności w zebraniu środków własnych

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Kreowanie nowych miejsc pracy	Wielkość bezrobocia w mieście Liczba podmiotów gospodarczych	Operator rewitalizacji	Uruchomienie środków budżetowych
	Podniesienie poziomu życia mieszkańców	Wielkość dochodu przypadającego na jednego mieszkańca	Operator rewitalizacji	

Centralny cel projektu:	Zmiana funkcji terenu do aktualnych potrzeb	Powierzchnia terenów przemysłowych przeznaczonych na nowe inwestycje	Operator rewitalizacji	
-------------------------	---	--	------------------------	--

Efekty:	Uzyskanie nowych miejsc pracy	Wzrost zatrudnienia	Operator rewitalizacji	Zainteresowanie mieszkańców nowymi miejscami pracy
	Zwiększenie liczby nowych podmiotów gospodarczych	Ilość podmiotów n danym terenie	Operator rewitalizacji	Zatrzymanie młodych ludzi w mieście

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące od partnerów prywatnych

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Zatrudnienie prywatnego operatora projektu

C2-1. Wzmocnienie kadrowe władz samorządowych

Centralny cel projektu:

Poprawa jakości zarządzania i szybkości podejmowania decyzji

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- usprawnienie procesów decyzyjnych i poprawa jakości ich wyników - poprawa działalności aparatu administracji na szczeblu miasta - transparentność i przejrzystość dla mieszkańców pracy władz i administracji miasta	- ustalenie ścisłych kryteriów doboru kadr zgodnych z przepisami nadrzędnymi - dokonanie audytu w UM i realizacja wynikających z niego wniosków	- sprawny tryb podejmowania decyzji zgodnych z prawem i szeroko pojętym interesem Miasta ułatwi potencjalnym inwestorom podjęcie decyzji o inwestycji i pozostaniu na miejscowym rynku

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- w Starogardzie Gdańskim mieszkają osoby o wykształceniu administracyjnym i prawniczym - w mieście mieszkają osoby o doświadczeniu w zarządzaniu i administrowaniu	- najlepiej wykształceni mieszkańcy miasta zwykle związani są zawodowo z innymi ośrodkami miejskimi - niska dla przeciętnego mieszkańca transparentność władz zniechęca ich do działań w interesie ogółu - przewlekłość procesów decyzyjnych utrudnia lub uniemożliwia inwestorom wkomponowania własnych planów w programy miejskie
Szanse	Zagrożenia
- duża konkurencja zawodowa pobliskich rynków pracy powstrzyma wykształcone kadry od migracji zarobkowej - wzrost inwestycji spowoduje wzrost płac, a tym samym zwiększenie atrakcyjności rynku pracy dla fachowców - wymogi Unii Europejskiej wymuszą działania przyspieszające doskonalenie procedur i fachowość ich wykorzystania	- odpływ z miasta młodych, wykształconych obywateli do innych ośrodków - stagnacja ekonomiczna uniemożliwi inwestorom inwestowanie w rozwój miasta - trudności ze współpracą okolicznymi gminami wiejskimi spowodują bezcelowość rozwoju infrastruktury turystycznej.

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych	Ilość podjętych decyzji i średni czas od wpływu informacji do jej ostatecznego załatwienia	Statystyki UM Operator rewitalizacji	
Centralny cel projektu:	Poprawa jakości zarządzania i szybkości podejmowania decyzji	Ilość rozpoczętych inwestycji zgodnych z planem rewitalizacji	Statystyki UM Operator rewitalizacji	
Efekty:	Powstanie nowych miejsc pracy i zatrudnienie pracowników	Przyrost zatrudnienia w mieście w oparciu o statystyki ZUS	Operator rewitalizacji ZUS	Zainteresowanie mieszkańców pracą na terenie miasta
	Wzrost poziomu życia mieszkańców	Wzrost dochodów netto na mieszkańca	Operator rewitalizacji US	Zatrzymanie młodego pokolenia w mieście

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

C2-2. Rozbudowa i modernizacja uzbrojenia terenów w obszarze rewitalizacji

Centralny cel projektu:

Poprawa sytuacji w zakresie wyposażenia w infrastrukturę w obszarze rewitalizacji

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- podniesienie poziomu życia mieszkańców - poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta	- wykonanie i modernizacja mediów w niezbędnym zakresie	- zapewnienie możliwości podłączenia nowych inwestycji

Analiza SWOT dla projektu:

Siły	Słabości
- dotacje unijne - potrzeba rewitalizacji - chęć utrzymania przez pracodawców istniejących miejsc pracy i chęć zwiększenia ich ilości	- brak strategii ekonomicznej - brak planów zagospodarowania terenu - słaba kondycja finansowa miasta - niekompetentni urzędnicy
Szanse	Zagrożenia
- dostępna siła robocza	- brak odpowiednich ustaw - ucieczka młodych ludzi z miasta - ubożenie społeczeństwa - zmniejszenie potencjału gospodarczego

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta	Zapewnienie możliwości podłączenia nowych inwestycji	Operator rewitalizacji	Uruchomienie środków w budżecie na ten cel
Centralny cel projektu:	Poprawa sytuacji w zakresie wyposażenia w infrastrukturę w obszarze rewitalizacji	Nowe miejsca pracy	Środki unijne Operator rewitalizacji	budżetowe
Efekty:	Powstanie nowych firm i miejsc pracy	Przyciąganie inwestorów	Operator rewitalizacji	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

C3-1. Stworzenie systemu zachęt ekonomicznych dla podmiotów gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy

Centralny cel projektu:

Rozwój przemysłu i handlu i usług w oparciu o lokalną siłę roboczą

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Kreowanie nowych miejsc pracy

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- zagospodarowanie terenów poprzemysłowych - estetyka nowych obiektów - stworzenie nowych miejsc pracy - zwiększenie ilości miejsc pracy – spadek bezrobocia - zwiększenie dochodu pracujących - dostosowanie kwalifikacji pracowników do potrzeb rynku pracy	- uzyskanie pomocy finansowej dla realizacji celu - refinansowanie przez urząd pracy części wynagrodzeń przez jakiś okres czasu ewentualnie ulgi podatkowe - współdział UM w finansowaniu szkoleń przy przekwalifikowaniu pracowników	- zwiększenie zatrudnienia - zadowolenie społeczne - realizacja programów społecznych - rozwój firm przemysłowych i handlowych na tym obszarze - stabilizacja i wzrost zatrudnienia

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- dotacje Unijne - potrzeba rewitalizacji - chęć utrzymania przez pracodawców istniejących miejsc pracy na obszarach rewitalizowanych i chęć zwiększenia tych miejsc - rozbudowana infrastruktura handlowa - wola podjęcia pracy przez ludzi młodych, którzy jeszcze nie zdecydowali się wyjechać z miasta w poszukiwaniu pracy	- brak strategii ekonomicznej - słabe plany zagospodarowania terenu - dostępność terenów - słaba kondycja finansowa miasta - niekompetentni urzędnicy
Szanse	Zagrożenia
- historyczne: miasto przemysłowe - położenie geograficzne - dostępna siła robocza - ściągnięcie zza granicy ludzi młodych - wzrost zamożności społeczeństwa - rozwój gospodarczy miasta	- brak odpowiednich ustaw - dalsza ucieczka ludzi młodych z tego miasta i starzenie się społeczeństwa - zubożenie społeczeństwa - zmniejszenie potencjału gospodarczego

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Kreowanie nowych miejsc pracy	Nowe firmy na terenie rewitalizowanym	Nowe firmy	Uruchomienie środków budżetowych na wsparcie nowych działalności
Centralny cel projektu:	Rozwój przemysłu, handlu i usług w oparciu o lokalną siłę roboczą	Ilość firm na terenie rewitalizowanym	Nowe firmy i zakłady produkcyjne na tych terenach	
Efekty:	Poprawa atrakcyjności życia w mieście	Oferty pracy zadawalające wszystkich	Nowe ciekawe firmy dające dobre zarobki	

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Przy wykorzystaniu służb gminnych

C3-2. Przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego obszaru wyznaczonego do rewitalizacji w Starogardzie Gdańskim

Centralny cel projektu:

Umożliwienie tworzenia projektów szczegółowych

Cele rewitalizacji Starogardu Gdańskiego, do których realizacji przyczynia się projekt:

- Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo- usługowej miasta

Znaczenie, zakres i zakładane wyniki realizacji projektu:

Znaczenie projektu dla rewitalizacji Starogardu	Zakres projektu	Zakładane wyniki realizacji projektu
- ułatwienie procesu rewitalizacji - na terenach przemysłowych konieczny jest plan zagospodarowania	- wybór firm lub konkurs na przygotowanie projektów - uzyskanie finansowania	Markowe firmy prowadzące działalność w obrębie Starówki

Analiza SWOT dla projektu:

Sily	Słabości
- zainteresowanie podmiotów działających w strefie do rewitalizacji - ułatwienia w podejmowaniu decyzji przez władze	- ograniczenia w swobodzie działań gospodarczych - zbyt długie oczekiwanie na wyniki
Szanse	Zagrożenia
- przyśpieszenie działań rewitalizacji - dogonienie innych miasta w wizualnym wyglądzie	- zbyt długi okres działań urzędu - brak finansowania projektu

Matryca logiczna projektu:

	Logika interwencji	Mierniki:	Źródła weryfikacji	Założenia:
Cel rewitalizacji:	Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo-usługowej miasta	Powierzchnia budynków funkcjonujących jako handlowo – usługowe	Operator rewitalizacji Właściciele obiektów	Uruchomienie środków z APP, partnerstwo publiczno prywatne
Centralny cel projektu:	Umożliwienie tworzenia projektów szczegółowych	Liczba oddanych projektów	Operator rewitalizacji	
Efekty:	Markowe firmy prowadzące działalność w obrębie Starówki	Liczba klientów i mieszkańców zadowolonych z oferowanych usług	Operator rewitalizacji UM Podatki od powierzchni usługowo-handlowej	Koordinacja działań – remontowych

Zakładany sposób finansowania realizacji projektu:

- Środki własne gminy (budżetowe)
- środki pochodzące z funduszy unijnych
- Środki pochodzące z innych źródeł budżetowych (samorząd powiatowy i wojewódzki, Skarb Państwa)

Zakładany sposób realizacji projektu:

- Inne – operator rewitalizacji (złożony z przedstawicieli zainteresowanych grup społecznych i władz miasta)

13. System wdrażania i nadzoru nad realizacją programu

W trakcie ostatniej sesji warsztatowych – w drodze dyskusji plenarnej – określono sposób wdrażania całości programu oraz sposób nadzoru nad jego realizacją.

I tak, wdrażanie programu powierzono władzom miejskim (Prezydentowi Miasta i jego służbom) jako gospodarzowi terenu i istotnemu partnerowi w większości planowanych projektów i przedsięwzięć o charakterze szczegółowym. Przyjęto przy tym iż możliwe stanie się wspomóżenie realizacji programu przez wynajętego tzw. operatora zewnętrznego. Jednakże decyzję w tej sprawie pozostawiono władzom wykonawczym miasta.

Z kolei monitorowanie procesu wdrażania programu oraz realizacji poszczególnych projektów i przedsięwzięć powierzono Radzie Miasta przy udziale specjalnie powołanego ciała społecznego, składającego się z osób i przedstawicieli instytucji szczególnie zainteresowanych postępowaniem prac nad rewitalizacją Starogardu.

14. Podsumowanie

Opracowany dokument Programu stanowi bazę do podjęcia skoordynowanych działań zmierzających do rewitalizacji miasta. Opisano w nim jednak w sposób szczegółowy jedynie te szczegółowe projekty i przedsięwzięcia, które są przewidywane do realizacji w pierwszym etapie jego wdrażania. Konieczną więc stanie się jego – w miarę postępu w realizacji zamierzonych działań – sukcesywna aktualizacja, w tym uzupełnianie zapisów szczegółowych dotyczących projektów i przedsięwzięć przewidzianych do realizacji.